

Arbejdsgruppen om dobbelt statsborgerskab

**Arbejdsgrupperapport
om
dobbelt statsborgerskab**

Marts 2014

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Indledning	5
1.1. Arbejdsgruppens kommissorium	5
1.2. Arbejdsgruppens sammensætning og arbejde	6
1.3. Resumé	7
Kapitel 2. Gældende ret	12
2.1. Lov om dansk indfødsret.....	12
2.1.1. Princippet om at begrænse dobbelt statsborgerskab	12
2.1.2. Adgangen til at erhverve dansk indfødsret ved erklæring.....	14
2.2. Cirkulæreskrivelse af 6. juni 2013 om naturalisation	16
2.3. Internationale konventioner.....	17
2.3.1. Grundlovens § 19, stk. 1.....	17
2.3.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.....	18
2.3.3. Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret	20
2.3.4. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret	21
2.3.4.1. Generelt om konventionen.....	21
2.3.4.2. Diskriminationsforbuddet i konventionen	22
2.4. EU-retten	23
2.5. Retsvirkningerne af dansk statsborgerskab i den gældende lovgivning	25
2.6. Sammenfatning	49
Kapitel 3. Fremmed ret	52
3.1. Indledning.....	52
3.2. Belgien	54
3.3. Bulgarien	54
3.4. Cypern.....	55
3.5. Estland.....	55
3.6. Finland.....	56
3.7. Frankrig.....	57
3.8. Grækenland	58
3.9. Holland	58
3.10. Irland	59
3.11. Island.....	60
3.12. Italien.....	61
3.13. Letland.....	61
3.14. Litauen.....	62
3.15. Luxembourg	63
3.16. Malta	64

3.17. Norge.....	64
3.18. Polen.....	65
3.19. Portugal	65
3.20. Rumænien.....	66
3.21. Schweiz	66
3.22. Slovakiet.....	67
3.23. Slovenien.....	67
3.24. Spanien.....	68
3.25. Storbritannien	68
3.26. Sverige.....	69
3.27. Tjekkiet.....	70
3.28. Tyskland.....	70
3.29. Ungarn.....	71
3.30. Østrig.....	72
Kapitel 4. Hensyn for og imod øget accept af dobbelt statsborgerskab.....	73
4.1. Indledning.....	73
4.2. Argumenter, der har været fremført til støtte for en øget accept af dobbelt statsborgerskab	73
4.3. Argumenter, der har været fremført til støtte for den hidtidige restriktive regulering af dobbelt statsborgerskab.....	75
4.4. Høring af interesseorganisationer	78
Kapitel 5. Modeller for accept af dobbelt statsborgerskab.....	80
5.1. Indledning.....	80
5.2. Fuld adgang til dobbelt statsborgerskab.....	81
5.3. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra EU-lande, EØS-lande og Schweiz	82
5.4. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra de nordiske lande.....	84
5.5. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra NATO-lande	85
5.6. Krav om løsning for udlændinge, der bliver danske statsborgere, men ikke automatisk fortæller for danske statsborgere, der søger fremmed statsborgerskab.....	86
5.7. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra lande, hvormed der er indgået folkeretlig aftale	88
5.8. Andre modeller	89
Kapitel 6. Overgangsregler	91
6.1. Indledning.....	91
6.2. Overgangsregler i andre lande.....	92
6.2.1. Indførelse af overgangsregler	92
6.2.2. Udstrækningen af en overgangsordning.....	93
6.2.3. Antallet af personer, der i andre lande har valgt at generhverve et tidligere fortabt statsborgerskab	94

6.3. Valg af overgangsregler	96
6.3.1. Udformning af en overgangsordning	96
6.3.2. Erklæringsadgang.....	97
6.3.3. Afgrænsning i forhold til indfødsretslovens § 8	98
6.3.4. Øvrige kriterier.....	100
6.4. Sammenfatning.....	101
Kapitel 7. Økonomiske overvejelser	103
7.1. Økonomiske konsekvenser ved øget accept af dobbelt statsborgerskab.....	105
7.1.1. Naturalisationssager	105
7.1.2. Sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.....	106
7.2. Økonomiske konsekvenser ved en overgangsordning.....	107
7.2.1. Erklæringssager i Statsforvaltningen	109
7.2.2. Erklæringssager i Justitsministeriet	110
7.2.3. Sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.....	110
7.3. Økonomiske konsekvenser ved en overgangsordning for efterkommere.....	111
7.3.1. Erklæringssager fra efterkommere.....	111

Kapitel 1. Indledning

1.1. Arbejdsgruppens kommissorium

Ved kommissorium af 23. november 2012 besluttede regeringen at nedsætte en tværministeriel arbejdsgruppe om dobbelt statsborgerskab.

Arbejdsgruppens kommissorium har følgende ordlyd:

”1. Det fremgår af regeringsgrundlaget ”Et Danmark, der står sammen” fra oktober 2011, at ”Danmark er et moderne samfund i en international verden. Derfor skal det være muligt at have dobbelt statsborgerskab.”

Regeringen har derfor besluttet at nedsætte en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal undersøge, hvorledes nye regler om dobbelt statsborgerskab skal udmøntes.

2. Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Kompetencen til at meddele statsborgerskab ved naturalisation er således henlagt til Folketinget.

Statsborgerretsområdet reguleres desuden af lov om indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret med senere ændringer. Indfødsretslovens regler suppleres af de retningslinjer for naturalisation, som fastlægges ved en aftale indgået af et flertal i Folketinget. De gældende retningslinjer er fastlagt i en aftale af 22. september 2008 om indfødsret, jf. cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om naturalisation.

3. Danmark har tiltrådt Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerskab og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerskab og Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret. Begge konventioner omhandler spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab.

Når Danmark beslutter i videre omfang at tillade dobbelt statsborgerskab, kan det blive nødvendigt helt eller delvist at opsig Europarådets konvention fra 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerskab og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerskab.

Endvidere vil spørgsmålet om accept af dobbelt statsborgerskab skulle vurderes i forhold til EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv og EMRK artikel 14 om forbud mod diskriminering.

4. Arbejdsgruppen skal komme med forslag til, hvorledes regulering af dobbelt statsborgerskab fremadrettet kan udformes, og skal som led heri opstille forskellige mulige

modeller for accept af dobbelt statsborgerskab samt redegøre nærmere for konsekvenserne af de foreslåede modeller, herunder spørgsmålet om opsigelse af internationale forpligtelser.

Det forudsættes, at arbejdsgruppen inddrager regler og erfaringer fra andre lande, der accepterer dobbelt statsborgerskab, eller som har gjort sig overvejelser herom. Det bemærkes i den forbindelse, at der i de EU-lande, som anerkender dobbelt statsborgerskab, er valgt forskellige modeller for denne anerkendelse.

Endvidere skal arbejdsgruppen overveje, hvilke konsekvenser en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab bør have for borgere, der tidligere har mistet deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af statsborgerskab i et andet land, herunder om der bør indføres overgangsregler, der giver disse borgere mulighed for at generhverve deres danske statsborgerskab. Arbejdsgruppen skal som led i disse overvejelser belyse konsekvenserne af både en tidsbegrænset og en permanent mulighed for generhvervelse af dansk statsborgerskab.

Arbejdsgruppen skal endelig foretage en vurdering af de økonomiske konsekvenser af de foreslåede modeller for accept af dobbelt statsborgerskab samt de økonomiske konsekvenser af en eventuel overgangsordning.

5. Arbejdsgruppen sammensættes af Justitsministeriet (formand), Udenrigsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet.

Arbejdsgruppens sekretariatsfunktion varetages af Justitsministeriet.

Arbejdsgruppen skal færdiggøre sit arbejde i april 2013 med henblik på, at arbejdsgruppens rapport kan forelægges for regeringen primo maj 2013.”

1.2. Arbejdsgruppens sammensætning og arbejde

Arbejdsgruppen havde ved rapportens afgivelse følgende sammensætning:

Kontorchef Louise Vadheim Guldborg (formand for arbejdsgruppen), Justitsministeriet

Kontorchef Christina Ekmann, Økonomi- og Indenrigsministeriet

Chefjurist Nikolaj Stenfalk, Finansministeriet

Fuldmægtig Thorsten Sparsø, Finansministeriet

Chefkonsulent Christine Pii Hansen, Udenrigsministeriet

Fuldmægtig Thorsten Sparsø indtrådte som medlem af arbejdsgruppen i oktober 2013 i stedet for fuldmægtig Anne Marie Smith.

Specialkonsulent Julie Davidsen, specialkonsulent Rikke Nørregaard og fuldmægtig Christian Trøst Rasmussen, alle Justitsministeriet, har fungeret som sekretariat for arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har afholdt 5 møder i perioden januar 2013 til november 2013.

1.3. Resumé

Det har hidtil været et grundlæggende princip i den danske indfødsretslovgivning, at dobbelt statsborgerskab så vidt muligt skal undgås. Baggrunden herfor er navnlig, at den generelle politiske opfattelse har været, at en person opnår et særligt tilhørsforhold til og loyalitet over for det land, hvor den pågældende er statsborger.

1.3.1. Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Kompetencen til at meddele statsborgerskab ved naturalisation er på den baggrund henlagt til Folketinget.

Statsborgerretsområdet reguleres desuden af lov om indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret med senere ændringer. Indfødsretslovens regler suppleres af de retningslinjer for naturalisation, som fastlægges ved en aftale indgået af et flertal i Folketinget. De gældende retningslinjer er fastlagt i aftale af 29. maj 2013 om indfødsret, jf. cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

Endvidere har Danmark tiltrådt Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret og Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret, som er relevante for spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab.

Med henblik på at afklare, i hvilket omfang den gældende danske lovgivning indeholder bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, at en person har dansk statsborgerskab, har arbejdsgruppen anmodet samtlige ministerier om en udtalelse herom. De indkomne bidrag er i rapportens kapitel 2 grupperet efter overordnede emner.

De oplysninger, som arbejdsgruppen har indhentet, viser, at der på en række områder findes bestemmelser, hvor dansk statsborgerskab er tillagt betydning i den gældende lovgivning.

For så vidt angår retten til at modtage velfærdsydelse inden for det uddannelsesmæssige, beskæftigelsesmæssige samt sociale og sundhedsmæssige område kan det imidlertid på baggrund af ministeriernes høringssvar generelt udledes, at dansk statsborgerskab kun i begrænset omfang tillægges betydning for retten til at opnå de pågældende ydelser. I relation til skattepligt i Danmark er det generelt oplyst, at dansk statsborgerskab ikke er afgørende.

1.3.2. Arbejdsgruppen har med henblik på at afdække, hvordan reglerne om dobbelt statsborgerskab er udformet i andre lande, anmodet en række lande om at oplyse, om der i deres statsborgerretslovgivning er regler om dobbelt statsborgerskab, samt hvordan disse regler i givet fald er udformet.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse endvidere anmodet de pågældende lande om at oplyse, om der i tilknytning til en eventuel indførelse af regler om dobbelt statsborgerskab har været etableret en overgangsordning.

De indkomne oplysninger om andre landes regler om dobbelt statsborgerskab samt om eventuelle overgangsregler fremgår af rapportens kapitel 3.

1.3.3. Der er flere gange i de senere år rejst spørgsmål ved, om de gældende regler om dobbelt statsborgerskab bør ændres. Som led i debatten om dette spørgsmål har der været fremført en række argumenter for en øget accept af dobbelt statsborgerskab, ligesom også argumenter for en bevarelse af de gældende regler har været fremført.

De fremførte argumenter for en øget accept af dobbelt statsborgerskab samt de argumenter, der har været fremført som begrundelse for den gældende regulering af dobbelt statsborgerskab er beskrevet i rapportens kapitel 4.

1.3.4. Mange danske statsborgere oplever det som et problem, at de ikke i forbindelse med, at de bosætter sig i udlandet, kan opnå statsborgerskab i deres bopælsland uden at skulle opgive deres danske statsborgerskab. Nogle har på den baggrund valgt at opretholde deres danske statsborgerskab, mens andre har valgt at opgive deres danske statsborgerskab for fuldt ud at kunne integrere sig i bopælslandet.

For de personer, der endnu ikke har opgivet deres danske statsborgerskab, vil regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab give en ny mulighed for, at de pågældende kan blive fuldt integrerede i deres bopælsland, uden at de dermed bliver tvunget til at opgive deres danske statsborgerskab.

Et regelsæt, der indebærer en øget accept af dobbelt statsborgerskab, kan udformes på flere måder. I rapportens kapitel 5 er opstillet en række forskellige modeller for en øget anerkendelse af dobbelt statsborgerskab.

Der vil eksempelvis kunne indføres en fuld adgang til dobbelt statsborgerskab, hvor der fremadrettet ikke længere stilles krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab for personer, der meddeles dansk indfødsret, ligesom danske statsborgere, der efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke mv. opnår statsborgerskab i et andet land, ikke længere automatisk skal miste deres danske statsborgerskab.

Endvidere vil der kunne indføres en model, hvor dobbelt statsborgerskab alene accepteres i forhold til:

- øvrige EU-lande, EØS-lande og Schweiz,
- øvrige nordiske lande,
- øvrige NATO-lande, eller
- lande hvormed der er indgået en folkeretlig aftale.

Det bemærkes i den forbindelse, at en model, hvor dobbelt statsborgerskab tillades i forhold til øvrige NATO-lande eller lande, hvormed der er indgået en folkeretlig aftale, imidlertid vurderes at rejse spørgsmål i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14 (diskriminationsforbuddet) i sammenhæng med artikel 8 (retten til privatliv).

Herudover vil der kunne indføres en model, som skelner mellem danske statsborgere, som opnår statsborgerskab i udlandet, og udenlandske statsborgere, som opnår statsborgerskab i Danmark.

Fælles for alle modellerne er, at det vil være nødvendigt at opsiges Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret helt eller delvist. Opsigelsesvarslet er i konventionen fastsat til 1 år.

1.3.5. For de tidligere danske statsborgere, som har valgt at opgive deres danske statsborgerskab for fuldt ud at kunne integrere sig i bopælslandet, vil det have stor betydning, såfremt der i forbindelse med en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab indføres en overgangsordning, der giver dem mulighed for at generhverve deres danske statsborgerskab.

En overgangsordning vil kunne udformes som en erklæringsadgang. Det vil i den forbindelse være muligt at betinge en erklæring om generhvervelse af dansk statsborgerskab af eksempelvis et opholdskrav eller et vandelskrav.

I forbindelse med en beslutning om indførelse af en overgangsordning er det væsentligt at få afklaret, hvorledes muligheden for generhvervelse efter overgangsordningen skal afgrænses i forhold til indfødsretslovens § 8. Efter indfødsretslovens § 8 fortæbes indfødsretten som udgangspunkt af danske statsborgere født i udlandet, som hverken gennem bopæl eller ophold i Danmark inden det fyldte 22. år har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

Endvidere vil der ved udformningen af eventuelle overgangsregler skulle tages stilling til den tidsmæssige udstrækning af en sådan ordning. De modtagne oplysninger om reglerne om dobbelt statsborgerskab i andre lande har vist, at der både ses eksempler på lande, som har indført en overgangsordning for en nærmere fastsat periode, og eksempler på lande, som har indført en overgangsordning uden tidsmæssig begrænsning. Det kan dog i tilknytning hertil bemærkes, at de lande, der i forbindelse med indførelsen af en fuld adgang til dobbelt statsborgerskab har etableret en tidsbegrænset overgangsordning, alle efterfølgende enten har forlænget den tidsbegrænsede periode eller har indført en permanent adgang til generhvervelse for de personer, der tidligere har fortabt deres statsborgerskab.

Endelig vil der ved udformningen af eventuelle overgangsregler skulle tages stilling til, om ordningen alene skal gælde for personer, der tidligere har været danske statsborgere, og som har fortabt deres danske statsborgerskab som følge af, at de har erhvervet et andet statsborgerskab, eller om ordningen desuden skal omfatte børn af disse tidligere danske statsborgere (efterkommere), selv om børnene ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Spørgsmålet om udformningen af eventuelle overgangsregler samt disses tidsmæssige udstrækning og afgrænsning til indfødsretslovens § 8 er nærmere behandlet i rapportens kapitel 6.

1.3.6. I rapportens kapitel 7 redegøres der for de økonomiske konsekvenser ved en øget accept af dobbelt statsborgerskab.

I forhold til administrative omkostninger vurderes indførelse af en øget accept af dobbelt statsborgerskab at medføre flere sager om indfødsret og dermed øgede udgifter til sagsbehandling.

De endelige merudgifter afhænger dels af, hvilken konkret model for dobbelt statsborgerskab der indføres, og dermed hvor mange nye sager om indfødsret der vil opstå, dels af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de nye sager.

Antallet af sager vil først og fremmest afhænge af, hvorvidt den model, der vælges, giver alle udenlandske statsborgere mulighed for at erhverve dobbelt statsborgerskab eller afgrænses nærmere.

Såfremt der tillige indføres en overgangsordning, der i en periode giver tidligere danske statsborgere mulighed for at generhverve deres statsborgerskab, vil der ske en yderligere forøgelse af antallet af sager om indfødsret. Antallet af sager vil bl.a. afhænge af overgangsordningens tidsmæssige udstrækning.

Antallet af sager under en overgangsordning vil endvidere afhænge af, hvorvidt ordningen inkluderer efterkommere af tidligere danske statsborgere samt hvilken aldersgruppe, der omfattes.

Det forventes, at en øget accept af dobbelt statsborgerskab vil give en permanent forøgelse af antallet af sager, som dog vurderes at være kraftigst i de første år efter muligheden indføres. Effekten fra overgangsordningen vil afhænge af dennes tidsmæssige udstrækning.

De nærmere administrative omkostninger konsolideres i det videre arbejde i samarbejde mellem Justitsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet.

Foreløbigt skønner Justitsministeriet, at en model, der giver alle udenlandske statsborgere mulighed for at erhverve dobbelt statsborgerskab, vil medføre årlige merudgifter på op til 6,5 mio. kr. til øget sagsbehandling.

Indføres der samtidig eksempelvis en femårig overgangsordning, skønner Justitsministeriet, at dette vil kunne medføre yderligere merudgifter pr. år på op til 9,5 mio. kr. til øget sagsbehandling i overgangsordningens løbetid. Det vurderes at være af væsentlig betydning for merudgifternes størrelse, i hvilket omfang overgangsordningen også skal omfatte efterkommere af tidligere danske statsborgere.

Kapitel 2. Gældende ret

Det har hidtil været et grundlæggende princip i den danske indfødsretslovgivning, at dobbelt statsborgerskab så vidt muligt skal undgås. Baggrunden herfor er navnlig, at den generelle politiske opfattelse har været, at en person opnår et særligt tilhørsforhold til og loyalitet over for det land, hvor den pågældende er statsborger.

Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Kompetencen til at meddele statsborgerskab ved naturalisation er på den baggrund henlagt til Folketinget.

Statsborgerretsområdet reguleres desuden af lov om indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret med senere ændringer.

Indfødsretslovens regler suppleres af de retningslinjer for naturalisation, som fastlægges ved en aftale indgået af et flertal i Folketinget. De gældende retningslinjer er fastlagt i aftale af 29. maj 2013 om indfødsret, jf. cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

2.1. Lov om dansk indfødsret

2.1.1. Princippet om at begrænse dobbelt statsborgerskab

Princippet om, at dobbelt statsborgerskab så vidt muligt skal undgås, følger bl.a. af indfødsretslovens § 7, nr. 1 og 2, hvorefter dansk indfødsret fortabes af den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land. Endvidere fortabes dansk indfødsret af ugift barn under 18 år, som bliver fremmed statsborger derved, at en af dets forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret på en måde som angivet i nr. 1 og 2, medmindre den anden af barnets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden over barnet, jf. lovens § 7, nr. 3.

Herudover følger det af indfødsretslovens § 4 A, stk. 1, at erhvervelse af dansk indfødsret i medfør af lovens §§ 3 og 4 – som omhandler erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring for nordiske statsborgere og tidligere danske statsborgere – er betinget af, at den, som afgiver erklæring, godtgør, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater. En erklæring afgivet efter lovens §§ 3 eller 4 afvises af den myndighed, som erklæringen er fremsat over for, hvis myndigheden ikke finder, at

betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring er opfyldt, jf. lovens § 4 A, stk. 4. Afvisning af en erklæring kan påklages til Justitsministeriet.

Kravet om dokumentation for tab af hidtidigt statsborgerskab gælder som udgangspunkt også for børn, der omfattes af en eller begge forældres erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring, jf. lovens § 5, stk. 2.

En ansøger, der ikke opfylder betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring, vil kunne søge om dansk indfødsret ved naturalisation. Der stilles også ved erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation krav om afkald på hidtidigt statsborgerskab, jf. pkt. 2.2 nedenfor.

Dobbelt statsborgerskab accepteres dog i tilfælde, hvor Danmark internationalt er forpligtet hertil. Dette gælder bl.a. i forhold til personer, der er født med dobbelt statsborgerskab, herunder børn født af forældre med forskellig nationalitet, samt børn født af danske forældre i et land, hvor børnene også automatisk får dette lands statsborgerskab ved fødslen.

Det følger således af indfødsretslovens § 1, at et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Er forældrene ikke gift, og er kun faderen dansk, erhverver barnet dog kun dansk indfødsret, hvis det er født i Danmark, jf. lovens § 1, stk. 1, 2. pkt. Dette gælder, uanset om barnet samtidig opnår statsborgerskab i et andet land, f.eks. ved at den ene af forældrene er udenlandsk, eller ved at barnet fødes i udlandet.

Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet i februar 2014 forventer at fremsætte et lovforslag om ændring af indfødsretslovens § 1, stk. 1, således at et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Med den forventede ændring af bestemmelsen i § 1, stk. 1, vil et barn således – uanset om det er født i eller uden for ægteskab og også uafhængigt af om det er født i eller uden for Danmark – erhverve dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Forslaget fremsættes på baggrund af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 11. oktober 2011 i sagen *Genovese mod Malta* (53124/09).

Efter indfødsretslovens § 2 erhverver et barn af en dansk far og en udenlandsk mor, som ikke har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 2 A, stk. 1, at et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af et ægtepar, hvor mindst én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger. Efter bestemmelsens stk. 2 erhverves dansk indfødsret fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder. Det fremgår af stk. 3, at stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.

Erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab (legitimation) og erhvervelse af dansk indfødsret ved adoption har efter indfødsretsloven ikke konsekvenser for den pågældendes eventuelle hidtidige statsborgerskab. Dobbelt statsborgerskab kan således tillige opstå i disse tilfælde.

Sammenfattende accepteres dobbelt statsborgerskab efter de gældende regler i følgende tilfælde:

- børn, der erhverver dobbelt statsborgerskab ved fødslen eller som følge af visse efterfølgende dispositioner (forældrenes indgåelse af ægteskab eller adoption)
- personer, herunder børn, der erhverver dansk indfødsret ved naturalisation uden at miste deres hidtidige statsborgerskab (gennem løsning), jf. herved pkt. 2.2 nedenfor
- personer, der i forbindelse med indgåelse af ægteskab med en udenlandsk statsborger som følge af statsborgerretslovgivningen i ægtefællens hjemland automatisk erhverver statsborgerskab i det pågældende land

Det følger imidlertid af indfødsretslovens § 8, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares.

2.1.2. Adgangen til at erhverve dansk indfødsret ved erklæring

Efter indfødsretslovens § 3 erhverver den, der er statsborger i Finland, Island, Norge eller Sverige, og som opfylder betingelserne i bestemmelsens stk. 2 eller stk. 3, dansk indfødsret ved at afgive erklæring herom over for en statsforvaltning, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 2, kan erklæring afgives af personer, der 1) er fyldt 18, men endnu ikke 23 år, 2) på erklæringstidspunktet har bopæl her i riget, 3) har haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, 4) er ustraffede og ikke er idømt foranstaltninger efter straffelovens kapitel 9, og 5) ikke er sigtede for en straffelovsovertrædelse.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 3, stk. 3, at erklæring kan afgives af personer, der 1) har erhvervet statsborgerret i Finland, Island, Norge eller Sverige på anden måde end ved naturalisation, 2) er fyldt 18 år, 3) har haft bopæl her i riget i de sidste 7 år, og 4) ikke i løbet af denne tid er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf.

Ved anvendelsen af § 3, stk. 2, nr. 3, ligestilles bopæl i et andet nordisk land med bopæl her i riget, dog kun i det omfang bopælstiden i det andet nordiske land ligger mindst 5 år forud for erklæringens afgivelse og før den erklærendes fyldte 16. år, jf. § 3, stk. 4.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 5, kan personer, som på grund af en sigtelse for en lovovertrædelse ikke kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring, jf. stk. 2, nr. 5, afgive ny erklæring inden for 1 år efter, at der er truffet endelig afgørelse i sagen, selv om den pågældende forinden er fyldt 23 år, hvis den pågældende ikke findes skyldig i lovovertrædelsen.

Det følger af indfødsretslovens § 4, stk. 1, at hvis nogen, som ved fødslen har erhvervet dansk indfødsret, og som har boet her i riget indtil det fyldte 18. år, har mistet indfødsretten, generhverver den pågældende, såfremt vedkommende har haft bopæl her i de sidste 2 år, sin danske indfødsret ved at afgive erklæring herom over for statsforvaltningen, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland.

I relation til kravet i § 4, stk. 1, om at den, der ønsker at erklære, skal have boet her i riget indtil det fyldte 18. år, fremgår det af bestemmelsens stk. 3, at bopæl i et andet nordisk land indtil det fyldte 12. år ligestilles med bopæl her i riget.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 4, stk. 2, at den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, generhverver indfødsretten, når den pågældende efter at have taget bopæl her i riget over for en statsforvaltning, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom. Det er efter bestemmelsen således muligt at afgive en erklæring i umiddelbar forlængelse af etablering af fast bopæl i Danmark.

Det følger af indfødsretslovens § 4 A, stk. 2, at erklæring om erhvervelse af indfødsret i medfør af §§ 3 og 4 alene kan afgives af personer, som på tidspunktet for erklæringens afgivelse har lovligt ophold her i riget. Erklæring kan dog ikke afgives, hvis der verserer en sag mod den pågældende, hvor der af anklagemyndigheden er nedlagt påstand om udvisning, eller hvor anklagemyndigheden som vilkår for et tiltalefrafald har fastsat, at den pågældende udvises.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 4 A, stk. 3, at en erklæring om erhvervelse af indfødsret i medfør af §§ 3 og 4 ikke kan afgives ved værge eller af forældremyndighedens indehaver.

Desuden følger det af indfødsretslovens § 5, stk. 1, at hvis en person erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for barnets erhvervelse af indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

2.2. Cirkulæreskrivelse af 6. juni 2013 om naturalisation

Som følge af det grundlæggende princip om så vidt muligt at undgå dobbelt statsborgerskab er det en forudsætning for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren er indforstået med at give afkald på sit hidtidige statsborgerskab. Hvis ansøgeren ikke automatisk mister sit statsborgerskab ved naturalisationen, stilles der krav om løsning fra det hidtidige statsborgerskab som betingelse for erhvervelsen af indfødsret, jf. cirkulæreskrivelsens § 4, stk. 1.

Kravet om løsning stilles dog ikke over for personer med flygtningestatus her i landet, personer fra lande, hvor det erfaringsmæssigt er umuligt eller forbundet med overordentlig store vanskeligheder at blive løst, personer, der har fået afslag på løsning fra deres hidtidige statsborgerskab, eller personer, der har dokumenteret at have gjort et seriøst, men forgæves forsøg på at blive løst fra deres hidtidige statsborgerskab, jf. cirkulæreskrivelsens § 4, stk. 2.

Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, følger det af indfødsretslovens § 6, stk. 2, jf. § 5, stk. 1, at indfødsretten også tilkommer barnet, herunder adoptivbarnet, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at barnet ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for barnets erhvervelse af indfødsret, at den erklæ-

rende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke stilles krav om løsning over for personer, der optages på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse som bipersoner.

Endvidere stilles der ikke krav om løsning over for børn, der optages på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse, medmindre de er tidligere statsborgere i Finland, Island, Norge eller Sverige.

2.3. Internationale konventioner

Danmark har tiltrådt følgende konventioner, der er relevante for spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab:

- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Se hertil pkt. 2.3.2.
- Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret. Se hertil pkt. 2.3.3.
- Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret. Se hertil pkt. 2.3.4.

2.3.1. Grundlovens § 19, stk. 1

Grundlovens § 19, stk. 1, har følgende ordlyd:

”Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Uden folketingets samtykke kan han dog ikke foretage nogen handling, der forøger eller indskrænker rigets område, eller indgå nogen forpligtelse, til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig, eller som iøvrigt er af større betydning. Ejheller kan kongen uden folketingets samtykke opsigte nogen mellemfolkelig overenskomst, som er indgået med folketingets samtykke.”

Det følger således af grundlovens § 19, stk. 1, 3. pkt., at en opsigelse af internationale forpligtelser, der er påtaget i overensstemmelse med proceduren i grundlovens § 19, stk. 1, 2. pkt., vil skulle ske med Folketingets samtykke.

Bestemmelsen finder anvendelse i tilfælde af opsigelse, såvel når denne sker i overensstemmelse med den pågældende konventions egne bestemmelser, som når den sker efter folkerettens almindelige regler herom.¹

2.3.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Danmark har tiltrådt Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), som er inkorporeret i dansk ret, jf. lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998, som ændret ved § 10 i lov nr. 538 af 8. juni 2006.

EMRK artikel 8 har følgende ordlyd:

”Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Retten til et privatliv omfatter efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis retten til at etablere og udvikle bånd til andre mennesker og verden. Dermed bliver aspekter af en persons sociale identitet omfattet af beskyttelsen.

Ifølge praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol garanterer EMRK artikel 8 ikke en ret til en bestemt nationalitet, men det kan ikke udelukkes, at en vilkårlig nægtelse af statsborgerskab efter omstændighederne kan give anledning til spørgsmål i forhold til artikel 8.²

EMRK artikel 14 har følgende ordlyd:

---

¹ *Jens Peter Christensen m.fl.*, Dansk Statsret, 1. udg., DJØF's Forlag, 2012, s. 196-199; *Peter Germer*, Statsforfatningsret, 5. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2012, s. 247-251; *Henrik Zahle*, Dansk forfatningsret 2, 3. udg., Christian Ejlers' Forlag, 2007, s. 238-240; *Alf Ross*, Dansk Statsforfatningsret I, 3. udg., ved Ole Espersen, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1980, s. 384-389; *Max Sørensen*, Statsforfatningsret, 2. udg. ved Peter Germer, Juristforbundets Forlag, 1973, s. 278-281; *Ole Espersen*, Indgåelse og opfyldelse af traktater, Juristforbundets Forlag, 1970, s. 74ff.; *Poul Andersen*, Dansk Statsforfatningsret, Gyldendal, 1954, s. 489-493.

² Se Domstolens dom af 12. januar 1999 i *Karassev m.fl. mod Finland* (no. 31414/96), Domstolens dom af 11. oktober 2011 i *Genovese mod Malta* (no. 53124/09), Domstolens dom af 26. juni 2012 i *Kurić m.fl. mod Slovenien* (no. 26828/06) og Domstolens afgørelse af 21. maj 2013 i *Fehér og Dolník mod Slovakiet* (14927/12 og 30415/12).

”Nydelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.”

Det følger af Domstolens praksis, at beskyttelsen mod diskrimination i konventionens artikel 14 rækker udover de rettigheder og friheder, som konventionens øvrige bestemmelser beskytter, og således også finder anvendelse på de supplerende rettigheder, der falder inden for området af en hvilken som helst artikel i konventionen, og som staten frivilligt har besluttet at stille til rådighed.

Det generelle formål med konventionens artikel 14 er således at sikre, at hvor staten opstiller rettigheder, som falder inden for konventionens område, der går videre end minimumskravene i konventionen, så bliver disse supplerende rettigheder anvendt rimeligt og konsistent over for alle personer på statens område, medmindre forskelsbehandlingen er objektivt begrundet.³

Domstolen fandt i *Genovese mod Malta*⁴, at selv om retten til statsborgerskab ikke som sådan er beskyttet af konventionen – og selvom nægtelse af statsborgerskab i den konkrete sag ikke udgjorde en krænkelse af EMRK artikel 8 – havde statsborgerskabets betydning for klagerens sociale identitet en sådan karakter, at det bragte statsborgerskabet inden for EMRK artikel 8's generelle anvendelsesområde. Bestemmelsen om et diskriminationsforbud i EMRK artikel 14 fandt derfor anvendelse i sagen.⁵

Domstolen fandt derimod i *Fehér og Dolník mod Slovakiet*⁶, at sagen ikke rejste et spørgsmål i forhold til konventionens artikel 8, idet klagerne havde fortabt deres statsborgerskab *ex lege* som følge af deres egen beslutning om at søge og opnå statsborgerskab i et andet land.

Det er ikke muligt på grundlag af den foreliggende praksis fra Domstolen⁷ at angive præcise kriterier for, hvornår en persons ønske om statsborgerskab ligger inden for EMRK artikel 8's generelle anvendelsesområde og dermed bliver omfattet af diskriminationsforbuddet i EMRK artikel 14.

---

³ Se blandt andet Domstolens dom af 13. juli 2011 i *Clift mod Storbritannien* (no. 7205/07), pr. 60, og Domstolens ovennævnte dom i *Genovese mod Malta*, pr. 34.

⁴ Se note 2.

⁵ Se Domstolens ovennævnte dom i *Genovese mod Malta*, pr. 33.

⁶ Se Domstolens ovennævnte afgørelse i *Fehér og Dolník mod Slovakiet*.

⁷ Se note 2.

Det følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at kun forskelsbehandling i sammenlignelige situationer er beskyttet af bestemmelsen i EMRK artikel 14.⁸ Det kan endvidere udledes af Domstolens praksis, at en forskelsbehandling anses som diskriminerende, hvis den ikke er begrundet i objektive og relevante forskelle (saglighed), dvs. hvis den ikke forfølger et legitimt formål, og hvis der ikke er et rimeligt forhold mellem de midler, der anvendes, og det mål, der søges realiseret (proportionalitet).⁹

Ved vurderingen af, om et indgreb er proportionalt, har staterne en vis skønsmargin med hensyn til, hvilke forskelle, der kan forskelsbehandles på baggrund af. Størrelsen af denne skønsmargin afhænger dog af sagens nærmere omstændigheder. Forskelsbehandling på baggrund af visse kriterier vil som altovervejende hovedregel udgøre en krænkelse, f.eks. race, køn og fødsel uden for ægteskab. Herudover vil forskelsbehandling på baggrund af national oprindelse kunne udgøre en krænkelse.¹⁰

2.3.3. Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret

Konventionens bestemmelser indeholder en forpligtelse for de kontraherende stater til at begrænse tilfælde af dobbelt statsborgerskab.

Efter konventionens artikel 1, stk. 1, mister statsborgere, som har nået myndighedsalderen, og som af egen fri vilje, enten gennem naturalisation, option eller generhvervelse, opnår statsborgerret hos en anden part, deres hidtidige statsborgerret. De kan ikke få tilladelse til at beholde denne.

Efter konventionens artikel 2 kan en person med statsborgerret i to eller flere af de kontraherende stater give afkald på sin statsborgerret i en eller flere af disse med samtykke fra den kontraherende part, hvis nationalitet han ønsker at give afkald på. Bestemmelsen fastsætter endvidere, hvornår staten er afskåret fra at nægte sit samtykke hertil.

Efter konventionens artikel 7, stk. 1, er der mulighed for, at en kontraherende stat på tidspunktet for undertegnelsen eller samtidig med deponeringen af dens ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument kan erklære, at den kun vil anvende bestemmel-

---

⁸ Se f.eks. Domstolens Storkammerdom af 16. marts 2010 i *Carson m.fl. mod Storbritannien* (42184/05).

⁹ Se note 12, samt f.eks. Domstolens Storkammerdom af 16. marts 2010 i *Orsus m.fl. mod Kroatien* (15766/03), og Domstolens dom af 23. oktober 1990 i *Darby mod Sverige* (11581/85).

¹⁰ Se f.eks. Domstolens dom af 16. september 1996 i *Gaygusuz mod Østrig* (17371/90).

serne i konventionens kapitel I eller i kapitel II. Konventionens kapitel I omfatter bestemmelser om begrænsning af dobbelt statsborgerskab.

Følgende lande har ratificeret konventionen: Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Luxembourg, Norge, Spanien, Storbritannien, Sverige og Østrig. Heraf har Belgien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Spanien, Storbritannien og Sverige i forbindelse med ratifikationen af konventionen taget forbehold for anvendelsen af konventionens kapitel I.

Tyskland valgte i 2001 med virkning fra 2002 at opsigte hele konventionen, da der ikke på daværende tidspunkt var mulighed for en partiel opsigelse af konventionen.

Ved aftale af 2. april 2007 mellem de kontraherende stater og Europarådets generalsekretær er der åbnet mulighed for, at en kontraherende stat kan opsigte konventionens kapitel 1, dvs. at en stat kan vælge alene at opsigte konventionen delvist.

Varslet er for såvel hel som delvis opsigelse af konventionen på et år, jf. konventionens artikel 12.

Folketingets samtykke blev ikke indhentet forud for ratifikation af traktaten i 1972. En hel eller delvis opsigelse af konventionen vil således ikke forudsætte folketingets samtykke, jf. grundlovens § 19, stk. 1, 3. pkt., modsætningsvist. Se hertil nærmere pkt. 2.3.1 ovenfor.

2.3.4. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret

2.3.4.1. Generelt om konventionen

Konventionen fastlægger principper og regler for fysiske personers statsborgerret samt regler vedrørende værnepligten i tilfælde af dobbelt statsborgerret, som de kontraherende staters nationale lovgivning skal være i overensstemmelse med. Konventionen fastslår bl.a., at enhver har ret til at besidde statsborgerskab, at statsløshed skal undgås, og at ingen på et vilkårligt grundlag skal kunne fratages sin statsborgerret.

Herudover fremgår det af konventionens artikel 14, at en kontraherende stat skal tillade, at børn, som ved fødslen automatisk har erhvervet statsborgerret i forskellige lande, bevarer denne, ligesom en kontraherende stat skal tillade sine statsborgere at være i besiddelse af fremmed statsborgerret, såfremt denne erhverves automatisk ved ægteskab.

Af konventionens artikel 15 fremgår det endvidere, at konventionens bestemmelser ikke begrænser en kontraherende stats ret til i sin nationale lovgivning at bestemme, hvorvidt statsborgere, som erhverver eller er i besiddelse af statsborgerret i en anden stat, bevarer eller fortaber deres statsborgerret i den kontraherende stat, og hvorvidt erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret er betinget af afkald på eller fortabelse af fremmed statsborgerret.

Det følger desuden af konventionens artikel 16, at en kontraherende stat ikke må gøre en persons erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret betinget af, at vedkommende giver afkald på eller fortaber fremmed statsborgerret, såfremt afkald eller fortabelse ikke er mulig eller ikke med rimelighed kan påkræves.

Endelig fremgår det af konventionens artikel 17, stk. 1, at statsborgere, som bor i en kontraherende stat, og som har fremmed statsborgerret, i den kontraherende stat skal have samme rettigheder og forpligtelser som statens øvrige statsborgere. Bestemmelserne i artikel 14-17 vedrører dog efter artikel 17, stk. 2, ikke folkerettens regler vedrørende diplomatisk eller konsulær beskyttelse, som en kontraherende stat yder en af sine statsborgere, der samtidigt har fremmed statsborgerret, ligesom bestemmelserne ikke vedrører de kontraherende staters anvendelse af internationale privatretlige regler i tilfælde af dobbelt statsborgerret.

Det vil således ikke være nødvendigt at opsigte hele eller dele af denne konvention for at tillade dobbelt statsborgerskab i videre omfang.

2.3.4.2. Diskriminationsforbuddet i konventionen

Konventionens artikel 5 har følgende ordlyd:

- ”1. En kontraherende stats regler vedrørende statsborgerret må ikke indeholde forskelle eller omfatte praksis, der indebærer, at der finder forskelsbehandling sted på grund af køn, religion, race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse.
2. Enhver kontraherende stat skal følge princippet om ikke at forskelsbehandle sine statsborgere, uanset om de har erhvervet indfødsret ved fødslen eller efterfølgende.”

Konventionens artikel 5, stk. 1, finder anvendelse på regler om opnåelse af statsborgerskab såvel ved fødslen som ved naturalisation.

Det fremgår bl.a. af den forklarende rapport til konventionens artikel 5, stk. 1, at det følger af statsborgerskabets karakter, at staterne må fastsætte visse kriterier for, hvem

der udgør landets statsborgere.¹¹ Disse kriterier kan i visse tilfælde føre til særbehandling (preferential treatment), f.eks. i relation til krav om kendskab til landets sprog, afstamning eller fødested. Der er således ved opstillingen af diskriminationsgrunde udeladt nogle af de grunde, som fremgår af EMRK artikel 14 (bl.a. fødsel og sprog), idet det blev vurderet, at disse grunde ikke udgør diskrimination i relation til tildeling af statsborgerskab.

Herudover er det forudsat i den forklarende rapport, at landene kan give positiv særbehandling til statsborgere fra bestemte andre lande, f.eks. andre EU-lande. Dette vil i givet fald udgøre forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, som ikke er omfattet af forbuddet i bestemmelsen, og ikke forskelsbehandling på grundlag af national oprindelse, som er omfattet af forbuddet i bestemmelsen.

Konventionens artikel 5, stk. 2, supplerer stk. 1, idet denne bestemmelse indeholder et generelt forbud mod forskelsbehandling mellem statsborgere afhængig af, om de har opnået statsborgerskabet ved fødslen eller ved naturalisation. Bestemmelsen er ikke begrænset til statsborgerskabslovgivningen.

Det følger dog af den forklarende rapport til bestemmelsen, at det med formuleringen ”skal følge princippet om” er tilsigtet, at bestemmelsen alene er en hensigtserklæring, og derfor ikke er en bindende regel, som skal følges i alle tilfælde.

2.4. EU-retten

Unionsborgerskabet blev indført med Maastricht-traktaten, der trådte i kraft den 1. november 1993. Med Amsterdam-traktaten i 1999 blev det traktatfæstet, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for de nationale statsborgerskaber, men blot supplerer disse.

Bestemmelsen om unionsborgerskabet, der i dag fremgår af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (herefter TEUF) artikel 20, har følgende ordlyd:

”1. Der indføres et unionsborgerskab. Unionsborgerskab har enhver, der er statsborger i en medlemsstat. Unionsborgerskab er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.

2. Unionsborgerne har de rettigheder og er underlagt de pligter, der er indeholdt i traktaterne. De har bl.a. følgende rettigheder:

a) de har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område

---

¹¹ ”However, the very nature of the attribution of nationality requires States to fix certain criteria to determine their own nationals.”

- b) de har valgt og er valgbare ved valg til Europa-Parlamentet og ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor de har bopæl, på samme betingelser som statsborgere i denne stat
- c) de nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, som de er statsborgere i, ikke er repræsenteret, beskyttelse hos enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheder på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat
- d) de har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet og til at henvende sig til Den Europæiske Ombudsmand samt til Unionens institutioner og rådgivende organer på et af traktaternes sprog og få svar på samme sprog.

Disse rettigheder udøves med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i foranstaltninger vedtaget med henblik på deres gennemførelse.”

Selv om regler vedrørende erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab henhører under medlemsstaternes og ikke EU's kompetence, skal medlemsstaterne imidlertid overholde EU-retten i de situationer, der omfattes af EU-retten. EU-Domstolen har således i sagen C-135/08, Rottman¹², udtalt, at det tilkommer medlemsstaterne i overensstemmelse med folkeretten at definere betingelserne for erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab, men at medlemsstaterne ved udøvelse af deres kompetence vedrørende statsborgerskab skal overholde EU-retten, jf. dommens præmis 39 og 41.

I den forbindelse udtalte EU-Domstolen, at en situation, hvor en unionsborger konfronteres med en beslutning om tilbagekaldelse af en naturalisation, der er vedtaget af en medlemsstats myndigheder, og hvorved den pågældende efter at have mistet sit oprindelige statsborgerskab i en anden medlemsstat sættes i en situation, der kan medføre fortabelse af den status, som den pågældende er tildelt efter TEUF artikel 20 og af de dertil knyttede rettigheder, efter sin natur og sine konsekvenser er omfattet af EU-retten, jf. præmis 42.

I et sådant tilfælde skal beslutningen om tilbagekaldelse overholde proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne heraf for den berørte persons situation i forhold til EU-retten, jf. præmis 55.

EU-Domstolen udtalte herom, at ”henset til den betydning, som den primære ret tillægger unionsborgerskabet, bør der i forbindelse med undersøgelsen af en beslutning om tilbagekaldelse af en naturalisation tages hensyn til eventuelle virkninger, denne beslutning har for den berørte person og i givet fald for hans familiemedlemmer, for så vidt angår fortabelsen af de rettigheder, enhver unionsborger nyder godt af”, jf. præmis 56.

---

¹² EU-Domstolens dom af 2. marts 2010 i sagen C-135/08, Rottman.

EU-Domstolen konkluderede således, at EU-retten, navnlig TEUF artikel 20, ”...ikke er til hinder for, at en medlemsstat tilbagekalder en unionsborgers statsborgerskab i denne medlemsstat, som er erhvervet ved naturalisation, når dette er opnået svigagtigt, under forudsætning af, at denne beslutning om tilbagekaldelse overholder proportionalitetsprincippet”, jf. præmis 59.

2.5. Retsvirkningerne af dansk statsborgerskab i den gældende lovgivning

Med henblik på at afklare, i hvilket omfang den gældende danske lovgivning indeholder bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, at en person har dansk statsborgerskab, har arbejdsgruppen anmodet samtlige ministerier om en udtalelse herom. De indkomne bidrag er nedenfor grupperet efter overordnede emner.

2.5.1. Grundloven. Efter grundlovens § 27, stk. 1, 2. pkt., kan ingen ansættes som *tjenestemand* uden at have indfødsret. Udmøntningen af denne bestemmelse er beskrevet nedenfor under pkt. 2.5.4.

Efter grundlovens § 29, stk. 1, 1. pkt., er *valgret* til Folketinget betinget af dansk statsborgerskab. Det har ikke i den forbindelse nogen betydning, om den pågældende også har statsborgerskab i et andet land. Efter grundlovens § 30, stk. 1, er *valgbarhed* til Folketinget betinget af valgret hertil og dermed af dansk statsborgerskab. Se herom nedenfor under pkt. 2.5.2.

Efter grundlovens § 44, stk. 2, skal regler om udlændinges adgang til at blive ejere af *fast ejendom* fastsættes ved lov.

Reglerne om erhvervelse af fast ejendom i Danmark – herunder udlændinges erhvervelse af fast ejendom i Danmark – er fastsat i erhvervelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 566 af 28. august 1986 om erhvervelse af fast ejendom, som ændret ved lov nr. 1102 af 21. december 1994. Det følger af § 1, stk. 1, i erhvervelsesloven, at personer, der ikke har bopæl i Danmark, og som heller ikke tidligere har haft bopæl her i landet i et tidsrum af i alt 5 år, kun med justitsministerens tilladelse kan erhverve fast ejendom i Danmark. Loven bygger på et bopælskriterium, og der er ikke knyttet særskilt retsvirkning til ansøgers nationalitet.

Ifølge grundlovens § 71, stk. 1, 2. pkt., kan der ikke ske *frihedsberøvelse* af en dansk borger på grund af dennes politiske eller religiøse overbevisning eller dennes afstamning. Beskyttelsen gælder i overensstemmelse med sin ordlyd ikke for udlændinge.

Det følger endvidere af § 71, stk. 6, at uden for strafferetsplejen skal *lovligheden af en frihedsberøvelse*, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Kun udlændinge kan frihedsberøves efter udlændingelovens regler. De udlændingeretlige regler er nærmere beskrevet nedenfor i pkt. 2.5.9.

2.5.2. Borgerlige rettigheder og ombud. På området for borgerlige rettigheder og ombud findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en person har dansk statsborgerskab:

Det følger af folketingsvalglovens § 1 (og grundlovens § 29, jf. ovenfor under pkt. 2.5.1), at der med henblik på at opnå *valgret* til Folketinget bl.a. stilles krav om dansk indfødsret. Efter folketingsvalglovens § 1 har en borger således valgret, såfremt vedkommende har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i riget, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne. Har en borger valgret til Folketinget og er optaget på valglisten, har vedkommende ligeledes ret til at deltage i folkeafstemninger, jf. folketingsvalglovens § 96, stk. 1.

Det følger af folketingsvalglovens § 4, stk. 1, at en borger er *valgbar* til Folketinget, hvis vedkommende har valgret til Folketinget, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af Folketinget, jf. grundlovens §§ 30 og 33.

Dansk indfødsret kan ligeledes have betydning for valgret og valgbarhed til kommunale og regionale valg.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om *kommunale og regionale valg*, at enhver, der på valgdagen er fyldt 18 år, har fast bopæl i kommunen henholdsvis regionen, og som herudover enten har dansk indfødsret, er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er statsborger i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 3 år forud for valgdagen, har valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet.

Valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet har endvidere enhver, der på valgdagen er fyldt 18 år, er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater), jf. § 1, stk. 2, i lov om kommunale og regionale valg. Den, der er under værgemål med fratagelse af den

retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, har dog, jf. § 1, stk. 3, i lov om kommunale og regionale valg, ikke valgret.

Enhver, der har valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet, er desuden også valgbar til kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet, jf. § 3 i lov om kommunale og regionale valg, medmindre vedkommende ved endelig dom eller vedtagelse af bøde er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af kommunale og regionale råd, jf. lovens § 4, stk. 1. Dansk indfødsret har (på linje med statsborgerskab i et andet EU-medlemsland, Island eller Norge) således den betydning, at valgret og valgbarhed til forskel fra situationen for herboende statsborgere fra tredjelande ikke er betinget af, at man forinden har haft fast bopæl i riget i en forudgående periode (3 år).

For så vidt angår *valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet*, følger det af § 3, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven, at en borger har valgret til Europa-Parlamentet, såfremt vedkommende 1) har valgret til Folketinget eller 2) har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i EU, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne eller 3) er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU, er 18 år og har fast bopæl i Danmark eller er optaget i Udenrigsministeriets protokol, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne. Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har dog ikke valgret til Europa-Parlamentet, jf. lovens § 3, stk. 2.

Enhver, der har valgret til Europa-Parlamentet, er desuden også valgbar til Europa-Parlamentet, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 6, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af Europa-Parlamentet.

Endvidere er en borger, der har valgret som følge af, at vedkommende er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU, er 18 år og har fast bopæl i Danmark eller er optaget i Udenrigsministeriets protokol, ikke valgbar, såfremt vedkommende har fortabt sin valgbarhed ved en civil- eller strafferetlig afgørelse i den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 6, stk. 3.

Det fremgår af § 2, stk. 1, i lov om *valg til menighedsråd*, at valgret har ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen. Valgbar er enhver, som opfylder betingelserne i § 2 for valgret, jf. lovens § 3, stk. 1.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 69, at til *nævning eller domsmand* kan udtages enhver uberygtet mand eller kvinde, der har valgt til Folketinget, medmindre den pågældende fylder 70 år inden udløbet af det tidsrum, for hvilket grundlisten gælder, eller på grund af åndelig eller legemlig svaghed eller utilstrækkeligt kendskab til det danske sprog er ude af stand til at fyldestgøre en nævnings og domsmands forpligtelser. Undtaget herfra er dog ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolenes, anklagemyndighedens, overøvrighedens, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, jf. retsplejelovens § 70.

Efter retsplejelovens § 93, stk. 4, skal de *sagkyndige retsmedlemmer*, der beskikkes, være i besiddelse af tidssvarende praktisk kendskab til vedkommende sagsområde, have dansk indfødsret, ikke være fyldt 70 år, være uberygtede og ikke være umyndige mv. Det følger endvidere af bestemmelsen, at hvis nogen af de nævnte betingelser ophører med at være opfyldt, tilbagekaldes beskikkelsen.

2.5.3. Erhvervs- og skattemæssige forhold. Inden for det erhvervs- og skattemæssige område findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Det fremgår af sølovens § 1, stk. 1, at for at *et skib kan anses som dansk og sejle under dansk flag*, må dets ejer være dansk. Som dansk ejer anses bl.a. danske statsborgere samt danske statsinstitutioner og kommuner, jf. lovens § 1, stk. 2. I tilknytning hertil fremgår det af § 1 i lov om Dansk Internationalt Skibsregister, at danske skibe med en bruttoregister-tonnage på 20 tons/en bruttotonnage på 20 eller derover optages i Dansk Internationalt Skibsregister, jf. sølovens § 1, stk. 2, og § 2. Det fremgår endvidere af bekendtgørelse om Dansk Internationalt Skibsregisters § 3, at et skib, der er optaget i Dansk Internationalt Skibsregister, bl.a. er undergivet dansk ret.

Herudover fremgår det af § 19, stk. 2, i lov om skibes besætning, at til *erhvervelse af sønæringsbevis* med førerrettigheder til handels- og fiskeskibe skal vedkommende have dansk indfødsret. Søfartsstyrelsen kan dog tillade, at lovens krav om indfødsret fraviges.

Efter bekendtgørelse om indberetning af på- og afmønstring af søfarende og om søfartsbøger § 6, stk. 1, må *søfartsbøger* kun udstedes til personer, som har dansk indfødsret.

Det fremgår af luftfartslovens § 7, at et *luftfartøj kan indregistreres* i Danmark, hvis det har dansk ejer. Dette krav vil bl.a. være opfyldt med dansk statsborgerskab.

Det fremgår endvidere af luftfartslovens § 34, at transportministeren kan fastsætte nærmere regler om de krav, der skal være opfyldt for at gøre *tjeneste på et luftfartøj*, herunder om statsborgerskabsforhold. Det er oplyst, at transportministeren ikke har udnyttet denne bemyndigelse.

Efter § 130, stk. 8, i lov om *fiskeri og fiskeopdræt* (fiskeriloven) hører overtrædelse af bestemmelser fastsat i EU-forordninger inden for fiskeri og fiskeopdræt, der skal forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri), under dansk straffemyndighed (jurisdiktion), uanset om overtrædelsen er begået uden for Danmark, hvis overtrædelsen er begået af en person, der på gerningstidspunktet havde dansk statsborgerskab og ikke havde bopæl eller i øvrigt var hjemmehørende på Færøerne eller i Grønland. Dette gælder, uanset om betingelserne i straffelovens §§ 6-9 er opfyldt, og selv om overtrædelsen ikke er strafbar efter lovgivningen i det pågældende statsområde.

Det følger endvidere af fiskerilovens § 143, stk. 2, at loven gælder for overtrædelse af bestemmelser fastsat i EU-forordninger inden for fiskeri og fiskeopdræt, der skal forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri), som er begået på Færøerne eller i Grønland af danske statsborgere, der ikke har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende på Færøerne eller i Grønland, jf. § 130, stk. 8.

Det følger af ophavsretslovens § 85, stk. 1, nr. 1, at lovens bestemmelser om *ophavsret* gælder for værker af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for EØS.

Hvis en person har dansk statsborgerskab, men 1) ikke er statsborger i eller bosat i et andet land inden for EØS, 2) ikke nyder beskyttelse efter den danske ophavsretslov pga. de yderligere tilknytningskriterier i §§ 85 og 86 eller 3) ikke nyder beskyttelse efter den danske ophavsretslov i medfør af tilknytning til et land, som har ratificeret en traktat/konvention, som Danmark ligeledes er bundet af, vil det danske statsborgerskab kunne få en betydning i forhold til, hvorvidt den danske ophavsretslov kan finde anvendelse i forhold til den pågældende person.

Dansk statsborgerskab vil således kunne blive relevant, hvis en person er bosat i et land uden for EØS, der ikke har ratificeret nogen af de internationale traktater eller konventioner, som Danmark er bundet af, og under forudsætning af, at ingen af de yderligere tilknytningskriterier, der findes i ophavsretslovens §§ 85 og 86 og de internationale traktater eller konventioner, finder anvendelse. Der vil være tale om en ganske særlig situation, og det er vurderingen, at det nævnte eksempel ikke har praktisk betydning.

Efter varemærkelovens § 55 kan en *international varemærkeansøgning* indleveres af danske statsborgere samt fysiske eller juridiske personer, som er bosat i Danmark eller er indehavere af en regulær industriel eller kommerciel virksomhed i Danmark.

Efter designlovens § 55 indgives en *international designansøgning* til Patent- og Varemærkestyrelsen eller til Det Internationale Bureau. Den internationale designansøgning kan indgives til Patent- og Varemærkestyrelsen af danske statsborgere samt af fysiske eller juridiske personer, som er bosat eller hjemmehørende i Danmark, eller som er indehavere af en regulær industriel eller kommerciel virksomhed i Danmark.

Dansk statsborgerskab kan endvidere have afledt betydning ved *indtræden i ledelsen af finansielle virksomheder*, ved finansielle virksomheders foretagelse af risikovurderinger i henhold til hvidvaskloven samt ved indgivelse af klager via Forbruger i Europa i Danmark.

Det fremgår af *timesharelovens* § 8, stk. 1, at såfremt forbrugeren er statsborger i eller har bopæl i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, skal en timeshareaftale affattes på sproget eller et af sprogene i det land, hvor forbrugeren har sin bopæl, eller hvor forbrugeren er statsborger. Forbrugeren kan vælge mellem de pågældende sprog, men der kan dog kun vælges et officielt sprog i EU, norsk eller islandsk.

Det er desuden oplyst, at når en *sundhedsperson* søger *autorisation i udlandet*, vil værtslandet oftest anmode om en bekræftelse på, at den pågældende har en gyldig autorisation, CCPS, Certificate of Current Professional Status (Good Standing). CCPS'et sendes som udgangspunkt direkte fra Sundhedsstyrelsen til værtslandets autorisationsmyndigheder. Hvis værtslandet er et andet EU-land, og den ansøgende sundhedsperson ikke er EU-borger, skal Sundhedsstyrelsen gøre opmærksom på dette, når styrelsen fremsender CCPS'et til værtslandets autorisationsmyndigheder.

Endvidere er det oplyst, at der af overenskomst af 14. juni 1993 med Finland, Island, Norge og Sverige om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsnet og veterinærvæsnet, formentlig kan udledes et krav om dansk statsborgerskab som betingelse for anerkendelse af dansk autorisation som sundhedsperson i et af de øvrige nordiske lande.

Det følger af § 3 i *registreringsafgiftsloven*, at told- og skatteforvaltningen, efter regler, som skatteministeren fastsætter, kan indrømme fritagelse for afgiften af motorkøretøjer, der af danske statsborgere medbringes ved tilflytning fra Færøerne eller Grønland, og

som disse skal benytte her i landet under et ophold på indtil 3 år, men under omstændigheder, der medfører registreringspligt for køretøjerne. Der skal være betalt afgift af køretøjerne, og køretøjerne skal være benyttet af tilflytteren på Færøerne eller i Grønland i mindst et år forud for registreringspligtens indtræden, og tilflytteren skal inden for de sidste 12 år have opholdt sig i mindst 5 år på Færøerne eller i Grønland. Tilladelsen omfatter kun det ved tilflytningen medbragte køretøj og bortfalder ved afhændelse. Overskrider opholdet det tidsrum, der omfattes af tilladelsen, eller afhændes motorkøretøjet, forfalder afgiften med det beløb, der skulle have været betalt på det tidspunkt, hvor køretøjet blev registreringspligtigt.

Efter ligningslovens § 7, stk. 1, nr. 15, medregnes *udetillæg, hjemflytningstillæg og bosættelsespenge*, som oppebæres af danske statsborgere, der af den danske stat er udsendt til tjeneste uden for riget, samt andre lignende ydelser, der tjener til dækning af merudgifter som følge af tjenesten i udlandet, ikke til den skattepligtige indkomst.

Efter skattekontrollovens § 11 A, stk. 2, nr. 2, skal betingelserne i bestemmelsens stk. 5 (om bilag, der skal vedlægges ved oprettelse af en konto i udlandet) ikke opfyldes af danske statsborgere udsendt af den danske stat til tjeneste i udlandet samt de med sådanne borgere samlevende ægtefæller og hjemmeboende børn, når de i medfør af kildeskattelovens § 1 er fuldt skattepligtige her til landet.

Det følger af kildeskattelovens § 1, at pligt til at svare *indkomstskat* til staten i overensstemmelse med reglerne i kildeskatteloven påhviler 1) personer, der har bopæl her i landet, 2) personer, der uden at have bopæl her i landet opholder sig her i et tidsrum af mindst 6 måneder, heri medregnet kortvarige ophold i udlandet på grund af ferie eller lignende, 3) danske statsborgere, der uden at være omfattet af bestemmelserne under nr. 1 og 2, gør tjeneste eller varigt opholder sig om bord på skibe med hjemsted her, medmindre de godtgør, at de har bopæl i udlandet, eller at de aldrig har haft bopæl her i landet (en udenlandsk statsborger, der inden sin tjeneste eller sit ophold om bord senest har været skattepligtig her i landet i medfør af bestemmelserne i nærværende paragraf, sidestilles i denne forbindelse med dansk statsborger) og 4) danske statsborgere, som af den danske stat, regioner, kommuner eller andre offentlige institutioner m.v. er udsendt til tjeneste uden for riget, og som ikke er omfattet af bestemmelserne foran under nr. 1 og 2, samt de med disse personer samlevende ægtefæller og de hos dem hjemmenværende børn, der ikke er fyldt 18 år ved indkomstårets begyndelse, når de pågældende ægtefæller og børn er danske statsborgere, og de ikke er undergivet indkomstbeskatning til fremmed stat efter reglerne for derboende personer.

Efter § 5, stk. 2, nr. 3, i bekendtgørelse om indberetningspligter m.v. efter skattekontrollen og § 8, stk. 2, nr. 3, i bekendtgørelse om et indkomstregister skal der ikke foretages indberetning om administrativt og teknisk personale samt tjenestepersonale ved herværende diplomatiske repræsentationer, når de pågældende ikke er danske statsborgere.

Det er generelt oplyst, at statsborgerskab ikke er afgørende i forhold til skattepligt i Danmark. Det, der er afgørende for, om en person er skattepligtig i Danmark, er, hvor den pågældende geografisk har bopæl og ophold. En udlænding, der tager bopæl i Danmark, er skattepligtig efter samme regler som danske statsborgere med bopæl i Danmark.

Det er endvidere i relation til skattepligt i Danmark oplyst, at skattelovgivningen ikke tager højde for dobbelt statsborgerskab, og at der – de meget få steder i lovgivningen, hvor statsborgerskab er relevant – alene tales om dansk statsborgerskab. Det forhold, at en person måtte have både dansk og udenlandsk statsborgerskab, ændrer således ikke ved, at betingelsen om dansk statsborgerskab er opfyldt.

2.5.4. Ansættelsesmæssige forhold. På det ansættelsesmæssige område findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Det følger af grundlovens § 27, stk. 1, 2. pkt., at ingen kan ansættes som tjenestemand uden at have dansk indfødsret.

På baggrund af bestemmelsen i grundlovens § 27, stk. 1, 2. pkt., er der indsat regler om ansættelse af personer uden dansk indfødsret i tjenestemandslovens § 58 c og tjenestemandspensionslovens § 19.

I tilfælde, hvor personer med dansk indfødsret ansættes som tjenestemænd, vil personer uden dansk indfødsret blive ansat på tilsvarende vilkår som tjenestemænd, jf. tjenestemandspensionslovens § 19 og tjenestemandslovens § 58 c. Bestemmelsen om kongelig udnævnelse finder dog ikke anvendelse.

Tjenestemandspensionslovens § 19 og tjenestemandslovens § 58 c indebærer, at en person med dansk indfødsret og en person uden dansk indfødsret er ligestillede. Udtrykket ”tilsvarende vilkår” skal forstås bogstaveligt. En person uden dansk indfødsret behandles således i alle ansættelsesretlige aspekter som en tjenestemand, herunder i forhold til løn, rådigheds løn, pension, disciplinære sanktioner, arbejdsvilkår mv.

Ifølge praksis er der dog fortsat nogle kategorier af stillinger, hvor der ikke sker ansættelse af personer uden dansk statsborgerskab på tilsvarende vilkår som tjenestemænd, jf. tjenestemandlovens § 58 c. Det drejer sig navnlig om ansættelse som *dommere, politibetjente og fængselsfunktionærer*.

For fængselsfunktionærer uden dansk statsborgerskab kan ansættelse ske som fængselsfunktionær på prøve på tjenestemandslignende vilkår, hvis der ved ansættelsen er forventning om, at den pågældende kan opnå dansk indfødsret inden for kortere tid, hvilket i praksis betyder ca. et år efter prøveansættelsen.

2.5.5. Uddannelse og studier. På det uddannelses- og studiemæssige område findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

I forhold til *adgang til studiepladser* på uddannelser, som de danske universiteter udbyder i medfør af universitetsloven, er det oplyst, at der ikke er forskel på retsstillingen for danske statsborgere, statsborgere fra andre EU/EØS-lande og tredjelandes statsborgere. Alle ansøgere skal uanset oprindelsesland opfylde en række adgangskrav, herunder have en gymnasial eksamen – enten en dansk, grønlandsk, færøsk mv. gymnasial eksamen eller en udenlandsk gymnasial eksamen – der er sammenlignelig med en dansk gymnasial eksamen.

Endvidere er det oplyst, at ansøgere på alle bacheloruddannelser, hvor undervisningssproget er dansk, skal opfylde et adgangskrav om det gymnasiale fag Dansk på A-niveau eller dokumentere tilsvarende kvalifikationer, og at lignende sprogkrav kan stilles for kandidatuddannelser, hvor undervisningssproget er dansk.

Det er for så vidt angår *deltagerbetaling* til videregående uddannelser, der udbydes i medfør af universitetsloven, oplyst, at der opkræves deltagerbetaling/studieafgift fra udenlandske studerende, medmindre de efter EU-retten, EØS-aftalen eller internationale aftaler har krav på ligestilling med danske statsborgere. Udenlandske studerende er ligeledes fritaget for deltagerbetaling, hvis de har tidsbegrænset opholdstilladelse eller en opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark.

Efter SU-lovens § 2 a, stk. 1, skal man være dansk statsborger for at få SU. Det er dog allerede i dag muligt for udenlandske statsborgere, herunder også EU- og EØS-borgere, at få SU, hvis de kan ligestilles på baggrund af EU-retten, jf. lovens § 2 a, stk. 2. Herudover er der fastsat regler i SU-bekendtgørelsens kapitel 18 om ligestilling med danske statsborgere, hvoraf det bl.a. fremgår, at udenlandske statsborgere kan ligestilles, hvis

de har haft erhvervsarbejde i Danmark i mindst 2 år forud for uddannelsen eller er kommet til Danmark med deres forældre før de fyldte 20 år.

For så vidt angår *Statens Voksenuddannelsesstøtte* (SVU) følger det af § 2, stk. 1, nr. 5, i lov om statens voksenuddannelsesstøtte, at det er en betingelse for at få ret til SVU, at man er tilmeldt folkeregistret i Danmark eller er dansk statsborger, tilhører det danske mindretal i Sydslesvig eller i henhold til international overenskomst har ret til SVU på lige fod med danske statsborgere.

I relation til optagelse på danske videregående uddannelser i form af *erhvervsakademiuddannelser* og *professionsbachelor uddannelser* er det oplyst, at optagelse ikke er betinget af dansk statsborgerskab.

Ansøgere med udenlandske eksamener, der kan sidestilles med en dansk gymnasial eksamen, eller som Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har vurderet som sammenlignelig med en dansk gymnasial eksamen, kan optages på en videregående uddannelse. Hvis ansøgeren har behov for tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse, sker optagelsen i kvote 3.

For så vidt angår statstilskud til *dækning af direkte undervisningsudgifter* efter § 32 i lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LEP-loven) og *særligt tilskud til færdiggørelse af uddannelse* (§ 36 i LEP-loven), kan udenlandske studerende kun indgå i beregningen af tilskud, hvis de pågældende opfylder betingelserne i § 35 i LEP-loven. Udenlandske studerende kan efter bestemmelsen i § 35 indgå i beregningen af tilskud, hvis de pågældende 1) er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark, 2) er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, som medfølgende barn af en udlænding, som dels er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen, dels er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, jf. dog stk. 2, 3) er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem institutionen og en institution i udlandet eller 4) efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere.

Der er således ikke bestemmelser i optagelsesregler, der kræver dansk statsborgerskab for ret til optagelse.

Efter § 16, stk. 3, i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (lov om frie kostskoler) og tilskudsbekendtgørelsen til loven skal *højskole-*

kurser gennemføres med et flertal af danske elever og personer, der efter EU-retten eller EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere.

Ifølge § 14 i bekendtgørelse om *tilskud m.v. til folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler* (frie kostskoler) skal kurset gennemføres med et flertal af danske statsborgere eller elever, der kan sidestilles hermed. Efter stk. 2 sidestilles elever, der 1) tilhører det danske mindretal i Sydslesvig, 2) har tidsubegrænset opholdstilladelse i Danmark, 3) er statsborgere i de øvrige nordiske lande og kan godtgøre at have ubrudt og lovlig bopæl i Danmark i mindst to år op til kursets begyndelse, 4) er omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven), 5) er statsborger i et andet EU- eller EØS-land, hvis eleven har lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark eller eleven i øvrigt er omfattet af Rådets forordning af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for fællesskabet (1612/68), eller 6) forsørges af en forælder, der er omfattet af nr. 5, med danske statsborgere.

Det følger endvidere af § 30, stk. 2, nr. 1, i lov om *frie kostskoler*, at en elev efter ansøgning til efterskolen kan opnå elevstøtte, når eleven er dansk statsborger eller efter international overenskomst har ret til elevstøtte på lige fod med danske statsborgere eller ligestilles i støttemæssig henseende med danske statsborgere efter regler fastsat af undervisningsministeren.

Det fremgår af § 1 i bekendtgørelse om statslig elevstøtte til elever på efterskoler, at til nedsættelse af elevbetalingen for deltagelse i kurser på efterskoler, og hvor betingelserne i lovens § 30, stk. 1 og 2 (om betingelser for at opnå indkomstbestemt elevstøtte til elever på efterskoler), er opfyldt, ydes indkomstbestemt statslig elevstøtte til elever med dansk statsborgerskab. Tilsvarende ydes elevstøtte til elever uden dansk statsborgerskab, hvis 1) eleven eller elevens forældre, hvis eleven er under 19 år ved kursets begyndelse, har haft ubrudt og lovligt ophold i Danmark i mindst 2 år op til kursets begyndelse, 2) eleven er omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven), eller 3) eleven forsørges af en forælder, der er statsborger i et andet EU- eller EØS-land, hvis den pågældende forælder har lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark, eller eleven i øvrigt er omfattet af Rådets forordning af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for fællesskabet (1612/68). Efter stk. 2 godkender skolen, at der ydes grundstøttebeløb til udenlandske elever, der ikke opfylder en af betingelserne i stk. 1, nr. 1-3, men hvor en eller begge af elevens forældre har eller tidligere har haft dansk statsborgerskab.

Det er endvidere oplyst, at danske statsborgere som udgangspunkt ikke har ret til gratis danskuddannelse i medfør af lov om *danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.* Det er i den forbindelse desuden bemærket, at dansk statsborgerskab har betydning i forhold til indfødsretsprøven, hvor prøveberettigede er udlændinge, der har ansøgt eller vil ansøge om dansk indfødsret.

Efter § 2, stk. 1, nr. 3, i lov om *specialpædagogisk støtte* ved videregående uddannelser kan der ydes støtte til studerende, som har dansk statsborgerskab, som efter international overenskomst har ret til støtte på lige fod med danske statsborgere eller som i støttemæssig henseende ved uddannelser i Danmark ligestilles med danske statsborgere efter undervisningsministerens bestemmelse.

2.5.6. Kulturarv mv. På området for kulturarv mv. findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Efter forarbejderne til *pligtafleveringslovens* § 8, stk. 2, nr. 2, om indsamling af materiale fra danske internetsider med henblik på bevaring for eftertiden, kan der bl.a. lægges vægt på, om ophavsmanden er dansk statsborger. I de øvrige bestemmelser i pligtafleveringsloven lægges der alene vægt på, om udgiver er ”dansk”. Der nævnes ikke specifikt statsborgerskab.

Det fremgår af *museumslovens* § 28 a, stk. 1, at fund af fortidsminder, herunder vrag af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrag, der må antages at være gået tabt for mere end 100 år siden, gjort på den dybe havbund af danske statsborgere eller af et dansk indregistreret fartøj, tilhører den danske stat, medmindre andre lande eller private kan bevise deres ejendomsret.

Efter § 28, stk. 4, må der ikke uden kulturministerens tilladelse foretages ændringer i tilstanden af *undervandskulturarv*, jf. stk. 1, som tilhører den danske stat, danske statsborgere eller juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark. Ligeledes må danske statsborgere og juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark, ikke foretage ændringer af undervandskulturarv, jf. stk. 1, som tilhører andre, uden tilladelse fra de pågældende.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til museumslovens § 28 a, stk. 2, at danske statsborgere ikke har pligt til at *indberette fund*, der klart tilhører andre lande.

Lov om tilbagelevering og overførelse af stjålne eller ulovligt udførte kulturgenstande gælder for krav af international karakter om *tilbagelevering af stjålne kulturgenstande*, når den, som rejser krav om tilbagelevering, er statsborger eller har fast bopæl, eller, for

så vidt angår juridiske personer, er hjemmehørende i en stat, der har tiltrådt konventionen af 24. juni 1995 om stjalne eller ulovligt eksporterede kulturgenstande, jf. lovens § 2 (Danmark har tiltrådt konventionen).

Efter filmlovens § 17, stk. 1, forstås ved en *dansk film*, en film, der har en dansk producent. Endvidere skal filmen være indspillet på dansk eller rumme en særlig kunstnerisk eller teknisk indsats, som medvirker til fremme af filmkunst og filmkultur i Danmark. Efter § 17, stk. 2, forstås ved en dansk producent bl.a. en person, der har dansk statsborgerskab eller har bopæl her i landet.

Efter filmlovens § 17, stk. 3, kan en film, der er optaget ved samarbejde med en eller flere udenlandske producenter og mindst en dansk producent (koproduktion), betragtes som dansk under forudsætning af, at der er et rimeligt forhold mellem den danske og den udenlandske økonomiske indsats og indflydelse på produktionen og mellem indsatsen fra hver side i kunstnerisk eller i teknisk henseende.

Kravet om bopæl, statsborgerskab, hjemsted m.v. her i landet efter stk. 2 bortfalder, hvis internationale aftaler, herunder traktaten om Det Europæiske Fællesskab, aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og overenskomsten om fællesnordisk arbejdsmarked, kræver det, jf. § 17, stk. 4.

2.5.7. Civilretlige forhold. På det civilretlige område findes følgende bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Retsplejelovens § 448 c angår danske domstoles internationale kompetence til at træffe afgørelse i ægteskabssager. Det følger af bestemmelsen, at en sag om ægteskab kan behandles her i landet, såfremt 1) sagsøgte har bopæl her i landet, 2) sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl her, 3) sagsøgeren er dansk statsborger, og det godtgøres, at han på grund af sit statsborgerskab ikke vil kunne anlægge sag i det land, hvor han har bopæl, 4) begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig indbringelse for dansk domstol eller 5) skilsmisse søges på grundlag af separation meddelt her i landet inden for de sidste fem år.

Det bemærkes hertil, at der formentlig ikke findes lande, der forhindrer en derboende person i at anlægge ægteskabssag på grund af sit danske statsborgerskab, og § 448 c, stk. 1, nr. 3, antages derfor ikke at have nogen praktisk betydning.

Efter *dødsboskiftelovens* § 2, stk. 1, behandles et dødsbo i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting. Skifte af uskiftet bo, mens en efterlevende ægtefælle er i live, sker ved den efterlevendes hjemting. Havde afdøde ikke hjemting her i landet, kan justitsministeren henvise boet eller en del af dette til en dansk skifteret, såfremt 1) afdøde havde

dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, eller 2) afdøde, uanset om den pågældende har dansk indfødsret, efterlader sig aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.

Efter § 8, stk. 1, i lov om *borteblevne* kan en sag til dødsformodningsdom anlægges her i landet, hvis den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted var her. Det fremgår videre af lovens § 8, stk. 2, at hvis den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted var i udlandet, kan sagen anlægges her a) af den borteblevnes ægtefælle, såfremt denne har bopæl her og har dansk indfødsret eller havde dansk indfødsret ved ægteskabets indgåelse, eller b) når den borteblevne har efterladt sig formue her i landet, men da kun med virkning for denne.

Det er endvidere oplyst, at lov om *pas* til danske statsborgere mv. alene finder anvendelse på danske statsborgere.

2.5.8. Sociale og sundhedsmæssige ydelser. På området for sociale og sundhedsmæssige ydelser findes følgende bestemmelser, hvor det er af betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Det fremgår af § 3 i lov om *aktiv socialpolitik*, at enhver, der opholder sig lovligt i landet, har ret til hjælp efter loven. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at modtageren for at få vedvarende hjælp, skal 1) være dansk statsborger, 2) være statsborger i en EU/EØS-medlemsstat eller familiemedlem til en sådan og være berettiget til ophold efter fællesskabsretlige regler eller 3) være omfattet af en aftale efter § 4 (om mulighed for at indgå aftaler med andre stater eller internationale organisationer om vedvarende hjælp til personer, der ikke er danske statsborgere).

Efter § 6 i lov om aktiv socialpolitik kan Udbetaling Danmark bestemme, at en dansk statsborger, som har opholdt sig mange år i udlandet, kan få hjælp til forsørgelse, når hjemrejse derved undgås og andre forhold taler herfor. Det er en betingelse, at hverken ansøgeren eller ægtefællen har indtægter eller formue, der kan dække det nødvendige behov.

Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at såfremt der bliver en øget adgang til at bevare et dansk statsborgerskab, uanset at man har opnået statsborgerskab i et andet land, vil flere personer være omfattet af reglerne om hjælp til forsørgelse i udlandet.

Det er oplyst, at en ansøger for at have ret til *social pension* (folkepension og førtidspension) skal have dansk indfødsret, fast bopæl i Danmark og have haft fast bopæl i Danmark i mindst tre år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen. Det følger dog af § 2, stk. 2, i lov om social pension, at kravet om dansk indfødsret ikke gælder for personer, der har haft fast bopæl her i riget i mindst 10 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen, heraf mindst 5 år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes. Såfremt ansøgningen om pension indgives efter folkepensionsalderen, skal bopælskravet være opfyldt ved folkepensionsalderen. Det fremgår endvidere af stk. 2, at kravet om dansk indfødsret ikke gælder for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter §§ 7 eller 8 i udlændingeloven.

Det fremgår af § 2 i lov om *højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv.*, at retten til pension er betinget af, at modtageren har dansk indfødsret. Efter bestemmelsens stk. 2 gælder dette dog ikke for 1) personer, der har haft fast bopæl her i riget i mindst 10 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen, heraf mindst 5 år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes, og 2) udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter §§ 7 eller 8 i udlændingeloven. Efter stk. 3 kan ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold fastsætte regler om, i hvilke tilfælde udsendt personale ved herværende diplomatiske og konsulære repræsentationer og sådanne personers familiemedlemmer skal have adgang til ydelser efter loven.

Som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal betingelserne om dansk statsborgerskab for ret til dansk folke- og førtidspension fraviges navnlig for så vidt angår EU/EØS-borgere, som er omfattet af forordning 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger, som ikke må udsættes for forskelsbehandling, og efter overenskomster som Danmark har indgået med andre lande.

Efter § 5 i børnetilskudsloven kan *børnetilskud* kun udbetales, hvis følgende betingelser er opfyldt: 1) Barnet eller en af forældrene, der har forældremyndigheden over barnet, har dansk indfødsret eller med hensyn til børnetilskud efter §§ 2-3 har haft fast bopæl her i landet i det seneste år og med hensyn til børnetilskud efter § 4 har haft bopæl her i landet i de seneste 3 år. En ret, der er erhvervet ved fast bopæl, bevares uanset senere fravær, når pågældende på ny får fast bopæl her i landet. Betingelsen om dansk indfødsret gælder dog ikke for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter §§ 7 eller 8 i udlændingeloven. 2) Barnet faktisk opholder sig her i landet, jf. dog bestemmelsen i børnetilskudslovens § 5, stk. 2 og 3. 3) Barnet ikke har indgået ægteskab. 4) Barnet ikke er anbragt uden for hjemmet efter lov om social service, ikke sammen med en indehaver af forældremyndigheden er optaget i en døgnforanstaltning efter lov om

social service eller i øvrigt forsørges af offentlige midler. 5) Den, der skal have børnetilskuddet udbetalt, har fast bopæl her i landet. Dette gælder dog ikke udbetaling af det særlige børnetilskud til en person, der har ret til at modtage pension efter lov om social pension i udlandet.

Efter børnetilskudslovens § 5 a, stk. 1, er det herudover en betingelse for ret til ydelser efter loven, at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligt over for barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse i mindst 2 år her i riget inden for de seneste 10 år forud for den periode, udbetalingen vedrører.

Det følger af § 10 a, stk. 1, i børnetilskudsloven, at til børn fra en flerbørnsfødsel, der har samme bopæl, udbetales til hvert barn ud over det første et beløb på 5.436 kr. årligt, indtil børnene fylder 7 år (flerbørnstilskud). Det følger endvidere af § 10 a, stk. 4, at medmindre barnet eller en af forældrene, der har forældremyndigheden over barnet, har dansk indfødsret eller har fået opholdstilladelse i Danmark efter §§ 7 eller 8 i udlændingeloven, forudsætter udbetaling af flerbørnstilskud fast bopæl her i landet i 1 år.

Efter børnetilskudslovens § 10 b, stk. 1, ydes der til forældre, der adopterer et udenlandsk barn, til udgifter i forbindelse med adoptionen et engangsbeløb på 31.332 kr. (adoptionstilskud). Det er en betingelse for at opnå adoptionstilskud, at barnet er formidlet af en af de organisationer, der er godkendt af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold i medfør af § 30 i adoptionsloven. Efter stk. 3 forudsætter udbetaling af adoptionstilskud – medmindre en af adoptanterne har dansk indfødsret eller har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7 eller 8 – fast bopæl her i landet i 1 år.

Det følger af børnetilskudslovens § 12, at bidraget kan betales forskudsvis for tiden, indtil barnet fylder 18 år. Efter stk. 2 finder betingelserne i § 5, stk. 1, tilsvarende anvendelse med hensyn til adgangen til at få et bidrag udbetalt forskudsvis. Medmindre barnet eller en af forældrene, der har forældremyndigheden over barnet, har dansk indfødsret eller har fået opholdstilladelse efter §§ 7 eller 8 i udlændingeloven, forudsætter udbetaling fast bopæl her i landet i en sammenhængende periode af 3 år.

Som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal betingelserne om dansk statsborgerskab for ret til ydelser efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag fraviges navnlig for så vidt angår EU/EØS-borgere, som er omfattet af forordning 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger, da disse borgere ikke må udsættes for forskelsbehandling. Tilsvarende gælder efter visse overenskomster som Danmark har indgået med andre lande.

Optjeningsprincippet finder anvendelse for EU/EØS-borgere m.fl. omfattet af reglerne i forordning 883/04 under iagttagelse af sammenlægningsprincippet. Optjeningsprincippet vil have meget begrænset virkning, idet beskæftigelses- og bopælsperioder i andre EU/EØS-lande skal medregnes ved optjeningen af retten til ydelserne.

Det er generelt i relation til *sundhedsydelse* oplyst, at dansk statsborgerskab ikke har betydning for retten til at modtage sundhedsydelser i Danmark efter sundhedsloven. Det afgørende er, om den pågældende person har bopæl her i landet, jf. sundhedslovens § 7.

Det følger af § 1 i bekendtgørelse om *gratis vaccination* mod visse smitsomme sygdomme mv., at tilbud om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v. gives til personer, der har dansk indfødsret eller bopæl her i landet og til de persongrupper og mod de sygdomme m.v., som fremgår af bekendtgørelsens § 2.

Det følger af artikel 2 i EF-forordning 883/2004 om koordinering af de *social sikringsordninger*, at kredsen af personer, som EU-rettens regler om koordinering af de sociale sikringsordninger finder anvendelse på, er personer, der er statsborgere i en medlemsstat, samt statsløse og flygtninge bosat i en medlemsstat, og som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, samt disses familiemedlemmer og efterladte.

Det følger endvidere af artikel 2, stk. 2, at forordningen ligeledes finder anvendelse på efterladte efter personer, som har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, uanset disse personers nationalitet, såfremt deres efterladte er statsborgere i en medlemsstat eller statsløse eller flygtninge bosat i en medlemsstat.

I forhold til personer, der er dansk socialt sikret, finder EU-rettens koordineringsregler således anvendelse for EU-statsborgere, samt disse familiemedlemmer og efterladte (uanset nationalitet).

Det er endvidere oplyst, at det for at være omfattet af personkredsen i en række af Danmarks bilaterale sociale sikringsaftaler er en forudsætning, at dansk statsborgerskab er fastlagt.

2.5.9. Udlændingeretlige forhold. På det udlændingeretlige område findes følgende bestemmelser, hvor det er af betydning, om en person har dansk statsborgerskab:

Udlændingelovgivningen omfatter generelt ikke personer med dansk indfødsret. Der er dog enkelte bestemmelser i udlændingeloven, hvorefter det har betydning, om en person har dansk indfødsret.

På *familiesammenføringsområdet* har bl.a. den herboende persons statsborgerskabsforhold eller opholdstilladelse betydning for muligheden for at opnå familiesammenføring.

Efter udlændingelovens § 9, stk. 1, kan der efter ansøgning bl.a. gives opholdstilladelse til en udlænding over 24 år, som samlever på fælles bopæl i ægteskab eller fast samlivsforhold af længere varighed med en i Danmark fastboende person over 24 år, der har dansk indfødsret eller har statsborgerskab i et af de andre nordiske lande, jf. § 9, stk. 1, nr. 1, litra a og b.

Der kan endvidere efter bestemmelsen bl.a. gives opholdstilladelse til et ugift mindreårigt barn under 15 år af en i Danmark fastboende person eller dennes ægtefælle, når barnet bor hos forældremyndighedens indehaver og ikke gennem fast samlivsforhold har stiftet selvstændig familie, og når den i Danmark fastboende person har dansk indfødsret eller har statsborgerskab i et af de andre nordiske lande, jf. § 9, stk. 1, nr. 2, litra a og b.

Herudover kan der efter bestemmelsen bl.a. gives opholdstilladelse til en mindreårig udlænding med henblik på ophold hos en anden i Danmark fastboende person end forældremyndighedens indehaver, når opholdstilladelse gives med henblik på adoption, ophold som led i et plejeforhold eller, hvis særlige grunde taler derfor, ophold hos barnets nærmeste familie, og når den i Danmark fastboende person har dansk indfødsret eller har statsborgerskab i et af de andre nordiske lande, jf. § 9, stk. 1, nr. 3, litra a og b.

Personer med dansk indfødsret udgør således en af de grupper af personer, der under opfyldelse af visse nærmere betingelser kan meddeles tilladelse til familiesammenføring med en udenlandsk ægtefælle eller samlever mv. Herudover er personer med dansk indfødsret en af de grupper, der efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, kan få familiesammenført andre familiemedlemmer end de i § 9, stk. 1, nr. 1-3, nævnte, hvis ganske særlige grunde, herunder bl.a. hensynet til familiens enhed, taler derfor.

Efter udlændingelovens § 9, stk. 7, er det, medmindre ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler derimod, en betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter § 9, stk. 1, nr. 1, at ægtefællernes eller samlevernes samlede tilknytning til Danmark er større end ægtefællernes samlede tilknytning til et andet land. Denne betingelse stilles imidlertid ikke, når den herboende person har haft dansk indfødsret i 26 år.

Herudover indeholder udlændingeloven enkelte bestemmelser om udlændinge, der erhverver dansk indfødsret eller tidligere har haft dansk indfødsret.

Har en udlænding tidligere haft dansk indfødsret, kan udlændingen gives opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 d, medmindre udlændingens danske indfødsret er frakendt ved dom efter § 8 A eller § 8 B i lov om dansk indfødsret.

I relation til opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 d er det oplyst, at der over for personer, der tidligere har haft dansk indfødsret, alene er krav om, at de pågældende fremlægger dokumentation herfor, for at kunne opnå opholdstilladelse efter bestemmelsen (dette kan eksempelvis være de pågældendes dåbsattest og eventuelt de pågældendes forældres dåbsattest). De nævnte personer skal ikke i øvrigt opfylde nogen betingelser for at opnå opholdstilladelse efter § 9 d.

Udlændinge, der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 d, er efter gældende praksis omfattet af udlændingelovens § 11, stk. 11, hvorefter der kan meddeles *tidsubegrænset opholdstilladelse* til en udlænding over 18 år, der har et stærkt tilknytningsforhold til Danmark, selvom alle de almindelige betingelser for at blive meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse ikke er opfyldt. Udlændinge, der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 d, kan således meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse efter blot 1 års ophold (i modsætning til den almindelige betingelse om mindst 5 års ophold) hvis de ikke har begået kriminalitet, ikke har forfalden gæld til det offentlige og har en bestået danskprøve.

Efter udlændingelovens § 18 a, stk. 1, *bortfalder* en udlændings *opholdstilladelse*, når udlændingen erhverver dansk indfødsret. Er en udlændings danske indfødsret blevet frakendt ved dom efter § 8 A i lov om dansk indfødsret, kan udlændingen generhverve den opholdstilladelse, der er bortfaldet efter § 18 a, stk. 1, hvis der ikke ville være grundlag for at inddrage opholdstilladelsen efter udlændingelovens regler herom, jf. udlændingelovens § 18 a, stk. 2 og 3.

På *Asyl- og Visumområdet* er der kun meget få bestemmelser, hvor det har betydning, om en person har dansk statsborgerskab.

På visumområdet drejer reguleringen sig om, med hvilket formål tredjelandsstatsborgere fra visumpligtige lande kan få visum til Danmark. For at få visum med henblik på familiebesøg gælder, at værten skal være fastboende i Danmark. Værtens statsborgerforhold har ikke betydning.

Dog gælder der særlige vilkår for medfølgende familie til danske statsborgere, der har fast bopæl i udlandet, og som ønsker at holde ferie i Danmark. Regler om dobbelt statsborgerskab vil i den forbindelse kunne få betydning, fordi flere personer kan blive omfattet.

Ved afgørelsen af, om der kan gives opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl), § 8 (kvoteflygtninge), § 9 c, stk. 3 (uledsagede mindreårige asylansøgere), § 9 c, stk. 4 (fribyordningen) og opholdstilladelse til udlændinge, hvis tilstedeværelse i Danmark er nødvendig af hensyn til politiets eller anklagemyndighedens arbejde vedrørende konkret efterforskning eller retsforfølgning, er det kun ansøgerens (udlændingens) forhold, der er afgørende. Spørgsmålet om opholdstilladelse er ikke knyttet sammen med en anden persons statsborgerforhold (som f.eks. familiesammenføring). Indførelse af regler om dobbelt statsborgerskab vil således kun have betydning i denne forbindelse, hvis en ansøger – frem for at søge om opholdstilladelse – kan søge dansk statsborgerskab.

På det udlændingeretlige område bemærkes det endvidere, at reglerne i integrationsloven og repatrieringsloven alene vedrører udlændinge, og at bestemmelserne i disse love derfor ikke er medtaget i opregningen ovenfor.

2.5.10. Politi og forsvar. På det politi- og forsvarsmæssige område findes følgende bestemmelser, hvor det er af betydning, om en borger har dansk statsborgerskab:

Med lov nr. 604 af 12. juni 2013 er der indført en ny, samlet lovregulering af *Politiets Efterretningstjenestes* virksomhed. Loven indeholder ikke bestemmelser, som tillægger en persons statsborgerskab betydning. Dog finder lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed alene anvendelse på her i landet hjemmehørende fysiske personer, hvilket bl.a. omfatter danske statsborgere.

Efter § 2 i lov om *krigsmateriel* må krigsmateriel kun fremstilles, herunder samles, hvis justitsministeren giver tilladelse dertil. Justitsministeren fastsætter de nærmere vilkår for tilladelsen.

Det fremgår endvidere af lovens § 3, at det kræver særskilt tilladelse fra justitsministeren, hvis ejer- eller ledelsesforholdene mv. i en virksomhed, der fremstiller krigsmateriel, når tilladelse meddeles efter § 2 eller på grund af efterfølgende ændringer, indebærer, at en personligt drevet virksomhed har eller får en indehaver, der ikke er dansk statsborger (jf. § 3, nr. 1), virksomheden har eller får direktører eller tegningsberettigede medarbejdere, som ikke er danske statsborgere (jf. § 3, nr. 3), andelen af virksomhedens

bestyrelsesmedlemmer, som er danske statsborgere, er eller bliver mindre end 80 pct. (jf. § 3, nr. 4), andelen af dansk ejet selskabskapital er eller bliver mindre end 60 pct. (jf. § 3, nr. 5), udlændinge gennem ejerskab til selskabskapitalen repræsenterer eller kommer til at repræsentere over 20 pct. af stemmerne (jf. § 3, nr. 6), eller udlændinge i øvrigt gennem besiddelse af kapital eller på anden måde har eller får bestemmende indflydelse på virksomheden (jf. § 3, nr. 7).

2.5.11. Strafforfølgning og straffuldbyrdelse.

2.5.11.1. Udlevering

Dansk statsborgerskab kan bl.a. have betydning i forhold til anmodninger om udlevering fra Danmark til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse i et andet land, jf. nedenfor.

2.5.11.1.1. Udlevering til stater uden for Den Europæiske Union og Norden

Udleveringsloven indeholder bl.a. regler om udlevering til stater uden for Den Europæiske Union og Norden, jf. lovens kapitel 2.

Udleveringslovens regler indebærer, at der ved udlevering til strafforfølgning sondres mellem udlevering af danske statsborgere og udlevering af udlændinge.

Det fremgår således af udleveringslovens¹³ § 2, stk. 1, at justitsministeren på grundlag af en overenskomst med en stat uden for Den Europæiske Union og Norden kan fastsætte, at danske statsborgere kan udleveres *til strafforfølgning* i den pågældende stat, hvis *enten* den pågældende i de sidste 2 år forud for den pågældende handling har haft bopæl i den stat, hvortil udlevering ønskes, og en handling, der svarer til den lovovertrædelse, for hvilken der søges udlevering, efter dansk ret kan straffes med fængsel i mindst 1 år, *eller* handlingen efter dansk ret kan medføre højere straf end fængsel i 4 år.

Gælder der i forhold til en stat uden for Den Europæiske Union og Norden ingen udleveringsoverenskomst, kan justitsministeren træffe beslutning om udlevering af en dansk statsborger *til strafforfølgning*, hvis betingelserne i § 2, stk. 1, i øvrigt er opfyldt og særlige hensyn til retshåndhævelsen taler derfor, jf. udleveringslovens § 2, stk. 2.

Udlevering af en udlænding til strafforfølgning eller fuldbyrdelse af en dom i en stat uden for Den Europæiske Union og Norden kan efter udleveringslovens § 2 a, 1. pkt.,

---

¹³ Lov nr. 833 af 25. august 2005 om udlevering af lovovertrædere med senere ændringer.

ske, hvis handlingen efter dansk ret kan straffes med fængsel i mindst 1 år. Kan handlingen efter dansk ret medføre kortere fængselsstraf, kan udlevering dog ske, hvis der er overenskomst herom med den pågældende medlemsstat, jf. § 2 a, 2. pkt.

Dansk statsborgerskab har ikke selvstændig betydning ved udlevering *til straffuldbyr-delse* i lande uden for Den Europæiske Union og Norden, jf. herved udleveringslovens § 3, stk. 2.

2.5.11.1.2. Udlevering til andre EU-medlemsstater eller nordiske lande

For så vidt angår udlevering til andre medlemsstater i Den Europæiske Union bestemmes i udleveringslovens § 10 b, stk. 1, at der ved udlevering *til strafforfølgning* af en person med dansk statsborgerskab eller fast bopæl i Danmark kan stilles som vilkår, at den pågældende overføres til Danmark med henblik på fuldbyrdelse af en eventuel fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning.

Ved udlevering *til straffuldbyr-delse* i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union kan udlevering af en dansk statsborger eller en person med fast bopæl i Danmark afslås, hvis straffen i stedet fuldbyrdes her i landet, jf. udleveringslovens § 10 b, stk. 2.

Udleveringslovens § 10 b finder tilsvarende anvendelse i forhold til udlevering til de nordiske lande, jf. udleveringslovens § 10 l, stk. 1.

2.5.11.2. Overførelse af domfældte

Dansk statsborgerskab kan også have betydning i forbindelse med overførelse af domfældte til afsoning af frihedsstraf, jf. nedenfor.

2.5.11.2.1. EU-straffuldbyr-delsesloven

a) Strafferetlige afgørelser om bl.a. fængselsstraf, der er truffet i andre medlemsstater i Den Europæiske Union, kan fuldbyrdes i Danmark efter reglerne i lovbekendtgørelse nr. 213 af 22. februar 2013 om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union (EU-straffuldbyr-delsesloven), jf. lovens § 1, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 2.

Det bemærkes, at EU-straffuldbyr-delsesloven ikke finder anvendelse på afgørelser, der er omfattet af den nordiske straffuldbyr-delseslov, i det omfang den nordiske straffuldbyr-delseslov giver mere vidtgående adgang til fuldbyrdelse. Der henvises til pkt. 2.5.11.2.2 nedenfor.

b) Det følger af EU-straffuldbyrdelseslovens § 29 b, stk. 1, at en afgørelse om fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning fuldbyrdes i Danmark efter anmodning fra en anden EU-medlemsstat, hvis den domfældte befinder sig i den anden medlemsstat eller her i landet, og der ikke er grundlag for at afslå fuldbyrdelse efter §§ 29 c-f.

Reglerne i EU-straffuldbyrdelsesloven indebærer, at der i et vist omfang sondres mellem danske statsborgere og udlændinge.

EU-straffuldbyrdelsesloven indebærer, at fængselsstraf mv. idømt i en anden EU-medlemsstat som udgangspunkt kan afsones her i landet, hvis den domfældte er dansk statsborger eller har fast bopæl i Danmark, og de øvrige betingelser i loven måtte være opfyldt, jf. hertil EU-straffuldbyrdelseslovens § 29 f, nr. 2, modsætningsvis.

Fuldbyrdelse er som udgangspunkt betinget af, at den domfældte har givet sit samtykke til fuldbyrdelse i Danmark, jf. lovens § 29 d, stk. 1, nr. 1, 1. led.

Det fremgår dog af bestemmelsens andet led, at den domfældtes samtykke i visse tilfælde ikke er påkrævet. Det gælder bl.a., hvis den pågældende er dansk statsborger med bopæl her i landet.

En domfældt med dansk statsborgerskab og bopæl i Danmark vil således *uden samtykke* fra den pågældende kunne overføres til Danmark til afsoning af en fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning, som er idømt i en anden EU-medlemsstat.

2.5.11.2.2. Nordisk straffuldbyrdelseslov

Overførelse af domfældte mellem de nordiske lande kan ske efter reglerne i den nordiske straffuldbyrdelseslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 555 af 25. maj 2011 om samarbejde mellem Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf mv.

Af lovens § 3, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at fængsel mv. idømt i Finland, Island, Norge eller Sverige bl.a. kan fuldbyrdes her i landet, såfremt den dømte på det tidspunkt, da straffen skal fuldbyrdes, har dansk statsborgerret.

2.5.11.2.3. International straffuldbyrdelseslov

a) Overførelse af domfældte kan endvidere ske efter reglerne i den internationale straffuldbyrdelseslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 740 af 18. juli 2005.

Loven finder ikke anvendelse med hensyn til afgørelser, der er omfattet af den nordiske straffuldbyrdslov, eller afgørelser, der kan fuldbyrdes efter reglerne i EU-straffuldbyrdsloven, jf. § 1, stk. 2 og 3.

b) Det følger af § 2, stk. 1, i den internationale straffuldbyrdslov, at afgørelser, som er omfattet af Europarådets konvention af 21. marts 1983 om overførelse af domfældte og tillægsprotokollen hertil af 18. december 1997, kan fuldbyrdes efter konventionens og protokollens regler.

Af konventionens artikel 3, stk. 1, litra a, fremgår, at overførelse efter konventionen bl.a. er betinget af, at den domfældte er statsborger i det land, hvortil overførelse sker (fuldbyrdslandet). Tilsvarende gælder ved overførelse efter tillægsprotokollen, jf. protokollens artikel 1, stk. 2.

Overførelse til Danmark i medfør af 1983-konventionen eller 1997-tillægsprotokollen er således betinget af, at den pågældende har dansk statsborgerskab.

Det bemærkes dog, at begrebet ”statsborger” i konventionens artikel 3, stk. 1, litra a, for Danmarks vedkommende ligeledes omfatter personer, som har fast bopæl i riget, jf. § 3, stk. 1, i den internationale straffuldbyrdslov.

2.5.11.3. Andre tilfælde, hvor dansk statsborgerskab har betydning

Dansk statsborgerskab kan – ud over de tilfælde, der er nævnt ovenfor – bl.a. også have betydning i forbindelse med overførsel til Danmark af retsforfølgning i straffesager.

2.5.11.3.1. Lov om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager

Lov nr. 252 af 12. juni 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager med senere ændringer gennemfører Europarådets konvention af 15. maj 1972, som giver mulighed for at overføre retsforfølgningen af lovovertrædelser, der er omfattet af én kontraherende stats lovgivning, til en anden stat, der har tiltrådt konventionen.

Af lovens § 1 fremgår, at lovovertrædelser, som er omfattet af konventionen, kan retsforfølges efter reglerne i konventionens afsnit I-IV og bestemmelserne i den nævnte lov.

En anmodning om at overtage retsforfølgning kan bl.a. fremsættes, hvis den mistænkte er statsborger i den anmodede stat, jf. konventionens artikel 8, stk. 1, litra b.

Dansk statsborgerskab udgør således et af de kriterier, der kan føre til, at en stat, der har tiltrådt den nævnte konvention, anmoder Danmark om at overtage retsforfølgningen vedrørende den pågældende.

Tilsvarende fremgår det af konventionens artikel 11, stk. 1, litra c, at en stat bl.a. kan afslå at overtage retsforfølgningen, hvis den mistænkte ikke er statsborger i den pågældende stat og ikke var fast bosiddende på statens territorium, da lovovertrædelsen blev begået.

2.6. Sammenfatning

De oplysninger, som arbejdsgruppen har indhentet, viser, at der på en række områder findes bestemmelser, hvor dansk statsborgerskab er tillagt betydning i den gældende lovgivning. Det drejer sig om et bredt spekter af bestemmelser inden for områder som bl.a. borgerlige og forfatningsmæssige rettigheder, regler om ansættelse som tjenestemand, visse erhvervsforhold samt inden for reguleringen af kulturarv mv.

I relation til skattepligt i Danmark er det generelt oplyst, at dansk statsborgerskab ikke er afgørende. Det, der er afgørende for, om en person er skattepligtig i Danmark, er, hvor den pågældende geografisk har bopæl og ophold. En udlænding, der tager bopæl i Danmark, er skattepligtig efter samme regler som danske statsborgere med bopæl i Danmark, og dobbelt statsborgerskab har således ikke betydning ved vurdering af, om en person er skattepligtig i Danmark.

For så vidt angår retten til at modtage velfærdsydelser inden for det uddannelsesmæssige, beskæftigelsesmæssige samt sociale og sundhedsmæssige område kan det på baggrund af ministeriernes høringssvar generelt udledes, at dansk statsborgerskab kun i begrænset omfang tillægges betydning for retten til at opnå de pågældende ydelser.

På uddannelsesområdet er det således oplyst af Uddannelses- og Forskningsministeriet (tidligere Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser), at adgang til studiepladser på uddannelser, som de danske universiteter udbyder i medfør af universitetsloven, ikke er betinget af dansk statsborgerskab, idet der ikke er forskel på retsstillingen for danske statsborgere, statsborgere fra andre EU/EØS-lande og tredjelandes borgere. Der stilles imidlertid krav om, at ansøgere skal opfylde forskellige adgangskrav af primært uddannelsesmæssig karakter.

Det er endvidere oplyst af Uddannelses- og Forskningsministeriet, at der for så vidt angår deltagerbetaling til videregående uddannelser, der udbydes i medfør af universitetsloven, opkræves deltagerbetaling/studieafgift fra udenlandske studerende, medmindre de efter EU-retten, EØS-aftalen eller internationale aftaler har krav på ligestilling med danske statsborgere. Udenlandske studerende er ligeledes fritaget for deltagerbetaling, hvis de har en tidsubegrænset opholdstilladelse eller en opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark.

Retten til at opnå SU er som udgangspunkt betinget af dansk statsborgerskab. Det er dog allerede i dag muligt for udenlandske statsborgere at få SU, hvis de kan ligestilles på baggrund af bl.a. EU-retten. En øget adgang til at bevare et dansk statsborgerskab vil således formentlig kun i begrænset omfang betyde, at flere personer vil have ret til at modtage SU ved ophold i udlandet og i Danmark.

I forhold til Statens Voksenuddannelsesstøtte er det oplyst af Uddannelses- og Forskningsministeriet, at det er en betingelse for at få ret til støtte, at man er tilmeldt folkeregistret i Danmark eller er dansk statsborger, tilhører det danske mindretal i Sydslesvig eller i henhold til international overenskomst har ret til støtte på lige fod med danske statsborgere.

For så vidt angår retten til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik er det oplyst af Beskæftigelsesministeriet, at denne ikke er afhængig af dansk statsborgerskab. Det drejer sig først og fremmest om kontanthjælp og revalideringsydelse. Retten tilkommer således enhver, der opholder sig lovligt i landet. For at modtage vedvarende hjælp efter loven skal modtageren dog være dansk statsborger, være statsborger i en EU/EØS-medlemsstat eller familiemedlem til en sådan og være berettiget til ophold efter fællesskabsretlige regler eller være omfattet af en aftale med en anden stat eller international organisation om vedvarende hjælp til personer, der ikke er danske statsborgere.

Endvidere følger det af lov om aktiv socialpolitik, at danske statsborgere, som har opholdt sig mange år i udlandet, har mulighed for at få hjælp til forsørgelse, når hjemrejse derved undgås og andre forhold taler for det. En øget adgang til at bevare et dansk statsborgerskab vil således betyde, at flere personer vil kunne være omfattet af reglerne om hjælp til forsørgelse i udlandet.

Herudover har Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (tidligere Social-, Børne- og Integrationsministeriet) oplyst, at det i forhold til folkepension og førtidspension som udgangspunkt er et krav, at modtageren af den pågældende ydelse har dansk indfødsret. Kravet om dansk indfødsret stilles imidlertid ikke over for per-

soner, der har haft fast bopæl her i riget i mindst 10 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen, heraf mindst 5 år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes, idet det dog bemærkes, at bopælskravet – såfremt ansøgningen indgives efter folkepensionsalderen – skal være opfyldt ved folkepensionsalderen. Endvidere stilles kravet om dansk indfødsret ikke over for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 (asyl) eller § 8 (kvoteflygtninge) i udlændingeloven.

I forhold til børnetilskud er det herudover af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold oplyst, at dette alene kan udbetales, hvis barnet eller en af forældrene, der har forældremyndighed over barnet, har dansk indfødsret. Kravet om dansk indfødsret er dog fraveget for personer, der har haft bopæl her i landet henholdsvis det seneste år eller de seneste 3 år. Endvidere stilles kravet om dansk indfødsret ikke over for udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 (asyl) eller § 8 (kvoteflygtninge) i udlændingeloven.

Dansk indfødsret er dermed ikke alene afgørende for ret til folkepension, førtidspension og børnetilskud.

Efter lov om individuel boligstøtte stilles der ikke krav om dansk indfødsret som betingelse for at modtage boligstøtte. Udenlandske statsborgere kan således få boligstøtte på lige fod med danske statsborgere, hvis de har fast bopæl her i landet.

Endelig har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyst, at dansk statsborgerskab ikke har betydning for retten til at modtage sundhedsydelse i Danmark efter sundhedsloven. Det afgørende for at opnå ret til denne type ydelser er, at den pågældende person har bopæl her i landet.

Kapitel 3. Fremmed ret

3.1. Indledning

Med henblik på at afdække, hvordan reglerne om dobbelt statsborgerskab er udformet i andre lande, har arbejdsgruppen iværksat høringer af en række lande.

Arbejdsgruppen har anmodet de pågældende lande om at oplyse, om der i deres statsborgerretslovgivning er regler om dobbelt statsborgerskab, og hvornår disse regler i givet fald er blevet indført og senest er blevet ændret. Endvidere er de enkelte lande blevet anmodet om at oplyse, hvorledes eventuelle regler om dobbelt statsborgerskab er udformet, herunder i hvilken udstrækning dobbelt statsborgerskab anerkendes, samt om andre modeller for dobbelt statsborgerskab har været overvejet.

Arbejdsgruppen har desuden anmodet om oplysninger om, hvorvidt der i tilknytning til en eventuel indførelse af regler om dobbelt statsborgerskab har været etableret overgangsordninger, herunder hvorledes reglerne herom i givet fald nærmere har været udformet.

Endelig har arbejdsgruppen anmodet de pågældende lande om at oplyse, hvorledes en eventuel overgangsordning har været håndteret i praksis, om landene har en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov, og såfremt landene har haft en bestemmelse svarende til indfødsretslovens § 8, om dette har givet anledning til afgrænsningsproblemer i forhold til spørgsmålet om generhvervelse.

Samlet set har de indhentede oplysninger vist, at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud – det vil sige såvel for landets egne statsborgere, der erhverver et fremmed statsborgerskab, som for andre landes statsborgere, der erhverver statsborgerskab i det pågældende land – i Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Sverige, Storbritannien og Ungarn.

De indhentede oplysninger har endvidere vist, at statsborgerretslovgivningen i Estland, Holland, Litauen, Norge, Tjekkiet og Østrig er baseret på et princip om at begrænse dobbelt statsborgerskab, og at dobbelt statsborgerskab således alene accepteres i meget begrænset omfang i disse lande.

I Spanien accepteres dobbelt statsborgerskab for spanske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, samt for personer, der er statsborgere i et spansk-

amerikansk land, Andorra, Filippinerne, Guinea eller Portugal, som erhverver spansk statsborgerskab. For personer fra andre lande end de spansk-amerikanske lande, Andorra, Filippinerne, Guinea eller Portugal, som erhverver spansk statsborgerskab, stilles der krav om, at de pågældende skal opgive deres oprindelige statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af spansk statsborgerskab.

I Bulgarien accepteres dobbelt statsborgerskab for bulgarske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, mens statsborgere fra andre lande skal opgive deres oprindelige statsborgerskab ved erhvervelse af bulgarsk statsborgerskab.

Den slovakiske statsborgerskabslov indeholder regler, hvorefter slovakiske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, fortaber deres slovakiske statsborgerskab, mens statsborgere i andre lande, der erhverver slovakisk statsborgerskab, kan bevare deres oprindelige statsborgerskab.

Den tyske statsborgerskabslovgivning indeholder regler, hvorefter dobbelt statsborgerskab accepteres for tyske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet EU-land samt Schweiz, samt for statsborgere fra de øvrige EU-lande og Schweiz, der erhverver tysk statsborgerskab. Endvidere indeholder den tyske statsborgerskabslov en mulighed for, at Tyskland kan indgå folkeretlige aftaler med yderligere lande om accept af dobbelt statsborgerskab for såvel tyske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i det pågældende land, som for statsborgere fra det pågældende land, der erhverver statsborgerskab i Tyskland.

Den slovenske statsborgerretslovgivning indeholder ligeledes regler om accept af dobbelt statsborgerskab for statsborgere fra øvrige EU-lande, der erhverver slovensk statsborgerskab. Endvidere accepteres dobbelt statsborgerskab for slovenske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land.

Endelig har de indhentede oplysninger vist, at den lettiske statsborgerskabslovgivning indeholder regler, hvorefter dobbelt statsborgerskab accepteres for lettiske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i øvrige EU-lande, medlemsstater i the European Free Trade Association (EFTA), medlemsstater i NATO, Australien, Brasilien, New Zealand samt stater med hvilke Letland har særlige bilaterale aftaler. Ligeledes accepteres dobbelt statsborgerskab for statsborgere i de øvrige EU-lande, borgere fra medlemsstater i EFTA, borgere fra medlemsstater i NATO, statsborgere i Australien, Brasilien eller New Zealand samt borgere fra stater med hvilke Letland indgår særlige bilaterale aftaler, når de pågældende erhverver lettisk statsborgerskab. Endvidere er det med særlig tilladelse fra ministerkabinetet muligt at opnå dobbelt statsborgerskab, selv om man er

eller bliver statsborger i lande, der ikke er en del af de ovennævnte kategorier. Endelig er der mulighed for dobbelt statsborgerskab for tidligere lettiske statsborgere, der lever i eksil.

3.2. Belgien

Det belgiske Justitsministerium har oplyst, at dobbelt statsborgerskab siden april 2008 efter den belgiske lovgivning om statsborgerret har været anerkendt fuldt ud.

Om baggrunden for den belgiske lovgivning har det belgiske Justitsministerium bl.a. henvist til den stigende globalisering, herunder borgernes øgede mobilitet, den voksende migrationsstrøm, det voksende antal blandede ægteskaber, princippet om ligestilling af kønnene hvad angår videregivelse af nationalitet samt den stigende kulturelle diversitet.

Herudover har det belgiske Justitsministerium oplyst, at belgisk statsborgerretslovgivning tidligere indeholdt en bestemmelse, hvorefter de belgiere, som var født i udlandet, og som mellem deres 18. og 28. år uafbrudt havde haft deres hovedbopæl i udlandet, hvert 10. år skulle afgive en statsborgerskabserklæring. Konsekvensen af ikke at afgive en statsborgerskabserklæring var, at det belgiske statsborgerskab ville fortabes. Det er oplyst, at bestemmelsen blev ophævet som følge af et ønske om at forenkle de administrative procedurer, der var forbundet med betingelsen om afgivelse af en statsborgerskabserklæring.

Desuden har det belgiske Justitsministerium oplyst, at der ikke i forbindelse med ændringen af den belgiske statsborgerretslovgivning blev indført en overgangsordning, men at indførelsen af nye regler om dobbelt statsborgerskab skete i to etaper. Fra den 9. juni 2007 har belgiske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et land, der ikke har tiltrådt Europarådets konvention om begrænsning af dobbelt statsborgerret, således kunnet bevare deres belgiske statsborgerskab. Endvidere har belgiske statsborgere fra den 28. april 2008 kunnet erhverve statsborgerskab i lande, der har tiltrådt Europarådets konvention om begrænsning af dobbelt statsborgerret, uden at fortabe deres belgiske statsborgerskab.

3.3. Bulgarien

Det bulgarske Justitsministerium har oplyst, at den bulgarske statsborgerretslovgivning siden 1999 har tilladt dobbelt statsborgerskab for bulgarske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, men at der som udgangspunkt stilles krav om løsning fra

et oprindeligt statsborgerskab for borgere, der erhverver bulgarsk statsborgerskab ved naturalisation.

Der stilles dog ikke krav om løsning over for personer af bulgarsk afstamning, samt personer hvor Bulgarien har en særlig interesse i, at de pågældende opnår statsborgerskab, eller som har særlige evner inden for det sociale, økonomiske, videnskabelige, teknologiske, kulturelle eller sportslige område, som er af betydning for Bulgarien. Ligeledes stilles der ikke krav om løsning over for personer med flygtningestatus eller humanitær opholdstilladelse.

Herudover har det bulgarske Justitsministerium oplyst, at lovændringen i 1999 indeholdt en overgangsordning, hvorefter personer, der havde fortabt deres bulgarske statsborgerskab uden at have søgt herom, eller som havde bosat sig i et land, som Bulgarien ikke havde indgået en immigrationsaftale med, i perioden fra den 19. februar 1999 til den 19. februar 2000 kunne indgive en officiel anmodning til justitsministeren om gen erhvervelse af det bulgarske statsborgerskab.

Endelig er det oplyst, at den bulgarske statsborgerskabslov ikke længere indeholder en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov.

3.4. Cypern

Det cypriotiske Indenrigsministerium har oplyst, at der ikke i den cypriotiske lovgivning om statsborgerret findes bestemmelser, der forbyder dobbelt statsborgerskab.

3.5. Estland

Den danske ambassade i Tallinn har oplyst, at den estiske statsborgerskabslovgivning som udgangspunkt ikke anerkender dobbelt statsborgerskab. Det følger dog af den estiske grundlov, at ingen, der ved fødslen har estisk statsborgerskab, kan fratages sit statsborgerskab. På den baggrund forekommer dobbelt statsborgerskab alligevel i praksis.

Det er af ambassaden oplyst, at den nævnte modstrid mellem den estiske statsborgerskabslovgivning og grundloven aktuelt giver anledning til offentlig debat om en udvidet adgang til dobbelt statsborgerskab.

Om baggrunden for de restriktive regler om dobbelt statsborgerskab har ambassaden bl.a. henvist til, at de estiske myndigheder ønsker at undgå, at en stor gruppe borgere

har dobbelt statsborgerskab og dermed potentielt et mere tvivlsomt loyalitetsforhold til Estland, herunder i lyset af Estlands historiske forhold.

Endvidere er det oplyst, at den estiske statsborgerskabslov indeholder en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov, men at bestemmelsen dog er mere restriktiv end den danske bestemmelse. Det følger således af § 3 i den estiske statsborgerskabslov, at en person, der i tillæg til estisk statsborgerskab ved fødslen også erhverver en anden stats statsborgerskab, ved det fyldte 18. år inden for tre år skal give afkald på enten det estiske eller den anden stats statsborgerskab. Den estiske stat kan imidlertid efter grundloven ikke fratage en person, der er født med estisk statsborgerskab, sit estiske statsborgerskab.

Den danske ambassade i Tallinn har desuden oplyst, at der i Estland – som følge af den sovjetiske besættelse og Estlands efterfølgende generhvervede uafhængighed – er en del borgere som til trods for den estiske statsborgerskabslovs intention om at undgå dobbelt statsborgerskab er i besiddelse af dobbelt statsborgerskab.

3.6. Finland

Det finske Indenrigsministerium har oplyst, at der ved en ændring af den finske medborgerskabslov i 2003 (lov 359/2003) blev indført regler om fuld adgang til dobbelt statsborgerskab.

Om baggrunden for ændringen af den finske medborgerskabslov har det finske Indenrigsministerium bl.a. henvist til behovet for at gøre det lettere for finske statsborgere med bopæl uden for Finland at bevare deres tilknytning til landet samt behovet for at lette en eventuel tilbagevenden til Finland for de pågældende. Ligeledes var det et ønske, at udlændinge med fast bopæl i Finland skulle have mulighed for at søge statsborgerskab i Finland, uden at dette skulle bero på de pågældendes mulighed for at bevare deres oprindelige statsborgerskab.

Endvidere har det finske Indenrigsministerium oplyst, at medborgerskabsloven fra 2003 i § 60 indeholdt en overgangsbestemmelse, hvorved tidligere finske statsborgere inden 5 år fra lovens ikrafttræden kunne generhverve deres finske statsborgerskab gennem anmeldelse. Denne adgang omfattede også voksne børn af finske statsborgere, selvom børnene aldrig selv havde været finske statsborgere. Bestemmelsen indeholdt ikke betingelser, herunder eksempelvis opholdskrav eller vandelskrav, for muligheden for at generhverve et fortabt statsborgerskab.

Det finske Indenrigsministerium har desuden oplyst, at den finske medborgerskabslov senest er ændret i 2011 (lov 579/2011). Med lovændringen er der givet en permanent adgang for tidligere finske statsborgere, der er bosat i udlandet, til at generhverve deres finske statsborgerskab.

Efter den gældende finske medborgerskabslovs § 29 (jf. lov 579/2011) kan tidligere finske statsborgere således generhverve deres statsborgerskab gennem anmeldelse. Der stilles ikke efter bestemmelsen krav om, at de borgere, der ønsker at generhverve deres statsborgerskab, skal opfylde betingelser, herunder eksempelvis et opholdskrav eller et vandelskrav, for at kunne generhverve deres statsborgerskab. Adgangen til generhvervelse omfatter dog ikke længere voksne børn af finske statsborgere, når børnene aldrig selv har været finske statsborgere.

Ved indførelsen af fuld adgang til dobbelt statsborgerskab i 2003 indeholdt den finske medborgerskabslov i § 34 en bestemmelse svarende til den danske indfødsretslovs § 8. Bestemmelsen er – også efter lovændringen i 2011 – fastholdt i den finske medborgerskabslov. Det finske Indenrigsministerium har i den forbindelse oplyst, at de finske myndigheder ikke har oplevet problemer i forhold til afgrænsningen af den finske medborgerskabslovs § 34 over for overgangsreglerne om generhvervelse af et tidligere fortabt finsk statsborgerskab.

Om antallet af tidligere finske statsborgere, der har generhvervet deres statsborgerskab, har det finske Indenrigsministerium oplyst, at de på baggrund af § 60 i medborgerskabsloven fra 2003 modtog ca. 19.400 anmeldelser om generhvervelse af finsk statsborgerskab, samt at ca. 440 personer har generhvervet deres statsborgerskab efter § 29 i medborgerskabsloven fra 2011.

3.7. Frankrig

Det franske Udenrigsministerium har oplyst, at dobbelt statsborgerskab i henhold til fransk lovgivning (code civil) accepteres fuldt ud.

Der stilles således bl.a. ikke i den franske statsborgerretslovgivning krav om, at udlændinge skal opgive deres oprindelige statsborgerskab for at opnå fransk statsborgerskab. Efter artikel 21-27 i code civil kræves det blot, at en person, der opnår fransk statsborgerskab, skal oplyse, hvilke nationaliteter den pågældende besidder samt hvilke af disse, der ønskes bevaret.

Det er i den forbindelse endvidere oplyst, at Frankrig i 2008 opsagde kapitel 1 i Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Derudover er det oplyst, at den franske statsborgerretslovgivning ikke indeholder en bestemmelse svarende til indfødsretslovens § 8, men at statsborgerretslovgivningen bl.a. giver mulighed for, at en person, der er født i udlandet af en fransk forælder og en udenlandsk forælder eller er født i Frankrig af en forælder født i Frankrig, har mulighed for at opgive sit franske statsborgerskab i alderen mellem 17½ og 19 år.

Det franske Udenrigsministerium har endvidere oplyst, at den franske statsborgerretslovgivning giver mulighed for, at en myndig person, der er bosiddende i udlandet, og som frivilligt opnår fremmed statsborgerskab, kan frasige sig sit franske statsborgerskab, hvis den pågældende udtrykkeligt beder om det ved en underskrevne erklæring.

3.8. Grækenland

Det græske Indenrigsministerium har oplyst, at dobbelt statsborgerskab accepteres i græsk indfødsretslovgivning. Det er endvidere oplyst, at der ikke i græsk lovgivning findes en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov.

3.9. Holland

Det hollandske Justitsministerium har oplyst, at hollandsk statsborgerskabslovgivning kun i meget begrænset omfang tillader dobbelt statsborgerskab. Dette gælder bl.a. i forhold til flygtninge.

Det er i den forbindelse endvidere oplyst, at Holland har tilsluttet sig Europarådets konvention fra 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret, og at personer, der ønsker at opnå hollandsk statsborgerskab ved naturalisation, derfor som udgangspunkt skal opgive deres oprindelige statsborgerskab. Artikel 9 i statsborgerskabsloven indeholder dog en række undtagelser til reglen om opgivelse af et oprindeligt statsborgerskab. Dette gælder bl.a. for personer, der er gift med en hollænder, personer, der har opholdstilladelse på baggrund af asyl, og personer, der skal betale et højt beløb til deres hjemland for at blive løst fra deres oprindelige statsborgerskab.

Ligeledes vil en hollandsk statsborger, der opnår et fremmed statsborgerskab, som udgangspunkt miste sit hollandske statsborgerskab. Det hollandske Justitsministerium har

dog oplyst, at der siden den 1. april 2003 er indført tre undtagelser til denne hovedregel. Disse undtagelser gælder imidlertid ikke, hvis statsborgerskab erhverves i Danmark, Luxembourg, Norge eller Østrig.

De nævnte undtagelser medfører, at hollandsk statsborgerskab ikke fortabes af hollandske statsborgere, der er født i et fremmed land, og som har bopæl i dette land, når de opnår statsborgerskab i det pågældende land. Endvidere fortabes hollandsk statsborgerskab ikke af borgere, der, uafbrudt i mindst 5 år inden de pågældende er blevet myndige, har haft bopæl i et fremmed land, hvis statsborgerskab de opnår, ligesom hollandsk statsborgerskab ikke fortabes af borgere, der indgår ægteskab eller registreret partnerskab, og som derved automatisk erhverver statsborgerskab i ægtefællens eller partnerens hjemland.

Endelig er det oplyst, at den hollandske statsborgerretslovgivning indeholder en bestemmelse, hvorefter hollandske statsborgere, der tillige besidder et andet statsborgerskab, automatisk mister deres hollandske statsborgerskab, hvis de har boet uden for Holland eller EU i mere end 10 år efter, at de er blevet myndige. Disse personer kan dog undgå at miste deres hollandske statsborgerskab ved altid at have et gyldigt hollandsk nationalitetspas.

3.10. Irland

The Irish Naturalisation and Immigration Service, der hører under det irske Justitsministerium, har oplyst, at den irske statsborgerretslovgivning siden 1956 har indeholdt regler om fuld anerkendelse af dobbelt statsborgerskab.

Det er dog i den forbindelse oplyst, at den irske statsborgerretslovgivning i relation til personer, der er blevet irske statsborgere ved naturalisation, indeholder en enkelt undtagelse til den fulde anerkendelse af dobbelt statsborgerskab. Det følger således af irsk statsborgerretslovgivning, at justitsministeren har mulighed for at tilbagekalde et irsk statsborgerskab, hvis en person, der er meddelt statsborgerskab ved naturalisation, efterfølgende frivilligt har erhvervet en fremmed nationalitet. Baggrunden herfor er, at det er et lovbestemt kriterium i forbindelse med ansøgning om naturalisation, at en ansøger har til hensigt at tage varigt ophold i Irland. Bestemmelsen indeholder ikke en pligt for justitsministeren til at tilbagekalde et meddelt statsborgerskab, men alene en mulighed. I praksis har ministeren ikke benyttet sig af muligheden for at tilbagekalde et meddelt statsborgerskab.

Desuden er det oplyst, at den irske statsborgerretslovgivning ved indførelsen af fuld anerkendelse af dobbelt statsborgerskab ikke indeholdt en overgangsordning.

The Irish Naturalisation and Immigration Service har endelig oplyst, at den irske statsborgerretslovgivning ikke indeholder en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov. Børn født i udlandet af irske statsborgere bliver irske statsborgere ved registrering i Udenrigsministeriets register over børn født i udlandet.

3.11. Island

Det islandske Indenrigsministerium har oplyst, at den islandske statsborgerskabslov blev ændret i 2003, således at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud.

Om baggrunden for den islandske lovændring i 2003 har det islandske Indenrigsministerium oplyst, at myndighederne i Island havde registreret en betydelig utilfredshed med, at islandske statsborgere fortabte deres statsborgerskab ved erhvervelse af et fremmed statsborgerskab. Den islandske statsborgerskabslov indeholdt ikke på daværende tidspunkt et krav om, at udenlandske statsborgere, der erhvervede islandsk statsborgerskab, skulle løses fra deres oprindelige statsborgerskab.

Endvidere har det islandske Indenrigsministerium henvist til, at der ikke i Island er regler om værnepligt, og at dette argument imod accept af dobbelt statsborgerskab derfor ikke har haft en betydning i Island.

Den islandske statsborgerskabslov fra 2003 indeholdt en overgangsbestemmelse, hvorefter borgere, der havde fortabt deres islandske statsborgerskab, men som ville have bevaret det, hvis Island før 2003 havde haft regler om accept af dobbelt statsborgerskab, kunne generhverve deres statsborgerskab ved inden den 1. juli 2007 at afgive en erklæring herom.

Det islandske Indenrigsministerium har desuden oplyst, at den islandske statsborgerskabslov senest er ændret i juni 2012, og at der med denne lovændring er blevet indført en ny adgang til at generhverve et tidligere fortabt islandsk statsborgerskab. Adgangen til generhvervelse gælder i perioden fra den 9. juni 2012 til den 1. juli 2016.

Under den tidligere overgangsordning, der udløb den 1. juli 2007, modtog det islandske Indenrigsministerium 284 ansøgninger om generhvervelse af islandsk statsborgerskab.

Den islandske statsborgerskabslov indeholder en bestemmelse, der svarer til den danske indfødsretslovs § 8. I forbindelse med lovændringen i 2003 blev bestemmelsen i den islandske statsborgerskabslov om fortabelse af statsborgerskab for islandske statsborgere født i udlandet, der ikke har bevaret en tilknytning til Island gennem bopæl eller ophold i landet, fastholdt. Bestemmelsen er – også efter lovændringen i juni 2012 – fastholdt i den islandske statsborgerskabslov. Det er i den forbindelse af det islandske Indenrigsministerium oplyst, at de islandske myndigheder ikke har oplevet problemer i praksis i forhold til afgrænsningen af denne bestemmelse overfor overgangsreglerne om generhvervelse af et tidligere fortabt islandsk statsborgerskab.

3.12. Italien

Det italienske Indenrigsministerium har oplyst, at den italienske statsborgerretslovgivning blev ændret i 1992, således at dobbelt statsborgerskab anerkendes fuldt ud.

Endvidere har det italienske Indenrigsministerium oplyst, at der ikke i forbindelse med indførelsen af adgangen til dobbelt statsborgerskab blev indført overgangsregler.

Det er desuden oplyst, at der ikke i den italienske statsborgerretslovgivning findes en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov.

3.13. Letland

Den danske ambassade i Riga har oplyst, at det lettiske parlament den 9. maj 2013 vedtog en ændring af den lettiske statsborgerskabslov. Lovændringen trådte i kraft den 1. oktober 2013.

På baggrund af lovændringen accepteres dobbelt statsborgerskab nu for lettiske statsborgere, når de erhverver statsborgerskab i øvrige EU-lande, medlemsstater i the European Free Trade Association (EFTA), medlemsstater i NATO, Australien, Brasilien, New Zealand samt stater med hvilke Letland har særlige bilaterale aftaler. Ligeledes er det med lovændringen muligt for statsborgere i de øvrige EU-lande, borgere fra medlemsstater i EFTA, borgere fra medlemsstater i NATO, statsborgere i Australien, Brasilien eller New Zealand samt borgere fra stater med hvilke Letland indgår særlige bilaterale aftaler at beholde deres oprindelige statsborgerskab, når de opnår lettisk statsborgerskab.

Om baggrunden for at acceptere dobbelt statsborgerskab for borgere fra medlemsstater i EU og borgere fra medlemsstater i EFTA har det lettiske Justitsministerium bl.a. henvist

til EU-statsborgerskabets beståen og den tætte indbyrdes integration mellem EU-landene. Endvidere er der henvist til, at Letland anerkender en lignende geopolitisk tæthed med NATO-landene, som Letland deler et fælles sikkerhedsrum med, og at dobbelt statsborgerskab derfor tillige anerkendes for borgere fra lande, der er medlem af NATO.

Derudover har det lettiske Justitsministerium oplyst, at den vedtagne accept af dobbelt statsborgerskab for personer, der er statsborgere i Australien, Brasilien og New Zealand er båret af kulturelle og historiske hensyn, idet et stort antal tidligere lettiske statsborgere bosatte sig i disse lande, da de flygtede fra Letland under 2. verdenskrig og under den sovjetiske besættelse.

For en person, der ikke er statsborger i en medlemsstat i EU eller EFTA, en medlemsstat i NATO, i Australien, Brasilien eller New Zealand eller i en stat, som Letland har en særlig bilateral aftale med, vil det være muligt at opnå dobbelt statsborgerskab med en særlig tilladelse fra ministerkabinetet.

Den lettiske statsborgerretslov indeholder endvidere særlige regler om dobbelt statsborgerskab for lettiske statsborgere, der forlod Letland i perioden fra den 17. juni 1940 til den 4. maj 1990 for at undslippe tysk eller sovjetisk besættelse.

Der er desuden om baggrunden for at acceptere dobbelt statsborgerskab for borgere fra stater med hvilke Letland indgår særlige bilaterale aftaler bl.a. henvist til, at en beslutning om at acceptere dobbelt statsborgerskab primært er af politisk karakter. Det er endvidere anført, at en medlemsstat ved afgrænsningen af, hvilke stater den ønsker at indgå bilaterale aftaler med, vil lægge vægt på de politiske, økonomiske og militære relationer, ligesom historiske og kulturelle bånd mellem de to lande kan tillægges betydning. Det er oplyst, at Letland ikke på nuværende tidspunkt har indgået bilaterale aftaler med andre lande om anerkendelse af dobbelt statsborgerskab.

Den lettiske ambassade har endelig oplyst, at lovændringen, der trådte i kraft den 1. oktober 2013, ikke indeholder overgangsregler for personer, der tidligere har fortabt deres lettiske statsborgerskab.

3.14. Litauen

Det litauiske Indenrigsministerium har oplyst, at det efter den litauiske forfatning, der trådte i kraft i oktober 1992, ikke er muligt at have dobbelt statsborgerskab. Undtaget herfra er tilfælde, som nærmere er reguleret i anden lovgivning.

Det litauiske Indenrigsministerium har i tilknytning hertil oplyst, at den litauiske statsborgerskabslov, der trådte i kraft den 1. april 2011, i artikel 7 opregner visse situationer, hvor dobbelt statsborgerskab accepteres. Det er efter bestemmelsen i artikel 7 således bl.a. muligt for personer, der er født med dobbelt statsborgerskab, og som endnu ikke er fyldt 21 år, at besidde dobbelt statsborgerskab. Ligeledes er det muligt at besidde dobbelt statsborgerskab for personer, der er flygtet under den sovjetiske besættelse, personer, der som følge af indgåelse af ægteskab automatisk erhverver deres ægtefælles statsborgerskab, personer, der som følge af adoption enten erhverver litauisk statsborgerskab eller erhverver statsborgerskab i et andet land, samt for flygtninge.

Endvidere er det oplyst, at den litauiske statsborgerskabslov indeholder en bestemmelse, hvorefter Litauens præsident i særlige tilfælde – uden at de almindelige betingelser for opnåelse af litauisk statsborgerskab er opfyldt – kan tildele litauisk statsborgerskab til personer, der har ydet en enestående indsats for Litauen, og som har integreret sig i det litauiske samfund. En enestående indsats for Litauen er nærmere beskrevet som en indsats, der bidrager væsentligt til at konsolidere Litauen som stat samt til at styrke Litauens autoritet i det internationale samfund.

Det litauiske Indenrigsministerium har endelig oplyst, at der på foranledning af litauere i udlandet pågår en debat om udvidelse af adgangen til dobbelt statsborgerskab.

3.15. Luxembourg

Det luxembourgske Justitsministerium har oplyst, at den luxembourgske statsborgerretslovgivning blev ændret den 1. januar 2009, således at dobbelt statsborgerskab med virkning fra denne dato accepteres fuldt ud.

Om baggrunden for ændringen af reglerne har det luxembourgske Justitsministerium bl.a. henvist til, at Luxembourg har en høj andel af fastboende udenlandske statsborgere, og at det var et ønske, at disse udenlandske statsborgere blev bedre integreret, samt at der blev skabt en større følelse af social samhørighed i det luxembourgske samfund.

Det luxembourgske Justitsministerium har herudover oplyst, at den luxembourgske statsborgerretslovgivning forud for lovændringen, der trådte i kraft i 2009, indeholdt en bestemmelse, hvorefter luxembourgske statsborgere, som tillige var statsborgere i et andet land, var født i udlandet, og siden 18 års alderen havde boet i udlandet i en uafbrudt periode på 20 år, mistede deres luxembourgske statsborgerskab, medmindre de pågældende indgav en erklæring om bevarelse af det luxembourgske statsborgerskab inden udløbet af denne periode. Denne bestemmelse blev ophævet i 2006.

3.16. Malta

Det maltesiske Udenrigsministerium har oplyst, at den maltesiske statsborgerretslovgivning blev ændret i 2000, således at dobbelt statsborgerskab anerkendes fuldt ud.

Om baggrunden for at indføre regler om accept af dobbelt statsborgerskab har det maltesiske Udenrigsministerium bl.a. henvist til, at man ønskede at fremme udlændinges integration i det maltesiske samfund.

Herudover har det maltesiske Udenrigsministerium oplyst, at maltesiske statsborgere, som tidligere har fortabt deres statsborgerskab, som følge af lovændringen i 2000 – såfremt de opfylder nogle nærmere fastsatte bopælskrav – vil blive behandlet, som om de ikke på noget tidspunkt har fortabt deres maltesiske statsborgerskab.

Såfremt de nærmere fastsatte bopælskrav ikke er opfyldt, vil de pågældende borgere have mulighed for at søge om at blive registreret som maltesiske statsborgere og vil derefter blive registreret som sådanne.

3.17. Norge

Det norske Barne-, Ligestillings- og Inkluderingsdepartement har oplyst, at der med henblik på at udarbejde et udkast til en ny lov om norsk statsborgerskab i 1999 ved kongelig resolution blev nedsat et Statsborgerlovudvalg. Statsborgerlovudvalget fik bl.a. til opgave at udrede og vurdere spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab.

Statsborgerlovudvalgets flertal anbefalede at tillade dobbelt statsborgerskab, men Barne-, Ligestillings- og Inkluderingsdepartementet tilsluttede sig mindretallets anbefaling om at fastholde princippet om ét statsborgerskab for norske statsborgere. Departementet lagde i den forbindelse særligt vægt på, at statsborgerskab er et vigtigt symbol på samhørighed med og loyalitet over for det norske politiske fællesskab og de principper, som ligger til grund for dette fællesskab.

Den norske statsborgerskabslov blev ændret i 2005, og hovedreglen i statsborgerskabsloven er, at en borger har ét statsborgerskab.

Det er således oplyst, at den, som erhverver et andet statsborgerskab efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke, mister sit norske statsborgerskab. Tilsvarende skal personer,

som ansøger om norsk statsborgerskab, opgive deres tidligere statsborgerskab, før de kan opnå norsk statsborgerskab.

3.18. Polen

Det polske Udenrigsministerium har oplyst, at dobbelt statsborgerskab siden 2012 har været accepteret i den polske statsborgerretslovgivning. Det er dog i forhold til udenlandske statsborgere, der ønsker at erhverve statsborgerskab i Polen, oplyst, at dobbelt statsborgerskab alene accepteres, hvis polsk statsborgerskab erhverves administrativt, eller hvis statsborgerskabet generhverves via det polske Indenrigsministerium eller tildeles af den polske præsident.

Det er i den forbindelse endvidere oplyst, at en polsk statsborger, der tillige har statsborgerskab i et andet land, i relation til rettigheder og pligter i Polen vil blive opfattet som værende alene polsk statsborger og derfor ikke vil kunne påberåbe sig rettigheder som følge af sit udenlandske statsborgerskab over for de polske myndigheder.

Det polske Udenrigsministerium har desuden oplyst, at opgivelse af polsk statsborgerskab kræver præsidentens samtykke.

3.19. Portugal

Det portugisiske Institut for Civilregistre har oplyst, at den portugisiske statsborgerretslovgivning blev ændret i 1981, således at dobbelt statsborgerskab anerkendes fuldt ud.

Endvidere har det portugisiske Institut for Civilregistre oplyst, at den portugisiske statsborgerretslovgivning bygger på såvel et jus sanguinis som et jus soli princip. Jus sanguinis-princippet indebærer, at det i forhold til erhvervelse af portugisisk statsborgerskab for børn født af portugisiske forældre er uden betydning, om det er faderen eller moderen, der er portugisisk statsborger, ligesom det ikke har betydning, om barnet er født i eller uden for Portugal.

I relation til jus soli-princippet (territorialprincippet) har det portugisiske Institut for Civilregistre oplyst, at dette bl.a. er indført for at lette integrationen af indvandrere i Portugal.

Desuden er det oplyst, at der ikke i den portugisiske statsborgerskabslov findes en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov.

Endelig har det portugisiske Institut for Civilregistre oplyst, at den portugisiske statsborgerskabslov fra 1981 indeholder en overgangsbestemmelse, hvorefter borgere, der har fortabt deres portugisiske statsborgerskab, men som ville have bevaret det, hvis Portugal før 1981 havde haft regler om accept af dobbelt statsborgerskab, kan generhverve deres statsborgerskab.

Overgangsbestemmelsen indeholder ikke betingelser for muligheden for generhvervelse, herunder eksempelvis et opholdskrav eller et vandelskrav. Muligheden for generhvervelse er alene betinget af, at den pågældende fremviser sin fødselsattest.

Det har ikke været muligt at få oplyst antallet af personer, der siden 1981, hvor den portugisiske statsborgerretslovgivning blev ændret, har generhvervet deres portugisiske statsborgerskab.

3.20. Rumænien

The National Authority for Citizenship i Rumænien har oplyst, at den rumænske statsborgerretslovgivning blev ændret i 1991, således at dobbelt statsborgerskab anerkendes fuldt ud.

The National Authority for Citizenship har endvidere oplyst, at den rumænske statsborgerretslovgivning ikke indeholder regler, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov.

Det er dog i tilknytning hertil oplyst, at den rumænske statsborgerskabslovgivning indeholder enkelte bestemmelser om børns fortabelse af rumænsk statsborgerskab. Det gælder eksempelvis for børn, der er adopteret af udenlandske statsborgere, og som opnår statsborgerskab efter adoptivforældrene. Fortabelse af det rumænske statsborgerskab sker dog i disse tilfælde alene efter anmodning fra adoptivforældrene.

3.21. Schweiz

Den danske ambassade i Bern har oplyst, at den schweiziske statsborgerretslovgivning blev ændret i 1992, således at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud.

Den schweiziske ambassade har endvidere oplyst, at der som følge af, at Schweiz er inddelt i kantoner og kommuner, kan forekomme store forskelle i betingelserne for opnåelse af schweizisk statsborgerskab i de enkelte kantoner og kommuner.

Endelig har den schweiziske ambassade oplyst, at et barn, der er født i udlandet af en schweizisk mor eller far, og som tillige har et andet statsborgerskab, fortaber sit schweiziske statsborgerskab, hvis den pågældende ikke inden udgangen af sit 22. år meddeler til de schweiziske myndigheder i Schweiz eller i udlandet, at vedkommende ønsker at opretholde sit schweiziske statsborgerskab.

Personer, som efter denne bestemmelse har fortabt deres schweiziske statsborgerskab, kan søge om generhvervelse af deres statsborgerskab, såfremt de – udover at opfylde de enkelte betingelser, der følger af statsborgerskabslovgivningen – har en tilknytning til Schweiz, og der ikke er åbenlyse grunde til at meddele afslag på statsborgerskab.

3.22. Slovakiet

Det slovakiske Indenrigsministerium har oplyst, at slovakiske statsborgere, der frivilligt erhverver et fremmed statsborgerskab, ifølge en lovændring, som trådte i kraft den 17. juli 2010, automatisk fortaber deres slovakiske statsborgerskab.

Det er i den forbindelse oplyst, at det slovakiske Indenrigsministerium på nuværende tidspunkt arbejder på en revision af reglerne om dobbelt statsborgerskab med henblik på at give slovakiske statsborgere mulighed for i visse situationer at kunne beholde deres slovakiske statsborgerskab ved erhvervelse af statsborgerskab i et andet land.

Det slovakiske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at der ikke i den slovakiske statsborgerretslovgivning stilles krav om løsning for andre landes statsborgere, der opnår slovakisk statsborgerskab ved naturalisation.

3.23. Slovenien

Det slovenske Indenrigsministerium har oplyst, at der i den slovenske statsborgerretslovgivning i 1991 blev indført regler om anerkendelse af dobbelt statsborgerskab for slovenske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land.

Det slovenske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at dobbelt statsborgerskab som udgangspunkt ikke anerkendes for borgere fra andre lande, der erhverver slovensk statsborgerskab, men at der er to undtagelser hertil. Dobbelt statsborgerskab accepteres således for borgere fra øvrige EU-lande, der naturaliseres i Slovenien, under forudsætning af, at det pågældende EU-land tilsvarende accepterer, at slovenske statsborgere kan opnå statsborgerskab i landet uden at skulle opgive deres slovenske statsborgerskab. Dobbelt statsborgerskab accepteres endvidere for personer, der opnår slovensk statsbor-

gerskab ved naturalisation, og som har særlige videnskabelige, økonomiske eller kulturelle evner.

Det slovenske Indenrigsministerium har herudover oplyst, at den slovenske statsborgerretslovgivning trådte i kraft, da Slovenien blev uafhængigt, og at der derfor ikke var behov for overgangsregler, samt at statsborgerretslovgivningen i Slovenien aldrig har indeholdt en bestemmelse svarende til den danske indfødsretslovs § 8.

3.24. Spanien

Det spanske Justitsministerium har oplyst, at den spanske statsborgerskabslovgivning blev ændret i 2002, således at dobbelt statsborgerskab accepteres for spanske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, samt for personer, der er statsborgere i et spansk-amerikansk land, Andorra, Filippinerne, Guinea eller Portugal, som erhverver spansk statsborgerskab.

For spanske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, forudsætter bevarelsen af det spanske statsborgerskab dog, at vedkommende senest 3 år efter erhvervelsen af et nyt statsborgerskab over for et spansk konsulat erklærer, at vedkommende ønsker at beholde det spanske statsborgerskab.

For personer fra andre lande end de spansk-amerikanske lande, Andorra, Filippinerne, Guinea og Portugal, som erhverver spansk statsborgerskab, stilles der krav om, at de pågældende skal opgive deres oprindelige statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af spansk statsborgerskab.

Ved lovændringen, der trådte i kraft i januar 2003, blev der samtidig indført en bestemmelse, hvorefter spanske statsborgere, der forud for 2003 har fortabt deres spanske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et nyt statsborgerskab, kan generhverve deres spanske statsborgerskab uden at skulle frasige sig det andet statsborgerskab. Det er dog en betingelse for generhvervelse af spansk statsborgerskab, at de pågældende personer er legalt bosiddende i Spanien, at de erklærer deres vilje til at generhverve det spanske statsborgerskab, og at de er indskrevet i Civilstandsregistret.

3.25. Storbritannien

Det britiske Indenrigsministerium har oplyst, at der i Storbritannien i 1948 blev indført fuld adgang til dobbelt statsborgerskab. Der findes dog i den britiske statsborgerskabs-

lov fra 1981 visse undtagelser hertil, som relaterer til Storbritanniens tidligere status som kolonimagt.

Det britiske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at der ikke i den britiske statsborgerretslovgivning findes en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov.

3.26. Sverige

Det svenske Arbejdsmarknadsdepartementet har oplyst, at den svenske medborgerskabslov blev ændret i 2001, således at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud.

Om baggrunden for ændringen af den svenske medborgerskabslov har det svenske Arbejdsmarknadsdepartementet bl.a. henvist til den øgede internationalisering, hvorved flere borgere føler sig knyttet til mere end et land gennem f.eks. arbejde, studier eller indvandring. Endvidere har Arbejdsmarknadsdepartementet henvist til, at udlændinge i den svenske internationale privatretnlige og procesretlige lovgivning allerede før 2001 i flere henseender var ligestillet med svenske statsborgere.

Arbejdsmarknadsdepartementet har derudover henvist til de følelsesmæssige konsekvenser, der kan være forbundet med at opsigte et statsborgerskab, hensynet til at bidrage til øget trivsel og hurtigere integration i et nyt hjemland, samt det forhold at mange svenskere allerede inden lovændringen i 2001 havde dobbelt statsborgerskab.

Ved lovændringen i 2001 indeholdt den svenske medborgerskabslov en overgangsbestemmelse, hvorefter de personer, der havde fortabt deres svenske statsborgerskab efter den tidligere medborgerskabslov fra 1950, men som ville have bevaret det, såfremt medborgerskabsloven fra 2001 havde været gældende på daværende tidspunkt, fik en mulighed for efter anmeldelse at generhverve det svenske statsborgerskab. Overgangsordningen udløb den 30. juni 2003.

Arbejdsmarknadsdepartementet har oplyst, at antallet af personer, der indgav anmeldelse om generhvervelse af deres svenske statsborgerskab i 2001, var 1.068 personer, i 2002 1.666 personer og i 2003 2.841 personer.

Desuden er det oplyst, at den svenske medborgerskabslov i § 14 indeholder en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov. En lignende bestemmelse fandtes i medborgerskabsloven fra 1950 og i medborgerskabsloven fra 1924.

Arbetsmarknadsdepartementet har endelig oplyst, at der i Sverige er igangværende overvejelser om at etablere en ny adgang til generhvervelse for de tidligere svenske statsborgere, som ikke nåede at anmelde et ønske om generhvervelse inden den 30. juni 2003. Der er som led i disse overvejelser igangsat en udredning af en række forhold vedrørende integration, herunder spørgsmålet om en ny ordning for generhvervelse af et tidligere fortabt svensk statsborgerskab. Som led i dette arbejde er der i april 2013 af Medborgarskapsutredningen afgivet en betænkning om ”Det svenska medborgarskapet” (SOU 2013:29). Det fremgår bl.a. af betænkningen, at det – efter udløbet af den tidsbegrænsede mulighed som 2001-loven indeholdt for generhvervelse af svensk statsborgerskab – har været anført, at perioden for generhvervelse var for kort, og at information om muligheden for generhvervelse ikke nåede ud til alle berørte. Det foreslås på den baggrund i betænkningen, at der indføres en generel adgang til generhvervelse for personer, der tidligere har fortabt deres svenske statsborgerskab efter 1950-loven.

Det er i tilknytning hertil af Arbetsmarknadsdepartementet oplyst, at det i forlængelse af indstillingerne i betænkningen bl.a. overvejes at indføre en permanent adgang til at generhverve et tidligere fortabt svensk statsborgerskab.

3.27. Tjekkiet

Det tjekkiske Indenrigsministerium har oplyst, at den tjekkiske statsborgerretslovgivning er baseret på princippet om at undgå dobbelt statsborgerskab. Dobbelt statsborgerskab accepteres dog i visse tilfælde, eksempelvis for børn, der ved fødslen har erhvervet dobbelt statsborgerskab.

Det tjekkiske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at den tjekkiske statsborgerretslovgivning ikke indeholder en bestemmelse, der svarer til den danske indfødsretslovs § 8.

Endelig har det tjekkiske Indenrigsministerium oplyst, at parlamentet i Tjekkiet på nuværende tidspunkt drøfter et udkast til et lovforslag om ændring af den tjekkiske statsborgerskabslovgivning, som vil medføre en fuld anerkendelse af dobbelt statsborgerskab. Lovforslaget er endnu ikke vedtaget, og en foreløbig godkendelse af lovforslaget forventes at foreligge i januar 2014.

3.28. Tyskland

Det tyske Indenrigsministerium har oplyst, at der i tysk statsborgerret gælder et grundlæggende princip om at undgå dobbelt statsborgerskab, og at dette betyder, at udlæn-

dinge, der opnår statsborgerskab i Tyskland, som udgangspunkt skal opgive deres oprindelige statsborgerskab.

Der findes dog undtagelser til princippet om at undgå dobbelt statsborgerskab. Det følger eksempelvis af den tyske statsborgerskabslovs § 12, at personer der ikke eller kun under særligt komplicerede omstændigheder kan opgive deres tidligere statsborgerskab, kan få dispensation fra kravet om at skulle opgive deres oprindelige statsborgerskab.

Der vil på baggrund af bestemmelsen i § 12 kunne dispenseres i situationer, hvor opgivelse eller tab af det oprindelige statsborgerskab til fordel for det tyske ikke er muligt eller ikke er rimeligt, f.eks. hvis ansøgeren er mindreårig, hvis opgivelse af statsborgerskabet er forbundet med anseelige omkostninger, hvis der stilles krav til ansøgeren om religiøs adfærd, hvis opgivelse medfører, at ansøgeren indkaldes til værnepligt, der vil betyde en adskillelse af ansøger og ansøgers familie, hvis ansøgeren kan se frem til at skulle deltage i krigshandlinger, hvis ansøgerens forretningsmæssige forbindelser vil lide stor skade, eller hvis ansøgeren er politisk flygtning, herunder særligt hvis ansøgeren tilhører gruppen af jødiske emigranter fra det tidligere USSR.

Det tyske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at der i 2007 i den tyske lovgivning om statsborgerret blev indført regler om accept af dobbelt statsborgerskab for borgere fra øvrige EU-lande og Schweiz. Tilsvarende medførte ændringen af loven, at dobbelt statsborgerskab accepteres for tyske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande eller i Schweiz. Ved lovændringen i 2007 blev der endvidere i den tyske statsborgerskabslov indsat en bestemmelse, der giver Tyskland mulighed for at indgå folkeretlige aftaler med yderligere lande om accept af dobbelt statsborgerskab for såvel tyske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i det pågældende land, som for statsborgere fra det pågældende land, der erhverver statsborgerskab i Tyskland. Tyskland har imidlertid ikke indtil nu fundet anledning til at gøre brug af adgangen til at indgå sådanne folkeretlige aftaler.

Det er endvidere oplyst, at ændringen af den tyske statsborgerretslov alene har haft virkning fremadrettet, og at indførelsen af en overgangsordning derfor ikke har været nødvendig.

3.29. Ungarn

Det ungarske Justitsministerium har oplyst, at den ungarske statsborgerretslovgivning siden 1993 har indeholdt regler om fuld anerkendelse af dobbelt statsborgerskab.

Endvidere er det oplyst, at den ungarske statsborgerskabslovgivning ikke indeholder en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov.

3.30. Østrig

Det østrigske Indenrigsministerium har oplyst, at den østrigske statsborgerskabslov i overensstemmelse med Europarådets konvention fra 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret er baseret på princippet om at undgå dobbelt statsborgerskab. Dobbelt statsborgerskab vil dog kunne erhverves i en række tilfælde.

Det er således bl.a. oplyst, at udlændinge, der ansøger om østrigsk statsborgerskab, skal opgive deres oprindelige statsborgerskab, såfremt dette er muligt og rimeligt. Østrigske statsborgere, der ønsker at ansøge om et fremmed statsborgerskab, har dog mulighed for – inden ansøgning om et fremmed statsborgerskab – at ansøge om at bibeholde det østrigske statsborgerskab.

Endvidere har det østrigske Indenrigsministerium oplyst, at børn af gifte forældre erhverver østrigsk statsborgerskab, hvis én af forældrene er østrigsk statsborger på fødselstidspunktet. Dette sker uafhængigt af, i hvilket land barnet fødes. Hvis barnet tillige erhverver statsborgerskab efter sin anden forælder, der ikke er østrigsk statsborger, eller som følge af jus soli-princippet (territorial-princippet), vil det pågældende barn være dobbelt statsborger. Der er ikke i østrigsk statsborgerretslovgivning krav om, at barnet skal vælge mellem de to statsborgerskaber ved sin 18-års fødselsdag eller senere.

Herudover har det østrigske Indenrigsministerium oplyst, at der alene er én situation, hvor den østrigske statsborgerskabslov i forbindelse med naturalisation giver borgere mulighed for at bevare deres oprindelige statsborgerskab. Dette er i situationer, hvor borgere naturaliseres i statens interesse.

Det er desuden oplyst, at den østrigske statsborgerretslov ikke indeholder en bestemmelse svarende til § 8 i den danske indfødsretslov.

Endelig er det oplyst, at den østrigske statsborgerskabslov indeholder en bestemmelse, hvorefter tidligere østrigske statsborgere, der måtte forlade Østrig før den 9. maj 1945 som følge af bl.a. myndighedernes forfølgelse, har mulighed for at generhverve deres statsborgerskab ved erklæring uden at skulle opgive et eventuelt andet statsborgerskab.

Kapitel 4. Hensyn for og imod øget accept af dobbelt statsborgerskab.

4.1. Indledning

Der er flere gange i de senere år rejst spørgsmål ved, om de gældende regler om dobbelt statsborgerskab bør ændres. Som led i debatten om dette spørgsmål har der været fremført en række argumenter for en øget accept af dobbelt statsborgerskab, ligesom også argumenter for en bevarelse af de gældende regler har været fremført.

De fremførte argumenter for en øget accept af dobbelt statsborgerskab er anført nedenfor under pkt. 4.2, mens de argumenter, der har været fremført som begrundelse for den gældende regulering af dobbelt statsborgerskab, er anført under pkt. 4.3.

4.2. Argumenter, der har været fremført til støtte for en øget accept af dobbelt statsborgerskab

4.2.1. Den stigende vækst og internationalisering, herunder øget arbejdsudbud. I en tid, hvor man ønsker at fremme økonomiske, kulturelle og politiske forbindelser på tværs af landegrænser med henblik på at skabe bedre muligheder for vækst, og hvor dette bl.a. sikres ved at tiltrække højtuddannet udenlandsk arbejdskraft til Danmark, og ved at højtuddannede danskere bestrider stillinger i internationale virksomheder i udlandet, kan regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab afhjælpe nogle af de u hensigtsmæssigheder, som visse oplever, når de bosætter sig i et andet land.

For mange danskere, der bor i udlandet, udgør det således en begrænsning for de pågældende, at de ikke har mulighed for at opnå statsborgerskab i deres bopælsland uden at miste deres danske statsborgerskab. Tilsvarende problemer oplever udlændinge, der etablerer bopæl i Danmark på permanent basis.

Det kan i den forbindelse endvidere anføres, at statsborgerskab kan anses som et incitament til integration for udlændinge.

4.2.2. Engagement i lokalsamfund mv. I flere lande er det et krav, hvis man ønsker at engagere sig i lokalsamfundet i officielt embede eller på ens børns skole mv., at man er statsborger i det pågældende land.

For personer, der har boet i et andet land end deres hjemland i mange år, kan det opleves som frustrerende ikke at kunne få lov til at få indflydelse på vigtige beslutninger,

der påvirker de pågældendes dagligdag, uden at give afkald på deres oprindelige statsborgerskab.

4.2.3. Familiemæssige forhold. Udover at danskere, der har boet mange år i udlandet, eller udlændinge, der har boet mange år i Danmark, oftest fortsat føler en stærk tilknytning til deres oprindelsesland, kan en opgivelse af det oprindelige statsborgerskab for mange tillige medføre uhensigtsmæssige konsekvenser.

Personer, der flytter til udlandet, kan således have familiære interesser i hjemlandet og kan have et ønske om at opretholde en nær kontakt til familiemedlemmer i hjemlandet, ligesom familiemedlemmer i hjemlandet i (længere) perioder kan have behov for hjælp og pleje. Det bemærkes i den forbindelse, at det kan være vanskeligt at tage et længerevarende ophold i sit oprindelsesland efter en opgivelse af det oprindelige statsborgerskab, idet ophold i mere end tre måneder i mange tilfælde vil kræve en opholdstilladelse.

Ligeledes kan det være problematisk at opholde sig i sit oprindelsesland i en længere periode, hvis man alene har en tidsbegrænset opholdstilladelse i sit bopælsland, idet man i så fald kan risikere at miste sin opholdstilladelse.

4.2.4. Økonomiske forhold. Blandt de udfordringer, der kan være forbundet med at bosætte sig i et land, hvor man ikke er statsborger, kan det nævnes, at udlændinge i visse tilfælde stilles ringere end bopælslandets egne statsborgere i relation til eksempelvis forhold som pensionsopsparing, forsikringer, rentesatser på lån, arveafgift, mulighed for at henses i uskiftet bo og mulighed for at opnå legater som studerende. Herudover kan der bl.a. være hindringer i forhold til fastansættelse i visse stillinger, herunder i relation til muligheden for at blive sikkerhedsgodkendt til stillinger, hvor dette er påkrævet.

Om reglerne for udenlandske statsborgere, der bosætter sig i Danmark, kan henvises til kapitel 2.5.

4.2.5. For mange danskere bosat i udlandet og udlændinge bosat i Danmark vil en øget accept af dobbelt statsborgerskab betyde, at mange af de nævnte udfordringer ikke længere vil være til stede, og at det derfor vil være lettere at arbejde og bosætte sig i udlandet.

4.3. Argumenter, der har været fremført til støtte for den hidtidige restriktive regulering af dobbelt statsborgerskab

4.3.1. Loyalitetshensyn. Det har til støtte for ikke at indføre regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab ofte været fremhævet, at en person opnår et særligt tilhørsforhold og en særlig loyalitet over for det land, hvor den pågældende er statsborger.

Bl.a. har synspunktet om loyalitetshensyn som begrundelse for at fastholde en restriktiv regulering af dobbelt statsborgerskab været fremført i den norske betænkning (NOU 2000:32) om Lov om erwerb og tap av norsk statsborgerskap, som blev afgivet til Justis- og politidepartementet den 21. december 2000. Det fremgår således bl.a. af betænkningen, at det vil kunne være problematisk for den, som er statsborger i to lande, at stå i et loyalitetsforhold til mere end ét land. Det er i den forbindelse endvidere anført, at dette også vil kunne skabe konflikt mellem de pågældende lande.

4.3.2. Valgret og valgbarhed. Der har endvidere været rejst spørgsmål ved, om accept af dobbelt statsborgerskab medfører, at personer med dobbelt statsborgerskab har valgret i flere lande, og om dette er ønskeligt.

Den danske valglovgivning bygger på et princip, hvorefter valgret og valgbarhed til Folketinget som udgangspunkt er betinget af, at den pågældende har bopæl her i riget. Således følger det af grundlovens § 29, at enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og har nået valgetsalderen, har valgret til Folketinget, medmindre vedkommende er umyndiggjort. En øget accept af dobbelt statsborgerskab vil dermed ikke umiddelbart rejse spørgsmål i forhold til valgret i Danmark.

Det er desuden et spørgsmål, om en person med dobbelt statsborgerskab skal kunne stille op til en lovgivende forsamling – være valgbar – i flere lande på samme tid. Det følger af grundlovens § 30, at enhver, der har valgret til Folketinget, tillige er valgbar, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af Folketinget. Det forudsættes derved, at den, der er valgbar til Folketinget, har bopæl her i riget. Danske statsborgere, der permanent er bosat i udlandet, vil således som udgangspunkt ikke være valgbare i forbindelse med valg til Folketinget.

Det følger dog af valglovens § 2, at personer, der er udsendt af den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, anses for at have fast bopæl i riget. Endvidere følger det af bestemmelsen i § 2, at personer, der opholder sig i udlandet, ligeledes anses for at ha-

ve fast bopæl her i riget, såfremt de agter at vende tilbage til Danmark inden for 2 år efter udrejsen.

4.3.3. Diplomatisk og konsulær bistand. I relation til retten til diplomatisk og konsulær bistand for personer med dobbelt statsborgerskab har navnlig to problemstillinger været fremhævet. Den ene vedrører den situation, hvor flere stater, hvori vedkommende er statsborger, yder diplomatisk eller konsulær bistand mod en tredjestat, den anden vedrører den situation, hvor en stat ønsker at yde diplomatisk eller konsulær bistand mod en anden stat, hvor vedkommende tillige er statsborger.

Spørgsmålet om diplomatisk og konsulær bistand er reguleret i Haag-konventionen af 12. april 1930 om visse spørgsmål vedrørende lovkonflikter om statsborgerskab. Det er få stater, som har tiltrådt konventionen, men mange af konventionens bestemmelser er accepteret som gældende folkeretlige principper. Danmark har undertegnet konventionen (forbehold for artikel 5 og 11).

I forhold til spørgsmålet om diplomatisk og konsulær bistand mod en tredjestat følger det af konventionens artikel 5, at såfremt en person med to eller flere statsborgerskaber opholder sig i en tredjestat, skal denne person af tredjestaten alene anerkendes som værende statsborger i den stat, hvor han har fast bopæl, eller den stat, som han er tættest knyttet til. Spørgsmålet om, hvilket af statsborgerskabslandene der yder diplomatisk eller konsulær bistand mod en tredjestat, afgøres således ud fra en vurdering af bopæls- eller tilknytningskriteriet.

Danmark anvender i forhold til den situation, hvor en stat ønsker at yde diplomatisk eller konsulær bistand mod en anden stat, hvor vedkommende tillige er statsborger, den folkeretlige regel, der er kodificeret i konventionens artikel 4, hvorefter en stat ikke må yde diplomatisk eller konsulær bistand til en af statens borgere imod en stat, hvor borgeren tillige er statsborger. Danmark vil på den baggrund som udgangspunkt ikke kunne yde diplomatisk eller konsulær bistand til en dansk statsborger, der opholder sig i et land, hvor vedkommende tillige er statsborger, hvis opholdsstaten modsætter sig dette.

4.3.4. Beskæftigelse inden for offentlige hverv, herunder i det diplomatiske korps. Loyaltets hensyn har som nævnt under pkt. 4.3.1 ovenfor været fremhævet som et argument imod en øget accept af dobbelt statsborgerskab. Det har i den forbindelse bl.a. været anført, at loyalitets hensyn kan være til hinder for beskæftigelse inden for visse offentlige hverv.

I tilknytning hertil kan det anføres, at det bl.a. ved hvervet som dommer og ved beskæftigelse som politibetjent efter praksis er et krav, at man er dansk statsborger. Dobbelt statsborgerskab er imidlertid ikke til hinder for at bestride disse hverv.

Dobbelt statsborgerskab er endvidere ikke til hinder for ansættelse i Det Danske Forsvar, men det undersøges dog i forbindelse med ansættelse i forsvaret, om der er tale om en person med dobbelt statsborgerskab. Dette sker med henblik på en vurdering af, hvorvidt ansættelse og eventuel udsendelse i international tjeneste vil kunne medføre konsekvenser for den pågældende som følge af dennes dobbelte statsborgerskab, herunder om den omstændighed, at den pågældende indtræder i Det Danske Forsvar, vil kunne medføre, at den pågældende mister sit andet statsborgerskab efter dette lands lovgivning, eller at den pågældende vil kunne pålægges straf efter det andet lands lovgivning.

Det har derudover været drøftet, hvorvidt personer med dobbelt statsborgerskab kan være beskæftiget i det diplomatiske korps. Dobbelt statsborgerskab er imidlertid som udgangspunkt ikke til hinder for beskæftigelse i det diplomatiske korps.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at det følger af artikel 8 i Wienerkonventionen om diplomatiske forbindelser, at medlemmer af repræsentationens diplomatiske personale principielt skal være statsborgere i udsenderstaten, og at medlemmer af repræsentationens diplomatiske personale ikke må udpeges blandt modtagerstatens statsborgere, medmindre denne stat har givet sit samtykke, der til enhver tid kan trækkes tilbage. Modtagerstaten kan, ligeledes i henhold til konventionens artikel 8, forbeholde sig den samme ret med hensyn til tredjelands statsborgere, der ikke samtidig er statsborgere i udsenderstaten. Der er således forskel på udsendelse af modtagerstatens egne statsborgere og personer med andet statsborgerskab.

4.3.5. Værnepligt. I relation til værnepligt kan der bl.a. opstå konflikt i forhold til anerkendelse af, at værnepligt er aftjent i det ene af de lande, hvor en person er statsborger, samt i forhold til den pågældendes indtræden i militæret, såfremt der er en krigstilstand mellem de to stater.

Spørgsmålet om aftjening af værnepligt for personer med dobbelt statsborgerskab er på europæisk plan reguleret, dels gennem den europæiske konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret, dels gennem den europæiske konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

Det følger af kapitel 2 i den europæiske konvention om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret, at en person

med dobbelt statsborgerskab som udgangspunkt alene skal aftjene værnepligt i den stat, på hvis territorium han har fast bopæl, og at vedkommende, når han har aftjent sin værnepligt i denne stat, må anses for at have opfyldt sine militære forpligtelser over for enhver anden part, i hvis land han også har statsborgerskab.

Den europæiske konvention om statsborgerret fra 1997 følger princippet i 1963-konventionen. Det er således i konventionens artikel 21 bestemt, at personer med statsborgerskab i to eller flere kontraherende stater kun skal aftjene værnepligt i en af disse stater.

4.3.6. Lovkonflikter på det strafferetlige område. Dansk statsborgerskab har ikke betydning for mulighederne for at få en person udleveret til Danmark. En række lande udleverer dog ikke egne statsborgere, og det dobbelte statsborgerskab vil da kunne få betydning i den forstand, at en statsborger vil kunne være beskyttet af det pågældende andet lands regler om udlevering af egne statsborgere. En sådan beskyttelse tilkommer imidlertid også personer uden dobbelt statsborgerskab, hvis de pågældende er statsborgere i et land, hvis lovgivning er til hinder for udlevering af egne statsborgere, og de flygter dertil.

Efter de gældende regler om udlevering af lovovertrædere er der endvidere mulighed for under visse omstændigheder at udlevere danske statsborgere – herunder personer med dobbelt statsborgerskab, hvoraf det ene er dansk – til stater både i og uden for Den Europæiske Union.

4.4. Høring af interesseorganisationer

Som led i arbejdet med at beskrive konsekvenserne af dobbelt statsborgerskab har arbejdsgruppen givet to danske organisationer, Danes Worldwide og Statsborger.dk, der repræsenterer danske statsborgere med bopæl i udlandet, mulighed for at komme med en udtalelse om spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab.

Danes Worldwide har bl.a. oplyst, at loyalitetssynspunktet, der ofte har været fremført som et argument for en fastholdelse af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab, ikke udelukker, at borgere kan opnå et særligt tilhørsforhold til to lande samtidig, og at flere lande – bl.a. i erkendelse af, at det er muligt at føle en dobbelt loyalitet i forhold til to forskellige lande – inden for de senere år generelt har bevæget sig fra modstand til accept af dobbelt statsborgerskab.

Danes Worldwide har i relation til spørgsmålet om værnepligt henvist til, at dette er reguleret af Europarådets konvention fra 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt

statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret og Europarådets konvention fra 1997 om statsborgerret. Det er endvidere anført, at problemstillingen om værnepligt og dobbelt statsborgerskab også kan søges løst gennem bilaterale aftaler.

Herudover har Danes Worldwide anført, at det ved en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab er væsentligt, at der samtidig tages stilling til spørgsmålet om mulighed for at generhverve dansk statsborgerskab for borgere, der tidligere har fortabt deres statsborgerskab. Det foreslås i den forbindelse, at der som led i en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab indføres en overgangsordning, således at tidligere danske statsborgere (og deres eventuelle børn), som har mistet deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et fremmed statsborgerskab, får mulighed for at generhverve dansk statsborgerskab ved indgivelse af en erklæring herom. Overgangsperioden foreslås fastsat til eksempelvis 5 år.

Danes Worldwide har i tillæg til udtalelsen fremsendt en kopi af en udtalelse, som Danes Worldwide fremsendte til Folketinget i januar 2011. I denne udtalelse beskriver Danes Worldwide generelt, hvilke udfordringer deres medlemmer oplever som følge af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab. Danes Worldwide beskriver således i udtalelsen, at det at tage permanent ophold i et andet land end sit hjemland kan være forbundet med en del udfordringer – herunder bl.a. i forhold til adgang til uddannelse, uddannelsesstøtte, lokal sygesikring, ansættelse i særlige jobs og offentlige stillinger, adgang til at optage lån, åbne bankkonti og investere i fast ejendom samt i relation til arveforhold og skatteforhold i opholdslandet – uanset om man som dansker ønsker at bosætte sig i udlandet, eller som udlænding ønsker at bosætte sig i Danmark.

Statsborger.dk har bl.a. tilkendegivet, at navnlig to centrale punkter er af betydning ved en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab. Dels muligheden for generhvervelse af dansk statsborgerskab for borgere, der tidligere har måttet frasige sig deres danske statsborgerskab, dels reglerne om bevarelse af dansk statsborgerskab for børn født i udlandet.

Begge organisationer har således bl.a. fremhævet vigtigheden af, at der tages stilling til muligheden for generhvervelse for tidligere danske statsborgere, der som følge af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab har fortabt deres statsborgerskab.

Kapitel 5. Modeller for accept af dobbelt statsborgerskab.

5.1. Indledning

5.1.1. Et regelsæt, der indebærer en øget accept af dobbelt statsborgerskab, kan udformes på flere måder. Der vil eksempelvis kunne indføres en fuld adgang til dobbelt statsborgerskab, der vil kunne indføres bestemmelser, som skelner mellem danske statsborgere, som opnår statsborgerskab i udlandet, og udenlandske statsborgere, som opnår statsborgerskab i Danmark, og der vil endvidere kunne indføres bestemmelser, som begrænser adgangen til dobbelt statsborgerskab til visse udlændinge, herunder således at alene f.eks. EU-borgere får adgang til at blive dobbelte statsborgere i forbindelse med opnåelse af dansk statsborgerskab.

Nedenfor under pkt. 5.2-5.8 er opstillet en række forskellige modeller for en øget accept af dobbelt statsborgerskab. De opstillede modeller for en delvis accept af dobbelt statsborgerskab vil i vidt omfang kunne kombineres indbyrdes.

5.1.2. Det grundlæggende princip i dansk indfødsretslovgivning om så vidt muligt at undgå dobbelt statsborgerskab er, som det fremgår i kapitel 2.3.3 og 2.3.4 ovenfor, i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser på området.

Hvis Danmark beslutter i videre omfang at tillade dobbelt statsborgerskab, kan det blive nødvendigt, at Danmark opsiges enten hele Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret eller på baggrund af den særlige aftale mellem de kontraherende parter af 2. april 2007 opsiges konventionens kapitel I om begrænsning i antallet af tilfælde af dobbelt statsborgerret. Der henvises nærmere til kapitel 2.3.3 ovenfor.

Danmark vil inden for sin forpligtelse efter Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret have mulighed for generelt at tillade dobbelt statsborgerskab, ligesom der vil være mulighed for at differentiere, således at dobbelt statsborgerskab alene tillades i forhold til visse lande. Der henvises nærmere til kapitel 2.3.4 ovenfor.

Spørgsmålet om en øget anerkendelse af dobbelt statsborgerskab vil endvidere skulle vurderes i forhold til EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv og EMRK artikel 14 om forbud mod diskriminering, hvis der er tale om forskelsbehandling. Det bemærkes hertil, at det er forbundet med usikkerhed, i hvilket omfang adgangen til at opnå eller bevare flere statsborgerskaber er beskyttet af EMRK, og således

hvorvidt Danmark er forpligtet til at undgå diskrimination i denne forbindelse. Der henvises nærmere til kapitel 2.3.2 ovenfor.

5.1.3. Det følger af artikel 16 i Europarådets konvention af 6. november 1997, at en kontraherende stat ikke må gøre en persons erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret betinget af, at vedkommende giver afkald på eller fortaber fremmed statsborgerret, såfremt afkald eller fortabelse ikke er mulig eller ikke med rimelighed kan påkræves.

Et krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab for andre landes statsborgere – uanset hvilken model, der måtte ønskes – vil derfor alene kunne stilles med de begrænsninger, der også gælder i dag. Der vil på den baggrund ikke kunne stilles krav om løsning over for ansøgere med flygtningestatus her i landet, ansøgere fra lande, hvor det erfaringsmæssigt er umuligt eller forbundet med overordentligt store vanskeligheder at blive løst, ansøgere, der har fået afslag på løsning fra hidtidigt statsborgerskab, eller ansøgere, der har dokumenteret, at de pågældende har gjort et seriøst, men forgæves forsøg på at blive løst fra deres hidtidige statsborgerskab, jf. § 4, stk. 2, i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Endvidere vil der efter modellerne ikke blive stillet krav om, at det i forhold til børn, som optages på et lovforslag om naturalisation som bipersoner, skal godtgøres, at de pågældende mister deres statsborgerskab i andre lande, jf. indfødsretslovens § 6, stk. 2.

Det bemærkes endvidere, at det følger af indfødsretslovens § 8, stk. 1, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet i Danmark og heller ikke har opholdt sig i Danmark under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares. Bestemmelsen i § 8 vil ikke blive berørt af de modeller for en øget anerkendelse af dobbelt statsborgerskab, som er beskrevet nedenfor.

5.2. Fuld adgang til dobbelt statsborgerskab

5.2.1. Én mulig model er en ubetinget generel accept af dobbelt statsborgerskab, hvor der fremadrettet ikke længere stilles krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab for personer, der meddeles dansk indfødsret, ligesom bestemmelsen om, at danske statsborgere, der efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke mv. opnår statsborgerskab i et andet land, automatisk mister deres danske statsborgerskab, ophæves.

Ansøgere, der naturaliseres, vil således ikke efterfølgende skulle dokumentere, at de er blevet løst fra deres hidtidige statsborgerskab.

Ligeledes vil danske statsborgere, der rejser ud af landet, kunne erhverve et fremmed statsborgerskab, uden at de pågældende herved som følge af dansk indfødsretslovgivning fortaber deres danske statsborgerskab.

Der vil dog fortsat inden for gruppen af personer, der naturaliseres, være personer, der som følge af reglerne i deres tidligere hjemland automatisk vil fortabe deres hidtidige statsborgerskab, når de erhverver dansk statsborgerskab.

Ligeledes vil gruppen af danske statsborgere, der rejser ud og erhverver fremmed statsborgerskab, kunne blive mødt med et krav om løsning fra hidtidigt statsborgerskab i det land, som de ønsker at opnå statsborgerskab i.

5.2.2. En gennemgang af statsborgerretslovgivningen i andre lande har vist, at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud i Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Sverige, Storbritannien og Ungarn, jf. kapitel 3 ovenfor.

5.2.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.2.4. Modellen rejser ikke spørgsmål i forhold til bestemmelsen om forskelsbehandling i EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8 eller statsborgerretskonventionens artikel 5.

5.3. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra EU-lande, EØS-lande og Schweiz

5.3.1. Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige EU-lande, EØS-landene og Schweiz¹⁴ at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligele-

---

¹⁴ EFTA er en international frihandelsorganisation med fire medlemslande (Norge, Island, Schweiz og Liechtenstein). Schweiz er det eneste EFTA-land, som ikke har tilsluttet sig EØS-aftalen (et samarbejde mellem EU og EFTA). Der er i stedet indgået bilaterale samarbejdsaftaler mellem EU og Schweiz, bl.a. vedrørende fri bevægelighed.

des vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

Det skal bemærkes, at man med denne model ikke vil imødekomme et ønske om dobbelt statsborgerskab hos de personer, som har bosat sig uden for EU, herunder i USA, Canada og Australien.

5.3.2. En lignende model har man valgt i Tyskland, hvor man i 2007 ændrede den tyske statsborgerretslovgivning, således at dobbelt statsborgerskab accepteres for tyske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet EU-land eller Schweiz, samt for borgere fra de øvrige EU-lande og Schweiz, der erhverver statsborgerskab i Tyskland. Der henvises til kapitel 3.28 ovenfor.

Den slovenske statsborgerretslovgivning indeholder ligeledes regler om accept af dobbelt statsborgerskab for statsborgere fra de øvrige EU-lande, som erhverver slovensk statsborgerskab. Der henvises til kapitel 3.23 ovenfor. Om slovenske statsborgeres mulighed for at bevare deres slovenske statsborgerskab, selv om de opnår statsborgerskab i et andet land, henvises endvidere til pkt. 5.6.2 nedenfor.

Desuden indeholder den lettiske statsborgerretslovgivning regler om accept af dobbelt statsborgerskab for statsborgere fra de øvrige EU-lande og EFTA-landene samt for lettiske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande. Der henvises til kapitel 3.13 ovenfor.

5.3.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.3.4. Modellen vurderes ikke at rejse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, selv om modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra EU-lande, EØS-lande og Schweiz og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Det skyldes, at den positive særbehandling af statsborgere fra disse lande må anses for at være objektiv og saglig, idet Danmark sammen med de øvrige EU-lande og EØS-lande indgår i et særligt retligt fællesskab. For så vidt angår Schweiz er der tale om en aftale mellem EU og Schweiz, der bygger på gensidige retligheder og pligter inden for nærmere bestemte områder. På den baggrund må det antages, at en positiv særbehandling af statsborgere fra Schweiz også er objektiv og saglig. Der kan i denne forbindelse henvises til Menneskerettighedsdomstolens dom af 18. fe-

bruar 1991 i *Moustaquim mod Belgien* og afvisningsafgørelse af 21. marts 2000 i *Öz-turk m.fl. mod Norge*.

Tilsvarende kan modellen ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1, idet det i den forklarende rapport hertil er anført, at staterne kan give positiv særbehandling til statsborgere fra bestemte andre lande, f.eks. EU-landene imellem, idet dette vil udgøre forskelsbehandling på baggrund af ”nationalitet”, som ikke er omfattet af forbuddet i bestemmelsen – og ikke forskelsbehandling på grundlag af ”national oprindelse”, som er omfattet af forbuddet i bestemmelsen.

5.4. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra de nordiske lande

5.4.1. Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige nordiske lande at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

Ved de nordiske lande forstås Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Disse lande har et betydeligt historisk, kulturelt og sprogligt fællesskab, som bl.a. har givet sig udslag i samarbejdet i Nordisk Råd, som danner rammen om det nordiske samarbejde inden for retsvæsen, kultur, samfærdsel, miljø samt sociale og økonomiske forhold.

Denne model vil ikke have selvstændig betydning ved siden af den foreslåede model i pkt. 5.3 ovenfor.

Heller ikke denne model vil imødekomme et ønske om dobbelt statsborgerskab hos de personer, som har bosat sig uden for Europa, herunder i USA, Canada og Australien.

5.4.2. En tilsvarende model er valgt i Spanien, hvor personer, der erhverver spansk statsborgerskab, og som er statsborgere i et spansk-amerikansk land (tidligere spansk koloni i Latin- og Sydamerika samt Brasilien), Andorra, Filippinerne, Guinea eller Portugal, er undtaget fra reglen om, at andre landes statsborgere skal opgive deres oprindelige statsborgerskab, når de opnår spansk statsborgerskab, jf. ovenfor under kapitel 3.24. Om spanske statsborgeres mulighed for at bevare deres spanske statsborgerskab, selv om de opnår statsborgerskab i et andet land, henvises endvidere til pkt. 5.6.2 nedenfor.

5.4.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.4.4. Modellen vurderes ikke at rejse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, selv om modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra de nordiske lande og på den anden side tredjelandstatsborgere. Det bemærkes hertil, at den positive særbehandling af statsborgere fra disse lande må anses for at være objektiv og saglig, da Danmark har særligt nære bånd til de øvrige nordiske lande, ligesom landene traditionelt har samarbejdet om indfødsretslovgivning. Der henvises til de principper, som kan udledes af Menneskerettighedsdomstolens praksis, jf. pkt. 5.3.4 ovenfor, idet det bemærkes, at Domstolen ikke ses at have haft anledning til at tage konkret stilling til det nordiske samarbejde.

Modellen kan endvidere ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1. Se hertil pkt. 5.3.4 ovenfor.

5.5. Dobbelt statsborgerskab for borgere fra NATO-lande

5.5.1. Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige NATO-lande at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

NATO's 28 medlemslande er Albanien, Belgien, Bulgarien, Canada, Danmark, Estland, Frankrig, Grækenland, Island, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn og USA.

Formålet med NATO har bl.a. været at have en afskrækkende virkning på det tidligere Sovjetunionen, men er også at styrke den europæiske politiske integration. NATO-samarbejdet er fastlagt i en multilateral aftale, der bygger på gensidige rettigheder og pligter inden for nogle afgrænsede områder. Medlemslandene har bl.a. ved artikel 5 i den Nordatlantiske Traktat af 4. april 1949 forpligtet sig til at anse et angreb på en medlemsstat som et angreb på dem alle. Disse lande har således på visse områder et betydeligt historisk og politisk, herunder sikkerhedspolitisk, interessefællesskab.

Heller ikke denne model vil imødekomme et ønske om dobbelt statsborgerskab hos de personer, som har bosat sig uden for det transatlantiske område, herunder Australien.

5.5.2. En tilsvarende model er valgt i Letland, hvor personer, der erhverver lettisk statsborgerskab, og som er statsborgere i et NATO-land, samt lettiske statsborgere, der opnår statsborgerskab i et andet NATO-land, kan opnå dobbelt statsborgerskab, jf. ovenfor under kapitel 3.13.

5.5.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.5.4. Modellen rejser spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra NATO-lande og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Det bemærkes hertil, at Menneskerettighedsdomstolen ikke ses at have haft anledning til at tage konkret stilling til NATO-samarbejdet, og at det giver anledning til tvivl, om der kan fremføres de fornødne objektive og saglige grunde til en sådan særbehandling af borgere fra disse lande. Dette vil således bero på nærmere undersøgelser. Der kan i øvrigt henvises til de principper, som kan udledes af Menneskerettighedsdomstolens praksis, jf. pkt. 5.3.4 ovenfor.

Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1. Se hertil pkt. 5.3.4 ovenfor.

5.6. Krav om løsning for udlændinge, der bliver danske statsborgere, men ikke automatisk fortabelse for danske statsborgere, der søger fremmed statsborgerskab

5.6.1. Der kan vælges en model, hvor der sker en differentiering mellem oprindeligt danske statsborgere og andre landes statsborgere. Det kan eksempelvis inden for disse rammer tillades, at oprindeligt danske statsborgere kan erhverve et andet lands statsborgerskab, uden at de derved fortaber deres danske statsborgerskab, mens det fortsat for andre landes statsborgere, der gennem naturalisation bliver danske, vil være et krav, at de løses fra deres hidtidige statsborgerskab.

En sådan model vil særligt kunne tilgodese administrative hensyn. Det er således ikke vanskeligt for de danske myndigheder at påse, at en statsborger i et andet land, der søger dansk statsborgerskab, bliver løst fra sit andet statsborgerskab. De danske myndigheder bliver derimod ikke i alle tilfælde orienteret om, at en dansk statsborger søger statsbor-

gerskab i et andet land, hvorfor det i højere grad beror på tilfældighed, om de danske myndigheder bliver orienteret om, at en dansk statsborger automatisk har fortabt sin indfødsret.

Det skal bemærkes, at en model, hvor der stilles krav om løsning i forbindelse med erhvervelse af dansk statsborgerskab, men hvor danske statsborgere, der erhverver et fremmed statsborgerskab, ikke automatisk fortaber det danske statsborgerskab, vil kunne føre til en form for omgåelse. Borgere, der bliver løst fra deres oprindelige statsborgerskab i et land, hvor det ikke er forbundet med særlige vanskeligheder at generhverve et mistet statsborgerskab, vil således kunne acceptere at blive løst fra deres oprindelige statsborgerskab og vil derefter, når de har opnået dansk statsborgerskab, kunne generhverve deres oprindelige statsborgerskab uden at miste det danske statsborgerskab.

5.6.2. Denne model er valgt i Spanien, således at spanske statsborgere har mulighed for at bevare deres spanske statsborgerskab, selv om de opnår statsborgerskab i et andet land, hvorimod øvrige landes statsborgere som udgangspunkt kræves løst fra deres oprindelige statsborgerskab, når de erhverver spansk statsborgerskab, jf. dog pkt. 5.4.2 ovenfor. Når en spansk statsborger erhverver et andet statsborgerskab, skal den pågældende dog inden for en periode på 3 år over for et spansk konsulat erklære, at vedkommende ønsker at beholde sit spanske statsborgerskab, jf. herom nærmere i kapitel 3.24 ovenfor.

En tilsvarende regulering findes i slovensk statsborgerskabslovgivning, jf. kapitel 3.23 ovenfor.

5.6.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.6.4. Modellen rejser visse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem personer, der allerede er danske statsborgere, og personer, der opnår statsborgerskab ved naturalisation.

En sådan positiv særbehandling af danske statsborgere må imidlertid anses for at være objektiv og saglig, da det kan udledes af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at der i sager om adgang til at tage ophold i et land generelt er overbevisende sociale grunde til at give særbehandling til personer, hvis tilknytning til landet udspringer af fødsel heri (eller som i øvrigt har en meget stærk tilknytning til landet). Der kan i denne forbindelse henvises til Menneskerettighedsdomstolens dom af 28. maj 1985 i

Abdulaziz, Cabales and Balkandali mod Storbritannien (§ 88) og afgørelse af 18. september 2007 i *Ponomaryov m.fl. mod Bulgarien*. Der kan endvidere henvises til Menneskerettighedsdomstolens tidligere omtalte afgørelse af 21. maj 2013 i *Fehér og Dolnik mod Slovakiet*¹⁵ vedrørende en sag, hvori der skete den modsatrettede forskelsbehandling mellem egne statsborgere, som ønsker andet statsborgerskab, og andre landes statsborgere, som ønsker naturalisation.

Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1. Se hertil pkt. 5.3.4 ovenfor.

For så vidt angår statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 2, bemærkes det, at der med modellen sker forskelsbehandling mellem personer, der har statsborgerskab i landet i forvejen, og personer, der står foran naturalisation. De personer, der står foran naturalisation, kan imidlertid ikke klassificeres som danske statsborgere, hvorfor det må antages, at bestemmelsen ikke finder anvendelse i denne situation. Bestemmelsen er endvidere alene en hensigtsserklæring. Se i øvrigt om bestemmelsen kapitel 2.3.4.2 ovenfor.

5.7. Dobbelts statsborgerskab for borgere fra lande, hvormed der er indgået folkeretlig aftale

5.7.1. Der kan vælges en model, hvor dobbelt statsborgerskab accepteres for borgere fra lande, som Danmark har indgået folkeretlig aftale med om (gensidig) accept af dobbelt statsborgerskab. Regeringens adgang til at indgå sådanne aftaler følger af grundlovens § 19.

5.7.2. Denne model er valgt i Tyskland, hvor lovgivningen om statsborgerret indeholder en bestemmelse, hvorefter dobbelt statsborgerskab accepteres i forhold til lande, som Tyskland har indgået en folkeretlig aftale med. Tyskland har imidlertid ikke indtil nu fundet anledning til at gøre brug af adgangen til at indgå sådanne folkeretlige aftaler. Der henvises til kapitel 3.28 ovenfor.

Modellen er endvidere anvendt i Letland, hvor dobbelt statsborgerskab accepteres i forhold til lande, som Letland har indgået en folkeretlig aftale med. Heller ikke i Letland er adgangen på nuværende tidspunkt blevet anvendt. Der henvises til kapitel 3.13 ovenfor.

---

¹⁵ Se kapitel 2.3.2.

5.7.3. Vælges denne model, vil der skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

5.7.4. Modellen rejser spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere i bestemte lande, som Danmark måtte indgå en folkeretlig aftale med, og på den anden side tredjelandstatsborgere. Det bemærkes hertil, at det vil bero på de konkrete grunde til at indgå en folkeretlig aftale med hvert enkelt land, om der kan fremføres de fornødne objektive og saglige grunde til en sådan særbehandling af borgere fra disse lande. Dette vil således bero på nærmere undersøgelser. Der kan i øvrigt henvises til de principper, som kan udledes af Menneskerettighedsdomstolens praksis, jf. pkt. 5.3.4 ovenfor.

Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1. Se hertil pkt. 5.3.4 ovenfor.

5.8. Andre modeller

Tysk ret indeholder en bestemmelse, hvorefter der kan *dispenses* fra kravet om løsning over for borgere fra andre lande end EU, EØS og Schweiz, hvis de pågældende ved at opgive deres udenlandske statsborgerskab vil blive påført væsentlige ulemper ud over tabet af deres borgerlige rettigheder i oprindelseslandet. Dette vil bl.a. omfatte ulemper af økonomisk eller ejendomsrelateret karakter. Der henvises til kapitel 3.28 ovenfor.

Lettisk ret indeholder en bestemmelse om, at statsborgere i Brasilien, Australien og New Zealand kan opnå dobbelt statsborgerskab. Bestemmelsen er begrundet i disse landes stærke historiske og kulturelle bånd til Letland, herunder at der i disse tre lande er ekstraordinært store lettiske diaspora, som i det væsentlige består af flygtninge og disses efterkommere. Denne baggrund for at udvælge *konkrete lande* vil ikke kunne spejles i danske historiske hensyn. Der henvises til kapitel 3.13 ovenfor.

Herudover indeholder den slovakiske lovgivning en bestemmelse om, at det tillades borgere fra andre lande at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, mens der stilles *krav om løsning for egne statsborgere*, som ønsker at blive statsborgere i et andet land. Modellen synes at være begrundet i et ønske om at undgå dobbelt statsborgerskab blandt borgere, som tilhører landets nationale mindretal, og har været forelagt Den Europæiske Menneskerettigheds-

domstol, som afviste sagen¹⁶. Det bemærkes, at det slovakiske Indenrigsministerium har oplyst, at der på nuværende tidspunkt arbejdes på en revision af reglerne om dobbelt statsborgerskab. Der henvises til kapitel 3.22 ovenfor.

---

¹⁶ Se Domstolens afgørelse i *Fehér og Dolník mod Slovakiet*, som er nærmere omtalt i kapitel 2.3.2.

Kapitel 6. Overgangsregler

6.1. Indledning

Som det fremgår af kapitel 4.2 ovenfor, oplever mange danske statsborgere det som et problem, at de ikke i forbindelse med, at de bosætter sig i udlandet, kan opnå statsborgerskab i deres bopælsland uden at skulle opgive deres danske statsborgerskab. Nogle har på den baggrund valgt at opretholde deres danske statsborgerskab med den konsekvens, at de ikke i ønsket omfang har mulighed for at yde et aktivt bidrag i deres lokalsamfund. For andre har det udgjort så stor en ulempe i dagligdagen ikke at være statsborger i deres bopælsland, at de pågældende har valgt at opgive deres danske statsborgerskab for fuldt ud at kunne integrere sig i bopælslandet.

For de personer, der endnu ikke har opgivet deres danske statsborgerskab, vil regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab give en ny mulighed for, at de pågældende kan blive fuldt integrerede i deres bopælsland, uden at de vil blive tvunget til at opgive deres danske statsborgerskab.

Såfremt der i forbindelse med en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab fastsættes overgangsregler om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab, vil de personer, som tidligere har fundet det nødvendigt at opgive deres danske statsborgerskab, kunne få mulighed for at generhverve dette.

Der vil således i tilknytning til en ændring af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab skulle tages stilling til, hvilken konsekvens en sådan ændring bør have for personer, der tidligere har fortabt deres danske statsborgerskab.

Som det fremgår af kapitel 2.1 ovenfor, følger det af indfødsretslovens § 8, at indfødsretten som udgangspunkt fortabes af danske statsborgere født i udlandet, som hverken gennem bopæl eller ophold i Danmark inden det fyldte 22. år har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

De opstillede modeller for en øget accept af dobbelt statsborgerskab vil, som det også fremgår af kapitel 5.1 ovenfor, ikke berøre bestemmelsen i indfødsretslovens § 8.

De nedenfor opstillede kriterier for mulige overgangsordninger vil tilsvarende alene omfatte personer, der har måttet opgive deres danske statsborgerskab som følge af bestemmelsen i indfødsretslovens § 7. Efter bestemmelsen i § 7 fortabes dansk indfødsret af den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt sam-

tykke eller erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land samt af ugifte børn under 18 år, som bliver fremmede statsborgere derved, at en af deres forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerskab på en af de ovenfor nævnte måder, medmindre den anden af forældrene vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden.

Indførelsen af en overgangsordning vil således ikke berøre bestemmelsen i indfødsretslovens § 8. Dette medfører, at danske statsborgere omfattet af denne bestemmelse fortsat vil fortabe deres statsborgerskab ved det fyldte 22. år, hvis de ikke forud herfor har haft bopæl i Danmark eller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark.

Det bemærkes dog i den forbindelse, at der ved den nærmere udformning af en overgangsordning vil kunne tages højde for bestemmelsen om fortabelse og bevarelse af dansk statsborgerskab i indfødsretslovens § 8. Se herom nærmere nedenfor under pkt. 6.3.3.

6.2. Overgangsregler i andre lande

6.2.1. Indførelse af overgangsregler

Som det fremgår af kapitel 3 ovenfor, har visse af de lande, som har valgt at indføre regler om accept af dobbelt statsborgerskab, valgt også at indføre overgangsregler om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab. Andre lande har valgt ikke at indføre en sådan ordning.

I Sverige, Finland, Island og Portugal har der i tilknytning til indførelsen af regler om accept af dobbelt statsborgerskab været etableret en overgangsordning. Overgangsordningen har i disse lande været udformet som en erklæringsadgang, hvorefter en person, der tidligere har fortabt sit statsborgerskab, over for myndighederne i det oprindelige hjemland har kunnet erklære, at den pågældende ønskede at generhverve sit oprindelige statsborgerskab.

I de nævnte lande har en person, der ønskede at generhverve sit statsborgerskab, kunnet gøre det uden at skulle opfylde nogen yderligere betingelser herfor. Der har således eksempelvis ikke været stillet krav om, at en person, for at kunne generhverve sit statsborgerskab, har skullet bo i det pågældende land i en nærmere fastsat periode, eller at den pågældende har skullet opfylde et vandelskrav.

Der har også i Bulgarien i forbindelse med indførelsen af regler om accept af dobbelt statsborgerskab været etableret en overgangsordning. Om udformningen af overgangsordningen er det oplyst, at personer, der tidligere har fortabt deres statsborgerskab, har kunnet indgive en officiel anmodning til justitsministeren om generhvervelse af deres bulgarske statsborgerskab. Det er ikke i den forbindelse oplyst, om der har været stillet yderligere betingelser for generhvervelse.

Sverige, Island og Finland har oplyst, at de i deres statsborgerretslovgivning har en bestemmelse, der svarer til § 8 i den danske indfødsretslov, og at de ikke i forbindelse med indførelsen af regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab har oplevet vanskeligheder i forhold til at afgrænse sager omfattet af overgangsordningen over for sager, hvor en person har fortabt sit statsborgerskab ved det fyldte 22. år som følge af manglende tilknytning til det pågældende land.

En række lande, herunder bl.a. Belgien, Irland, Italien og Storbritannien, har i forbindelse med indførelsen af regler, der fuldt ud accepterer dobbelt statsborgerskab, valgt ikke at etablere en overgangsordning. Det kan i den forbindelse bl.a. bemærkes, at regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab i Storbritannien blev indført allerede i 1948 og i Irland i 1956.

Lande som Luxembourg, Cypern, Frankrig, Grækenland, Malta, Polen, Rumænien, Schweiz og Ungarn har indført regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab, men har ikke oplyst, om der i den forbindelse har været indført overgangsregler vedrørende generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab.

6.2.2. Udstrækningen af en overgangsordning

En overgangsordning i tilknytning til en ændring af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab vil kunne udformes på forskellige måder.

De modtagne oplysninger om reglerne om dobbelt statsborgerskab i andre lande har vist, at der – i de lande der har indført overgangsregler som led i en øget accept af dobbelt statsborgerskab – både ses eksempler på lande, som har indført en overgangsordning for en nærmere fastsat periode, og eksempler på lande, som har indført en overgangsordning uden tidsmæssig begrænsning.

Det kan i den forbindelse nævnes, at Portugal ved ændringen af den portugisiske statsborgerretslovgivning i 1981 valgte at indføre en tidsmæssigt ubegrænset adgang til at generhverve et tidligere fortabt portugisisk statsborgerskab, mens Sverige, Finland, Is-

land og Bulgarien efter det oplyste valgte en overgangsordning, der udløb efter en nærmere fastsat periode.

Det skal dog hertil bemærkes, at det svenske Arbetsmarknadsdepartementet har oplyst, at det på nuværende tidspunkt overvejes, om der skal indføres en fornyet adgang til generhvervelse af et tidligere fortabt svensk statsborgerskab, jf. kapitel 3.26 ovenfor. Baggrunden herfor er ifølge departementet bl.a., at det har været anført, at den periode, hvor svensk statsborgerskab kunne generhverves, var for kort, og at information om muligheden for generhvervelse ikke nåede ud til alle berørte. I tilknytning hertil er det endvidere relevant, at den svenske medborgerskabslov indeholder en generel adgang for tidligere svenske statsborgere til at generhverve deres statsborgerskab, hvis de pågældende tager bopæl i Sverige. Varigheden af bopælskravet varierer alt efter, om den pågældende har boet i Sverige gennem hele sin opvækst, eller om vedkommende aldrig eller alene i en kortere periode har været bosat i Sverige.

I forhold til Finland skal det bemærkes, at den finske medborgerskabslov oprindeligt indeholdt en tidsbegrænset adgang til at generhverve et tidligere fortabt finsk statsborgerskab, men at denne adgang ved en lovændring i 2011 blev gjort permanent. Det finske Indenrigsministerium har endvidere oplyst, at den oprindelige overgangsordning omfattede personer, der tidligere havde været finske statsborgere samt voksne børn af tidligere finske statsborgere, selv om børnene aldrig selv havde været finske statsborgere. Ved lovændringen i 2011 blev overgangsordningen begrænset til alene at omfatte personer, der tidligere har været finske statsborgere, jf. kapitel 3.6 ovenfor.

I relation til overgangsreglerne i den islandske statsborgerskabslov fremgår det af de fremsendte oplysninger, jf. kapitel 3.11 ovenfor, at lovændringen i 2003 – hvor der blev indført regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab – indeholdt en overgangsordning, der udløb den 1. juli 2007. Den islandske statsborgerskabslov er imidlertid efterfølgende blevet ændret i juni 2012, hvorved der bl.a. er indført en ny adgang til i perioden fra den 9. juni 2012 til den 1. juli 2016 at generhverve et tidligere fortabt islandsk statsborgerskab.

6.2.3. Antallet af personer, der i andre lande har valgt at generhverve et tidligere fortabt statsborgerskab

Som det fremgår af kapitel 3.26 ovenfor, har det svenske Arbetsmarknadsdepartementet oplyst, at den svenske medborgerskabslov blev ændret i 2001, således at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud. Det er endvidere oplyst, at lovændringen indeholdt en

overgangsbestemmelse, hvorefter personer, der havde fortabt deres svenske statsborgerskab, fik en mulighed for at generhverve dette.

Arbetsmarknadsdepartementet har i tilknytning hertil oplyst, at i alt 5.575 personer frem til den 30. juni 2003, hvor overgangsordningen udløb, indgav anmeldelse om generhvervelse af deres svenske statsborgerskab.

Det finske Indenrigsministerium har, som det fremgår af kapitel 3.6 og pkt. 6.2.2 ovenfor, oplyst, at den finske medborgerskabslov blev ændret i 2003, hvor der blev indført regler om fuld adgang til dobbelt statsborgerskab. Endvidere er det oplyst, at lovændringen indeholdt en overgangsbestemmelse, der gav tidligere finske statsborgere og disses voksne børn mulighed for inden for 5 år fra lovændringens ikrafttræden at generhverve deres finske statsborgerskab. Det er herudover oplyst, at den finske medborgerskabslov senest er ændret i 2011, og at der med denne lovændring er indført en permanent adgang for tidligere finske statsborgere til at generhverve deres finske statsborgerskab.

Det finske Indenrigsministerium har oplyst, at de på baggrund af den overgangsordning, der blev indført i 2003, modtog ca. 19.500 anmeldelser om generhvervelse af finsk statsborgerskab, samt at ca. 440 personer har generhvervet deres statsborgerskab efter indførelsen af den permanente adgang til generhvervelse, der blev indført i 2011, jf. kapitel 3.6 ovenfor. Det er i relation til antallet af anmeldelser om generhvervelse oplyst, at disse ikke er koncentreret omkring enkelte lande, men at de personer, der har benyttet sig af adgangen til at generhverve, kommer fra en række forskellige lande.

Det islandske Indenrigsministerium har, som det fremgår af kapitel 3.5 og pkt. 6.2.2 ovenfor, oplyst, at den islandske statsborgerskabslov blev ændret i 2003, således at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud, og at der i den forbindelse blev indført en overgangsordning, hvorefter borgere, der havde fortabt deres islandske statsborgerskab, kunne generhverve dette ved at afgive en erklæring herom.

I tilknytning hertil har det islandske Indenrigsministerium oplyst, at ministeriet i forbindelse med overgangsordningen – der udløb den 1. juli 2007 – modtog i alt 284 erklæringer om generhvervelse. Det er i den forbindelse endvidere oplyst, at den islandske statsborgerskabslov senest er blevet ændret i 2012, og at der med denne lovændring er indført en ny adgang til generhvervelse i perioden fra den 9. juni 2012 til den 1. juli 2016.

Det portugisiske Institut for Civilregistre har oplyst, at den portugisiske statsborgerretslovgivning siden 1981 har indeholdt regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab, og at loven fra 1981 indeholder en overgangsordning, der giver tidligere portugisiske statsborgere mulighed for at generhverve deres statsborgerskab. Det har ikke været muligt at få oplyst, hvor mange personer der siden 1981 som følge af overgangsordningen har generhvervet deres portugisiske statsborgerskab.

Endelig er det af det bulgarske Justitsministerium oplyst, at den bulgarske statsborgerretslovgivning siden 1999 har tilladt dobbelt statsborgerskab for bulgarske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i et andet land, og at lovændringen i 1999 indeholdt en 1-årig overgangsordning, der gav tidligere bulgarske statsborgere mulighed for at generhverve deres statsborgerskab. Der er ikke oplyst, hvor mange personer der i overgangsperioden fra februar 1999 til februar 2000 har anmodet om at generhverve deres bulgarske statsborgerskab.

6.3. Valg af overgangsregler

6.3.1. Udformning af en overgangsordning

Udformningen af en overgangsordning vil skulle ligge inden for rammerne af grundlovens § 44, stk. 1, hvorefter ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov.

Det vil sige, at det ikke kan overlades til administrative myndigheder eller til domstolene at træffe afgørelse om tildeling af dansk indfødsret til udenlandske statsborgere og statsløse personer.

Grundlovens § 44, stk. 1, er ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at indfødsret automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede.

Bestemmelsen er heller ikke anset at være til hinder for fastsættelse af bestemmelser om udlændinges ret til at erhverve dansk indfødsret, når nogle bestemte betingelser er opfyldt. Sådanne bestemmelser findes i dag i indfødsretslovens §§ 3 og 4 om erklæring af dansk statsborgerskab for nordiske og tidligere danske statsborgere. I disse sager træffer myndighederne ikke afgørelse om tildeling af dansk indfødsret, men har blot til opgave at konstatere, at de pågældende opfylder de betingelser, som er fastsat i loven.

6.3.2. Erklæringsadgang

Som det fremgår af kapitel 2.1 og pkt. 6.3.1 ovenfor, findes der i den gældende indfødsretslov to bestemmelser, hvorefter henholdsvis nordiske statsborgere (§ 3) og tidligere danske statsborgere (§ 4) har mulighed for at opnå dansk statsborgerskab ved erklæring.

En overgangsordning om generhvervelse af dansk statsborgerskab ved erklæring forventes i vidt omfang at kunne administreres af Statsforvaltningen, på samme måde som erklæringer om dansk statsborgerskab fra nordiske statsborgere og tidligere danske statsborgere i dag administreres af Statsforvaltningen, jf. indfødsretslovens §§ 3 og 4. Se herom nærmere ovenfor i kapitel 2.1.2.

En overgangsordning om generhvervelse ved erklæring udelukker ikke, at der generelt knyttes betingelser som eksempelvis opholdskrav og vandelskrav til generhvervelsesadgangen. Der stilles således allerede i dag efter indfødsretslovens § 3 krav om, at statsborgere i de øvrige nordiske lande, som ønsker at erhverve dansk statsborgerskab ved erklæring, har haft bopæl i Danmark i en nærmere fastsat periode, og at de pågældende er ustraffede. Behandlingen af disse sager foretages af Statsforvaltningen, der på baggrund af oplysninger fra Det Centrale Personregister konstaterer, om bopælskravet er opfyldt, ligesom det på baggrund af oplysninger fra Det Centrale Kriminalregister konstateres, om vandelskravet er opfyldt.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der i forhold til erklæringer om generhvervelse fra tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, bør stilles visse særlige krav som følge af bestemmelsen i indfødsretslovens § 8.

Det følger af indfødsretslovens § 8, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Der henvises om bestemmelsen nærmere til kapitel 2.1 samt til pkt. 6.1 ovenfor.

Ved indførelsen af en eventuel overgangsordning vil det være relevant at overveje at skelne mellem tidligere danske statsborgere født i udlandet, som ønsker at generhverve et dansk statsborgerskab forud for det fyldte 22. år, og sådanne tidligere statsborgere, som efter det fyldte 22. år ønsker at generhverve et fortabt dansk statsborgerskab. Der henvises herom nærmere til pkt. 6.3.3 nedenfor.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt der generelt bør knyttes betingelser om eksempelvis ophold ogandel til generhvervelsesadgangen, kan det endvidere bemærkes, at der efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 4 er adgang for tidligere danske statsborgere, som har boet i Danmark indtil det fyldte 18. år, til at generhverve et fortabt dansk statsborgerskab, såfremt de pågældende har haft bopæl i Danmark i de sidste to år. Der stilles ikke i disse sager et vandelskrav, jf. herved også kapitel 2.1 ovenfor. Det følger dog af indfødsretslovens § 4 A, stk. 2, at der ikke kan afgives erklæring om generhvervelse af dansk indfødsret, hvis der verserer en sag mod den pågældende, hvor der af anklagemyndigheden er nedlagt påstand om udvisning, eller hvor anklagemyndigheden som vilkår for et tiltalefraval har fastsat, at den pågældende udvises.

6.3.3. Afgrænsning i forhold til indfødsretslovens § 8

En øget accept af dobbelt statsborgerskab vil have betydning for bestemmelsen i indfødsretslovens § 7 om fortabelse af dansk indfødsret ved erhvervelse af fremmed statsborgerret og for bestemmelsen i § 4 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation vedrørende afkald på hidtidigt statsborgerskab.

Som det fremgår af kapitel 5.1.3 ovenfor, vil bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 ikke blive berørt af regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab. Danske statsborgere, der fødes i udlandet, vil således også efter indførelsen af regler om en øget accept af dobbelt statsborgerskab ved det fyldte 22. år skulle dokumentere, at de gennem bopæl eller ophold i Danmark inden det fyldte 22. år har bevaret deres danske indfødsret.

Det kan på den baggrund overvejes helt at *afskære personer, der er omfattet af indfødsretslovens § 8* (dvs. danske statsborgere født i udlandet), fra at kunne benytte en eventuel overgangsordning, der giver tidligere danske statsborgere mulighed for at generhverve deres danske statsborgerskab.

Det skal dog i relation til en beslutning om at afskære disse personer fra at være omfattet af en eventuel overgangsordning bemærkes, at danske statsborgere, der fødes i udlandet, efter indførelsen af regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab – alt efter hvilken model for accept af dobbelt statsborgerskab der vælges – i lighed med andre danske statsborgere vil kunne erhverve et andet statsborgerskab, uden at de derved mister deres danske statsborgerskab. Disse personer vil dog – ligesom i dag – ved det fyldte 22. år skulle dokumentere, at de gennem bopæl eller ophold inden det fyldte 22. år har bevaret deres danske statsborgerskab.

Det kan på den baggrund overvejes at lade tidligere *danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet*, være omfattet af en eventuel overgangsordning. Dette vil betyde, at de pågældende personer, såfremt de forud for det fyldte 22. år har erhvervet et andet statsborgerskab, gives mulighed for ved erklæring at generhverve det tidligere danske statsborgerskab. Med henblik på ikke at ændre bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 vil de pågældende derefter som hidtil ved det fyldte 22. år skulle dokumentere, at de har boet i Danmark eller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark.

I praksis vil det betyde, at de pågældende personer, når de erklærer, at de ønsker at generhverve deres danske statsborgerskab, vil få udstedt et bevis for deres danske indfødsret, der dog vil indeholde et forbehold om, at de i medfør af indfødsretslovens § 8 vil kunne fortabe indfødsretten ved det fyldte 22. år.

Ligeledes kan det overvejes at lade tidligere *danske statsborgere over 22 år, som er født i udlandet*, og som tidligere har erhvervet et fremmed statsborgerskab under omstændigheder som anført i indfødsretslovens § 7, nr. 1-3, være omfattet af en overgangsordning.

For disse personer vil der – i det omfang de ikke ved det fyldte 22. år har modtaget en afgørelse efter indfødsretslovens § 8 – skulle stilles krav om, at de pågældende enten har haft bopæl i Danmark eller har haft ophold i Danmark af sammenlagt 1 års varighed. Hvis de pågældende ved det 22. år har modtaget en afgørelse om, at de har fortabt deres danske indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8, vil de ikke kunne benytte sig af overgangsordningen.

Kravene om bopæl i Danmark eller ophold af sammenlagt 1 års varighed (for personer der ikke ved det 22. år har modtaget en afgørelse efter indfødsretslovens § 8) vil blive stillet med henblik på at iagttage de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1. Kravene svarer således i vidt omfang til de betingelser, der efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., stilles over for personer, der ønsker at få udstedt bevis for bevarelse af dansk indfødsret efter det fyldte 22. år.

Endvidere vil der med disse krav til generhvervelse ikke kunne rejses spørgsmål i forhold til grundlovens § 44.

Ved beregningen af den samlede varighed af en ansøgers tidligere ophold i Danmark vil ansøgerens oplysninger herom som udgangspunkt blive lagt til grund. Dokumentationskravet vil dermed i disse sager svare til dokumentationskravet efter indfødsretslovens §

8, stk. 1, 1. pkt. Det bemærkes i den forbindelse i øvrigt, at personer, der måtte ønske at generhverve deres danske statsborgerskab som led i en overgangsordning, ikke i perioden efter, at de har fortabt deres danske statsborgerskab, har været vidende om, at det fremadrettet ville blive relevant for dem at kunne redegøre for det præcise omfang af deres besøg i Danmark inden det fyldte 22. år.

Erklæringer om generhvervelse fra tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, vurderes mest hensigtsmæssigt at skulle indgives til Justitsministeriet, som er den myndighed, der behandler sager om bevarelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Det bemærkes, at tidligere danske statsborgere over 22 år, som er født i udlandet, og som ikke tidligere har erhvervet et fremmed statsborgerskab under omstændigheder som anført i indfødsretslovens § 7, nr. 1-3, ikke vil være omfattet af overgangsordningen.

For tidligere danske statsborgere under 22 år, som er født i udlandet, vil en erklæring om generhvervelse ikke kræve, at der stilles samme yderligere betingelser om bopæl og ophold, som for tidligere danske statsborgere, født i udlandet, over 22 år. Dette skyldes, at bevis for generhvervelse af dansk indfødsret som nævnt ovenfor i disse tilfælde vil blive givet betinget af, at indfødsretten vil kunne fortabes ved det fyldte 22. år, jf. indfødsretslovens § 8. De pågældende sager forventes på den baggrund at kunne behandles af Statsforvaltningen, på samme måde som erklæringer om dansk statsborgerskab fra nordiske og tidligere danske statsborgere i dag behandles af Statsforvaltningen.

6.3.4. Øvrige kriterier

Som det fremgår af pkt. 6.2 ovenfor, er der forskel på, hvordan overgangsregler i forbindelse med accept af dobbelt statsborgerskab har været udformet i de adspurgte lande.

Der er således eksempler på overgangsregler, der ophører inden for en nærmere fastsat periode, ligesom der er eksempler på overgangsregler, der gælder uden tidsmæssige begrænsninger.

Det vil ved udformningen af en eventuel overgangsordning om generhvervelse af dansk statsborgerskab være nødvendigt at tage stilling til, om tidligere danske statsborgere uden tidsmæssige begrænsninger skal kunne indgive ansøgning om at generhverve deres danske statsborgerskab, eller om der ønskes en overgangsordning, der udløber på et nærmere fastsat tidspunkt.

Endvidere vil det være nødvendigt at tage stilling til, om en overgangsordning alene skal gælde for personer, der tidligere har været danske statsborgere, og som har fortabt deres danske statsborgerskab som følge af, at de har erhvervet et andet statsborgerskab, eller om ordningen desuden skal omfatte børn af disse tidligere danske statsborgere (efterkommere), selv om børnene ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Efter de gældende regler om fortabelse i indfødsretslovens § 7 fortæbes dansk indfødsret af ugifte børn under 18 år, som bliver fremmede statsborgere derved, at en af deres forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land, medmindre den anden af deres forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden.

Det vil således bl.a. under henvisning til hensynet til familiens enhed kunne overvejes at lade ugifte børn under 18 år være omfattet af en forælders erklæring om generhvervelse af dansk statsborgerskab. I tilknytning hertil vil der skulle tages stilling til, om en eventuel overgangsordning også skal omfatte voksne børn af tidligere danske statsborgere, som ikke selv tidligere har haft dansk statsborgerskab, idet det i tilknytning hertil bemærkes, at der ikke for disse børn ses at være samme hensyn til familiens enhed som i forhold til børn under 18 år.

Der vil, hvis det besluttes at indføre mulighed for generhvervelse for efterkommere af tidligere danske statsborgere, skulle tages stilling til afgrænsningen til indfødsretslovens § 8 om fortabelse af dansk indfødsret for danske statsborgere født i udlandet.

6.4. Sammenfatning

Som det er beskrevet ovenfor, har de gældende regler om dobbelt statsborgerskab for nogle personer medført, at de, fordi de ikke har ønsket at opgive deres danske indfødsret, har undladt at søge om statsborgerskab i deres bopælsland, mens det for andre personer har medført, at de har opgivet deres danske statsborgerskab for at kunne integrere sig fuldt ud i deres bopælsland. For den sidstnævnte gruppe af personer vil det have stor betydning, såfremt der i forbindelse med en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab indføres en overgangsordning, der giver dem mulighed for at generhverve deres danske statsborgerskab.

En overgangsordning vil, som det fremgår ovenfor, kunne udformes som en erklæringsadgang. Det vil i den forbindelse være muligt at betinge en erklæring om generhvervelse af dansk statsborgerskab af eksempelvis et opholdskrav eller et vandelskrav.

I forbindelse med en beslutning om indførelse af en overgangsordning er det væsentligt at få afklaret, hvorledes muligheden for generhvervelse efter overgangsordningen skal afgrænses i forhold til indfødsretslovens § 8 om fortabelse af dansk indfødsret for danske statsborgere født i udlandet, jf. herom nærmere ovenfor under pkt. 6.3.3.

Endvidere vil en eventuel overgangsordning skulle sammenholdes med den adgang, der allerede i dag i indfødsretslovens § 4 gælder for tidligere danske statsborgere til at generhverve deres danske indfødsret. Der henvises herom til kapitel 2.1.2 og pkt. 6.3.2 ovenfor.

I forbindelse med udformningen af eventuelle overgangsregler vil der herudover skulle tages stilling til den tidsmæssige udstrækning af en sådan ordning. Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at de lande, der i forbindelse med indførelsen af en fuld adgang til dobbelt statsborgerskab har etableret en tidsbegrænset overgangsordning, alle efterfølgende enten har forlænget den tidsbegrænsede periode eller har indført en permanent adgang til generhvervelse for de personer, der tidligere har fortabt deres statsborgerskab.

Endelig vil der ved udformningen af eventuelle overgangsregler skulle tages stilling til, om ordningen alene skal gælde for personer, der tidligere har været danske statsborgere, og som har fortabt deres danske statsborgerskab som følge af, at de har erhvervet et andet statsborgerskab, eller om ordningen desuden skal omfatte børn af disse tidligere danske statsborgere (efterkommere), selv om børnene ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Kapitel 7. Økonomiske overvejelser

I det følgende redegøres for overvejelserne i forhold til de økonomiske konsekvenser ved en øget accept af dobbelt statsborgerskab.

For så vidt angår retten til at modtage velfærdsydelser inden for det uddannelsesmæssige, beskæftigelsesmæssige, sociale og sundhedsmæssige område kan det på baggrund af ministeriernes høringssvar generelt udledes, at dansk statsborgerskab kun i begrænset omfang tillægges betydning for retten til at modtage de pågældende ydelser, jf. kapitel 2. Tilsvarende er det i forhold til skattepligt generelt oplyst, at dansk statsborgerskab ikke er afgørende. For nærmere om i hvilket omfang dansk statsborgerskab tillægges betydning i den gældende lovgivning henvises til kapitel 2 ovenfor.

I forhold til administrative omkostninger vurderes indførelse af en øget accept af dobbelt statsborgerskab at medføre flere sager om indfødsret og dermed øgede udgifter til sagsbehandling, jf. tabel 1.

Tabel 1: Skøn over effekt af dobbelt statsborgerskab og overgangsordninger

	Årlige sager	Årlige udgifter
1. Øget accept af dobbelt statsborgerskab	Op til 1.220	Op til 6,5 mio. kr.
2. Overgangsordning (5-årig)	Op til 2.120	Op til 3,5 mio. kr.
3. Overgangsordning for efterkommere over 18 år (5-årig)	Op til 2.000	Op til 6 mio. kr.
Total	Op til 5.340	Op til 16 mio. kr.

Skønnene i tabel 1 er udtryk for Justitsministeriets foreløbige skøn og er behæftet med væsentlig usikkerhed. De endelige merudgifter afhænger dels af, hvilken konkret model for dobbelt statsborgerskab der indføres, og dermed hvor mange nye sager om indfødsret der vil opstå, dels af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de nye sager. De nærmere administrative omkostninger konsolideres i det videre arbejde i samarbejde mellem Justitsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet. I det følgende redegøres for overvejelserne i forbindelse med de foreløbige skøn i tabel 1.

Antallet af sager vil først og fremmest afhænge af, hvorvidt modellen giver alle udenlandske statsborgere mulighed for at erhverve dobbelt statsborgerskab eller afgrænses nærmere. Skønnene i dette kapitel tager udgangspunkt i en fuld model, som gælder for alle udenlandske statsborgere. Såfremt adgangen til dobbelt statsborgerskab afgrænses, vil det betyde færre sager.

Såfremt der tillige indføres en overgangsordning, der i en periode giver mulighed for generhvervelse af dansk statsborgerskab, vil der ske en yderligere forøgelse af antallet af sager om indfødsret. Antallet af sager vil bl.a. afhænge af overgangsordningens tidsmæssige udstrækning. Skønnene i dette kapitel baserer sig på en 5-årig overgangsordning. Såfremt overgangsperioden forkortes, eller adgangen til dobbelt statsborgerskab på anden måde afgrænses, vil det betyde færre sager.

Antallet af sager under en overgangsordning vil endvidere afhænge af, hvorvidt ordningen inkluderer efterkommere af tidligere danske statsborgere samt hvilken aldersgruppe, der omfattes.

Det forventes, at en øget accept af dobbelt statsborgerskab vil give en permanent forøgelse af antallet af sager, som dog vurderes at være kraftigst i de første år efter muligheden indføres. Effekten fra overgangsordningen vil afhænge af dennes tidsmæssige udstrækning (i dette tilfælde en 5-årig ordning).

For så vidt angår overgangsperioden, er der i det foretagne skøn antaget en jævn fordeling af sager i overgangsperiodens løbetid. Der kan dog i praksis være betydelige udsving mellem de enkelte år. Det bemærkes endvidere, at der ved en overgangsordning vil være erklæringer, som indgives inden ordningens udløb, men som først bliver behandlet efter ordningens udløb som følge af ekspeditionstid mv. De årlige merudgifter i forbindelse med en overgangsordning vil således kunne falde forskudt både mellem årene og i forhold til overgangsordningens start- og ophørstidspunkt.

I forhold til de konkrete sagstyper vurderes en øget accept af dobbelt statsborgerskab at medføre en forøgelse af antallet af naturalisationssager og sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret, jf. tabel 2 og punkt 7.1 nedenfor. Hvis der samtidig indføres en overgangsordning, vurderes det yderligere at ville medføre et væsentligt antal nye erklæringssager samt et antal afledte sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret både under og efter overgangsperioden, jf. tabel 2 og punkt 7.2. En overgangsordning for efterkommere over 18 år vil medføre en yderligere forøgelse af antallet af erklæringssager, jf. tabel 2 og punkt 7.3.

Tabel 2. Skøn over effekt fordelt på sagstyper

	Årlige sager	Årlige udgifter
7.1. Øget accept af dobbelt statsborgerskab		
<i>Naturalisationssager</i>	Op til 1.100	Op til 6 mio. kr.
<i>Bevis/bevarelse af indfødsret</i>	Op til 120	Op til 0,5 mio. kr.
Total	Op til 1.220	Op til 6,5 mio. kr.
7.2. Overgangsordning		
<i>Erklæringssager i Statsforvaltningen</i>	Op til 1.700	Op til 2 mio. kr.
<i>Erklæringssager i Justitsministeriet</i>	Op til 300	Op til 1 mio. kr.
<i>Bevis/bevarelse af indfødsret</i>	Op til 120	Op til 0,5 mio. kr.
Total	Op til 2.120	Op til 3,5 mio. kr.
7.3. Overgangsordning for efterkommere over 18 år		
<i>Erklæringssager for efterkommere</i>	Op til 2.000	Op til 6 mio. kr.
Total	Op til 2.000	Op til 6 mio. kr.

7.1. Økonomiske konsekvenser ved øget accept af dobbelt statsborgerskab

En øget accept af dobbelt statsborgerskab forventes at medføre flere sager om dansk indfødsret fordelt på henholdsvis naturalisationssager og sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.

7.1.1. Naturalisationssager

Som det fremgår kapitel 2, kan dansk indfødsret for personer, der ikke opfylder betingelserne for at opnå dansk indfødsret ved fødslen eller ved erklæring, kun tildeles ved lov (naturalisation).

Justitsministeriets Indfødsretskontor har i 2013 – herunder i lyset af den Indfødsretsaf-tale, der blev indgået den 23. maj 2013 mellem regeringen og Enhedslisten – oplevet en stigning i antallet af indkomne naturalisationsansøgninger. Der er således i 2013 indkommet ca. 6.900 naturalisationsansøgninger mod ca. 4.000 ansøgninger i 2012.

Det forventes på denne baggrund, at den årlige sagsmængde før indførelse af en øget accept af dobbelt statsborgerskab udgør ca. 7.000 ansøgninger om naturalisation.

Det er af det svenske Arbetsmarknadsdepartementet oplyst, at Sverige som følge af indførelsen af regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab i 2001 oplevede en stigning i antallet af indkomne naturalisationsansøgninger på ca. 20 pct. i årene 2001-2003. Såfremt det lægges til grund, at Danmark som følge af en øget accept af dobbelt statsbor-

gerskab vil opleve en tilsvarende stigning i antallet af indkomne ansøgninger om naturalisation, må antallet af indkomne ansøgninger i de første tre år efter indførelsen af en øget accept af dobbelt statsborgerskab forventes at blive ca. 8.400 ansøgninger årligt, svarende til en stigning på 1.400 ansøgninger pr. år. Det skønnes, at der herefter vil være en permanent forøget effekt svarende til halvdelen af denne stigning.

Det skal hertil bemærkes, at Justitsministeriet i marts 2014 forventes at fremsætte et lovforslag om lettere adgang til statsborgerskab for unge, som er født og opvokset i Danmark. Lovforslaget forventes at medføre, at en række nuværende naturalisationssager i Justitsministeriet fremover vil blive behandlet som erklæringssager i Statsforvaltningen. Det skønnes, at ca. 300 sager om året på denne baggrund skal modregnes i tilgangen af naturalisationssager, således at der i praksis vil være tale om en stigning på 1.100 sager i de første år efter indførelsen af en øget accept af dobbelt statsborgerskab.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 1.100 naturalisationssager kan medføre merudgifter på op til 6 mio. kr. årligt i de første år efter indførelsen af en øget accept af dobbelt statsborgerskab, såfremt modellen omfatter alle udenlandske statsborgere.

7.1.2. Sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret

Antallet af ansøgninger om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 har i årene 2009-2012 været ca. 600 årligt.

En øget accept af dobbelt statsborgerskab vil betyde, at flere personer vil kunne blive omfattet af indfødsretslovens § 8. Dette skyldes, at personer, der efter de gældende regler fortaber deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af statsborgerskab i et andet land, ikke – såfremt dobbelt statsborgerskab i øget omfang accepteres – fremadrettet vil fortabe deres danske statsborgerskab.

På den baggrund forventes en øget accept af dobbelt statsborgerskab at medføre en årlig stigning i antallet af ansøgninger om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret på 20 pct., svarende til stigningen i antallet af naturalisationssager. Dermed vil stigningen skønsmæssigt være på op mod 120 sager årligt efter indførelsen.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 120 sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret kan medføre merudgifter på op til 0,5 mio. kr. årligt i de første

ste år efter indførelsen af en øget accept af dobbelt statsborgerskab, såfremt modellen omfatter alle udenlandske statsborgere.

7.2. Økonomiske konsekvenser ved en overgangsordning

En overgangsordning, der giver mulighed for generhvervelse af dansk statsborgerskab, skønnes – uanset hvordan den nærmere udformes – i en årrække at ville indebære øgede udgifter til administrativ sagsbehandling.

Der eksisterer ikke oplysninger om eller registreringer af, hvor mange personer, der i dag har opgivet eller fortabt deres danske statsborgerskab. En vurdering af, hvor mange personer der vil anmode om generhvervelse af dansk statsborgerskab via en overgangsordning, må derfor baseres på et skøn på baggrund af erfaringer fra lignende udenlandske ordninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at Finland, Island og Sverige alle har indført en model med fuld adgang til dobbelt statsborgerskab, som beskrevet ovenfor under kapitel 5.2. Skønnene over antallet af sager i dette kapitel baserer sig derfor også på en model med fuld adgang til dobbelt statsborgerskab. Hvis man i stedet vælger en begrænset model, jf. ovenfor under kapitel 5.3-5.8, må antallet af personer, der ønsker at generhverve dansk indfødsret, forventes at blive mindre, men hvor meget mindre er det dog vanskeligt at skønne over.

Finland, der har nogenlunde samme indbyggertal som Danmark, modtog under deres overgangsordning, som løb i 5 år fra 1. juli 2003 til 31. maj 2008, i alt ca. 19.400 anmeldelser om generhvervelse af finsk statsborgerskab. Heraf var de ca. 10.300 anmeldelser fra tidligere finske statsborgere og ca. 9.100 anmeldelser fra efterkommere af finske statsborgere. Omkring halvdelen af anmeldelserne i hver af de to sagskategorier blev modtaget med en nogenlunde jævn fordeling inden for ordningens første 4½ år. Den resterende halvdel af anmeldelserne blev modtaget i løbet af ordningens sidste ½ år.

Siden 2011 har Finland indført en permanent overgangsordning, som dog kun omfatter tidligere finske statsborgere (og ikke efterkommere over 18 år). Ordningen har frem til august 2012 resulteret i ca. 440 anmeldelser.

På baggrund af de finske erfaringer skønnes det, at indførelse af en 5-årig overgangsperiode i Danmark, hvor der i lighed med den finske ordning ikke i øvrigt stilles krav om eksempelvis bopæl eller vandel for at generhverve statsborgerskabet, vil kunne medføre

ca. 10.000 erklæringer fra personer, der ønsker at generhverve deres danske statsborgerskab. Hvis overgangsordningen tillige giver mulighed for, at efterkommere af danske statsborgere også kan erklære, at de ønsker dansk statsborgerskab, skønnes det – med betydelig usikkerhed – at kunne give op til yderligere 10.000 sager.

Island modtog i kraft af deres overgangsordning på 4 år, som løb fra 1. juli 2003 til 1. juli 2007, i alt 284 erklæringer om generhvervelse af statsborgerskab. Den islandske ordning omfattede i modsætning til den finske overgangsordning ikke efterkommere af islandske statsborgere, som var over 18 år. Der er ca. 320.000 indbyggere i Island. Tages der højde for forskellen i indbyggertal mellem Danmark og Island, svarer det umiddelbart til, at Danmark forventeligt ville modtage ca. 6.250 erklæringer om generhvervelse af dansk statsborgerskab, hvis ordningen løber i 5 år.

Sverige modtog i kraft af deres overgangsordning, som løb i 2 år fra 1. juli 2001 til 30. juni 2003, i alt 5.575 anmeldelser om generhvervelse af statsborgerskab. Den svenske ordning omfattede i modsætning til den finske overgangsordning ikke efterkommere af svenske statsborgere, som var over 18 år. Der er ca. 9,6 mio. indbyggere i Sverige. Tages der højde for forskellen i indbyggertal mellem Danmark og Sverige, svarer det til, at Danmark forventeligt ville modtage ca. 3.250 erklæringer om generhvervelse af dansk statsborgerskab, hvis overgangsordningen kun løber i 2 år.

Det skal dog bemærkes, at det i den svenske betænkning ”Det svenska medborgarskapet” (SOU 2013:29) har været anført, at information om den svenske ordning ikke nåede ud til alle berørte personer, og at den tidsmæssige udstrækning af ordningen var for kort, hvilket kan have haft betydning for antallet af anmeldelser, jf. herom nærmere ovenfor under kapitel 3.26. Begge dele kan tale for, at de svenske tal er lavere, end hvad der kan forventes i Danmark.

Sammenfattende skønnes det – med udgangspunkt i antallet af anmeldelser om generhvervelse i særligt Finland – at Danmark ved indførelse af en 5-årig overgangsperiode vil modtage op mod 10.000 erklæringer om generhvervelse af statsborgerskab svarende til i gennemsnit 2.000 erklæringssager om året. Der må dog, navnlig henset til de finske erfaringer, forventes flere erklæringssager i den sidste del af ordningens løbetid end i starten. Hvis efterkommere – som i den finske overgangsordning – også tages med i ordningen, skønnes det samlede årlige antal erklæringssager at kunne blive op mod det dobbelte.

Det skal bemærkes, at antallet af erklæringer om generhvervelse af statsborgerskab må forventes at blive påvirket af, i hvilket omfang myndigheder og interesseorganisationer

informerer om muligheden for at generhverve et tidligere fortabt dansk statsborgerskab. Hvis overgangsordningens løbetid gøres kort, må informationsindsatsens betydning for antallet af erklæringer antages at være større end ved en lang eller permanent overgangsordning.

Det skønnes også at have stor betydning for antallet af erklæringssager, om generhvervelse gøres betinget af eksempelvis et bopælskrav eller et vandelskrav. Navnlig et bopælskrav skønnes at ville have stor betydning for antallet af sager. Det skyldes, at det for størstedelen af de personer, der har bosat sig i udlandet og har opgivet deres danske statsborgerskab i forbindelse med, at de har erhvervet statsborgerskab i et nyt land, må forventes, at de pågældende ikke vil ønske at opfylde et bopælskrav i Danmark, og derfor ikke vil kunne benytte en sådan ordning for generhvervelse af dansk statsborgerskab. Der er ikke stillet bopælskrav eller vandelskrav i forbindelse med den finske, islandske og svenske overgangsordning.

I det foretagne skøn over antallet af sager er der taget udgangspunkt i en overgangsordning på 5 år svarende til, hvad der gjaldt i Finland.

Det skønnes, at selv hvis overgangsordningen gøres permanent, vil størstedelen af erklæringerne om generhvervelse af dansk statsborgerskab indkomme i løbet af ordningens første 5 år. Dette underbygges af, at Finland kun har modtaget ca. 440 anmeldelser efter ordningen blev gjort permanent i 2011 og frem til august 2012. Der må således forventes et mindre antal erklæringer i en årrække efter de første fem år, hvis overgangsordningen gøres permanent. Det er dog umiddelbart vanskeligt at kvalificere dette antal nærmere.

Gøres overgangsordningen derimod kortere end 5 år, f.eks. 2 år som i Sverige, må der forventes et højere antal årlige erklæringer om generhvervelse af dansk statsborgerskab end de op mod 2.000 erklæringer, der er lagt til grund ved en 5-årig overgangsordning. Det samlede antal erklæringer under en 2-årig overgangsordning må dog forventes at blive mindre end det samlede antal erklæringer ved en 5-årig overgangsperiode.

7.2.1. Erklæringssager i Statsforvaltningen

Af de skønnede op mod 2.000 årlige erklæringer om generhvervelse af dansk statsborgerskab ved en overgangsperiode på 5 år, lægges det til grund, at en stor del af disse vil kunne administreres af Statsforvaltningen på samme måde som erklæringer om dansk statsborgerskab fra nordiske og tidligere danske statsborgere i dag administreres af

Statsforvaltningen i henhold til indfødsretslovens §§ 3 og 4. Dette skønnes således med betydelig usikkerhed at ville være tilfældet for op mod 1.700 af de 2.000 sager.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 1.700 erklæringssager i Statsforvaltningen kan medføre merudgifter på op til 2 mio. kr. årligt i overgangsordningens løbetid, såfremt ordningen omfatter alle udenlandske statsborgere.

7.2.2. Erklæringssager i Justitsministeriet

I en mindre del af de 2.000 sager – skønnet til op mod 300 – vil der i forbindelse med erklæringer om generhvervelse skulle stilles krav svarende til betingelserne i indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. Dette vil være tilfældet i forhold til erklæringer om generhvervelse fra tidligere danske statsborgere over 22 år, som er født i udlandet. På den baggrund vurderes disse erklæringer mest hensigtsmæssigt at skulle indgives til Justitsministeriet, jf. herom ovenfor i kapitel 6.3.3.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 300 erklæringssager i Justitsministeriet kan medføre merudgifter på op til 1 mio. kr. årligt i overgangsordningens løbetid, såfremt ordningen omfatter alle udenlandske statsborgere.

7.2.3. Sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret

Såfremt det i forbindelse med indførelse af en overgangsordning tillades tidligere danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet, at være omfattet af overgangsordningen, vil det for disse personer betyde, at de – såfremt de forud for det fyldte 22. år har erhvervet et andet statsborgerskab – gives mulighed for ved erklæring at generhverve det tidligere danske statsborgerskab.

Som det fremgår af kapitel 6.3.3. ovenfor, vil bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 ikke blive berørt af regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab. Personer født i udlandet, der er under 22 år, vil derfor som hidtil ved det fyldte 22. år skulle dokumentere, at de har boet i Danmark eller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark. Det vil i praksis betyde, at de pågældende personer, når de erklærer, at de ønsker at generhverve deres danske statsborgerskab, vil få udstedt et bevis for deres danske indfødsret, der vil indeholde et forbehold om, at de i medfør af indfødsretslovens § 8 vil kunne fortabe indfødsretten ved det fyldte 22. år.

For disse personer, der er under 22 år, når de benytter overgangsordningen, vil det således ved det fyldte 22. år skulle konstateres, om de har bevaret deres danske indfødsret. Der er tale om personer, som forud for indførelse af en eventuel overgangsordning har fortabt deres danske indfødsret som følge af indfødsretslovens § 7 (om automatisk fortabelse af dansk statsborgerskab som følge af erhvervelse af et fremmed statsborgerskab), og som derfor ikke efter de gældende regler har mulighed for at bevare deres indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Det skønnes, at der i en periode fra overgangsordningens start og indtil 22 år efter, at overgangsordningen er ophørt, vil indkomme op mod 120 sager om året som følge heraf. Skønnet svarer til, at en fjerdedel af alle erklæringer om generhvervelse kommer fra personer under 22 år, som har benyttet sig af overgangsordningens mulighed for at generhverve dansk statsborgerskab.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 120 sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret kan medføre merudgifter på op til 0,5 mio. kr. årligt, såfremt overgangsordningen omfatter alle udenlandske statsborgere.

7.3. Økonomiske konsekvenser ved en overgangsordning for efterkommere

Hvis overgangsordningen udformes således, at børn af tidligere danske statsborgere, som er under 18 år, og som ikke selv tidligere har været danske statsborgere, også omfattes af ordningen, vil en erklæring fra de pågældende om dansk statsborgerskab skulle behandles i forbindelse med deres forældres erklæring om generhvervelse af dansk statsborgerskab.

En sådan udvidelse af ordningen skønnes derfor ikke at medføre øget sagsbehandling af betydning.

7.3.1. Erklæringssager fra efterkommere

Hvis ordningen udformes således, at efterkommere, som er fyldt 18 år, og som ikke selv tidligere har været danske statsborgere, tillige skal kunne opnå dansk statsborgerskab, anslås det – på baggrund af erfaringerne fra Finland – at medføre op mod 2.000 yderligere sager om året.

Foreløbigt skønnes ressourceforbruget til behandlingen af sådanne sager at ville svare til andre erklæringssager i Justitsministeriet som følge af overgangsordningen, idet det dog

i den forbindelse bemærkes, at det nærmere vil skulle afklares, hvilke krav der vil skulle stilles i forbindelse med behandlingen af de pågældende sager, jf. bl.a. de hensyn, der er beskrevet ovenfor i kapitel 6.3.3.

Udgifterne forbundet med sagsbehandlingen konsolideres nærmere i det videre arbejde. Justitsministeriet skønner foreløbigt, at behandlingen af 2.000 erklæringssager fra efterkommere kan medføre merudgifter på op til 6 mio. kr. årligt i overgangsordningens løbetid, såfremt overgangsordningen omfatter alle udenlandske statsborgere.